

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ

**МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ ХОДИМЛАРИНИ
ҚАЙТА ТАЙЁРЛАШ ВА УЛАРНИНГ МАЛАКАСИНИ ОШИРИШ
РЕСПУБЛИКА ЎҚУВ-МЕТОДИКА МАРКАЗИ**

**ХТХҚТУМОИ мактабгача таълим бўлими ўқитувчилари, ҚР
ХТВ, Тошкент шаҳар ва вилоятлар ХТВ мактабгача таълим бўйича
мутахассислари, ҳудудий таълим маркази, ХТМФМТТЭ туман
(шаҳар) бўлимларининг мактабгача таълим бўйича мудира, методист,
психолог, дефектолог, тарбиячиси, жисмоний тарбия йўриқчиси,
музыка раҳбарлари малакасини ошириш курсининг
мутахассислик бўйича намунавий ўқув-мавзу режа ва
дастури**

XV – тўплам

MT129 - ҚР ХТВ, Тошкент шаҳар ва вилоятлар ХТВ мактабгача таълим бўйича мутахассислари, ҳудудий таълим маркази, ХТМФМТТЭ туман (шаҳар) бўлимларининг мактабгача таълим бўйича методистлари

MT130 - Мактабгача таълим муассасалари мудиралари.

MT131 - Мактабгача таълим муассасалари методистлари.

MT133 - Мактабгача таълим муассасалари дефектологлари

MT134 - Мактабгача таълим муассасасининг психологлари

MT135-Мактабгача таълим муассасасининг жисмоний тарбия йўриқчилари

MT136 - Мактабгача таълим муассасасининг музыка раҳбарлари

MT137 - Мактабгача таълим муассасасининг тарбиячилари

MT140-Махсус мактабгача таълим муассасалари тарбиячилари

Тошкент – 2016

Сўз боши

Кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш тизими миллий таълим моделининг муҳим таркибий қисми сифатида таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог кадрлари томонидан янги маълумотларни, янги билим, янги кўникма ва малакаларни олишнинг бош манбайи ҳисобланади, шунинг учун ҳам, айнан мазкур тизим, маълум маънода, таълим тизими ходимларининг соҳада амалга оширилаётган модернизация жараёнларига тайёрлиги учун масъул ва шу боис унга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг бугунги кунда ҳам долзарб бўлган “... бугун фарзандларимизга кимлар таълим-тарбия бераётгани, педагогик кадрларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш тизими қандай ташкил этилаётгани ҳал қилувчи аҳамиятга эга. Бу масала умумий ўрта ва ўрта махсус таълимни ислох қилиш тизимининг энг долзарб вазифаси бўлмоғи зарур”¹, - деган фикрлари педагогларни қайта тайёрлаш ва малакасини оширишга берилаётган эътиборнинг қай даражада муҳим эканлигини намоён қилиб турибди.

Мустақил ривожланиш даврида мамлакатимизда ушбу тизимнинг муваффақиятли фаолият кўрсатиши учун барча шароитлар яратилгани таълим соҳасида қабул қилинган меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларда ўз аксини топган. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 16 февралдаги «Педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш тўғрисида»ги 25-сонли ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2014 йил 15 августдаги “Халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” 234-сонли Қарорлар мазкур ҳужжатлар орасида алоҳида аҳамиятга эга. Мазкур Қарорлар билан педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш тизимига мажбурий талаблар қўйилди; тизим таркибига кирувчи бўлинмаларнинг вазифалари белгилаб берилди; қайта тайёрлаш ва малака оширишнинг тур ва шакллари келтирилди; педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш мазмуни ва сифатига умумий талаблар билан бирга ўқув юкмаси ҳажми ва педагог кадрлар тайёргарлиги савиясига талаблар белгиланди.

Мазкур ҳужжатнинг “Умумий қоидалар” бўлимида «Педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини оширишга қўйиладиган давлат талабларига мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш истиқболлари, таълим муассасаларининг эҳтиёжлари, янги педагогик технологияларни ва ўқитишнинг ноанъанавий шакллари ривожлантириш, педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш соҳасидаги жаҳон ютуқлари ва анъаналаридан келиб чиқиб Кадрлар тайёрлаш миллий дастурини амалга ошириш давомида тузатишлар киритилиши ва тўлдирилиши мумкин», – деб таъкидланган.

Мамлакатимиз ижтимоий-иқтисодий юксалишининг юқори суръатлари педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини оширишга қўйиладиган давлат талабларини ҳам даврий равишда такомиллаштириб ва янгилаб бориш заруриятини туғдиради. Мазкур зарурият туфайли “Халқ таълими муассасалари раҳбар ва педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш таълимининг мазмуни ҳамда

---

¹Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг 2007 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш яқунлари ва 2008 йилда иқтисодий ислохотларни чуқурлаштиришнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамаси мажлисидаги маърузаси.

сифатига қўйиладиган Давлат талаблари” қайтадан ишлаб чиқилди, вазирликнинг 2012 йил 25 июлдаги 227-сонли буйруғи билан тасдиқланиб, “Ўзстандарт” Давлат агентлигида 2013 йил 5 мартда O`zDSt 2767:2013 3523-қайд рақами билан давлат рўйхатига олинди.

Эътиборигизга ҳавола этилаётган ушбу тўплам халқ таълими тизими раҳбар ҳамда педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва малака ошириш курсларининг юқорида қайд этилган меъёрий ҳужжатлари ва ўқув-услубий мажмуаларини ўзида жамлаган 16 та тўпламдан биридир.

Тўплам халқ таълими тизимидаги раҳбар ва педагог кадрлар малакасини ошириш курсларининг таянч ўқув режаларининг таркибий тузилишига мос равишда шакллантирилди:

Мазкур тўплам таянч ўқув режасининг “Мутахассислик фанлари” ўқув блоки таркибига кирувчи ўқув модулларига оид бўлиб, раҳбар ва педагог кадрлар малакасини ошириш курслари учун алоҳида-алоҳида тарзда шакллантирилган.

Педагог кадрлар малакасини ошириш курсларининг таянч ўқув режасида “Мутахассислик фанлари” ўқув блоки “Фаннинг назарияси ва ўқитиш методикаси”, “Фанни ўқитишда педагогик технологиялар”, “Фанни ўқитишда ахборот технологиялари” ҳамда “Танлов мавзулари” ўқув модулларини ўз таркибига олгани ҳолда раҳбар кадрлар учун мазкур ўқув блоки “Таълим муассасаларини бошқариш”, “Таълим муассасаларини бошқарувда иқтисодий масалалар”, “Фаннинг назарияси ва ўқитиш методикаси” ҳамда “Танлов мавзулари” ўқув модулларидан иборат.

“Мутахассислик фанлари” ўқув блокнинг юқоридаги тузилишидан келиб чиқиб, педагог кадрлар малакасини ошириш курслари учун яратилган **учинчи** тўплам хорижий (инглиз тили) тиллар ўқитувчилари малакасини оширишга бағишланган бўлиб, таянч ўқув режасининг “Мутахассислик фанлари” блоки таркибига кирувчи ўқув модуллари бўйича давлат талаблари, ўқув-мавзу режалари ва ўқув дастурларини ўз таркибига қамраб олган.

Тўпламга киритилган талаблар, ўқув-мавзу режа ва ўқув дастурларини такомиллаштириш ишлари, уларни амалиётда қўллаш тажрибасидан келиб чиқиб, давом этаверади. Шунинг учун ҳам уларни янада янгилашга оид фикр-мулоҳаза ва танқидий қарашларни мамнуният билан қабул қиламиз.

Манзилимиз: Тошкент-100095, Зиё кўчаси, 5-уй, Мактабгача таълим муассасалари ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш республика ўқув методика Маркази

УМУМИЙ ТАЛАБЛАР

Мазкур талаблар Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 16 февралдаги «Педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш тўғрисида»ги 25-сонли қарори 1-иловасининг 8 бўлимида «Педагог кадрларнинг тайёрланганлигига қўйиладиган талаблар. Умумий малака талаблари» билан тасдиқланган ва барча педагог ходимлар учун умумий ҳисобланади.

Кадрлар тайёрлаш миллий дастури замонавий педагог жавоб бериши керак бўлган талаблар комплексини белгилайди. Қуйидагилар мутахассиснинг педагогик ишга тайёрланганлигининг зарур ва етарли даражасини таъминлайдиган асосий (фундаментал) талаблар ҳисобланади:

- ўқитиш (дарс бериш) маҳорати;
- тарбиялаш маҳорати;

ўқув-тарбия жараёнида гуманитар омилни таъминлайдиган шахсий сифатлар;
таълим олаётганларнинг билимларини ҳолисона назорат қилиш ва баҳолаш маҳорати.

Ўқитиш (дарс бериш) маҳорати қуйидаги талаблар билан белгиланади:
касбий лаёқат ва эрудиция;

психологик-педагогик тайёргарлик;

таълим олувчиларни мустақил фикрлашга ва янги билимлар олишга ўргатиш маҳорати;

ўқув адабиётлари шакллари ва турларини билиш;

янги педагогик ва ахборот технологияларини эгаллаганлик, Интернетнинг глобал тармоғи билан ишлаш бўйича амалий кўникмалар;

педагог кадрлар малакасини оширишнинг асосий шакллари билиш;

илмий-педагогик ижодиёт методологиясини билиш;

педагогика фани ва соҳасини ривожлантиришнинг асосий йўналишларини билиш;

предметларро алоқалардан фойдаланиш маҳорати;

риторика ва нотиклик санъати асосларини билиш;

Болалар ҳуқуқлари тўғрисидаги конвенцияни, «Таълим тўғрисида» ва «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури тўғрисида»ги қонунларни, узлуксиз таълим тизимининг асосий атамалари ва тушунчаларини билиш.

Тарбиялаш маҳорати ўқитиш ва тарбиялаш жараёнининг боғлиқлиги, унинг уйғун ривожланган шахсни шакллантиришга, уларда юксак маданий ва маънавий савияни қарор топтиришга, педагогнинг юксак шахсий сифатларига, унинг ватанпарварлик, обрў ва бурчни ҳис этишига, кенг гуманитар ва гуманистик тайёрлигига, шунингдек, ўқувчилар ўртасида тарбиявий ишларни ташкил этишнинг амалий кўникмаларига асосланади.

Педагогнинг ўқув-тарбиявий жараёндаги гуманитар омилни белгилайдиган **шахсий сифатларига** қуйидагилар киради: талабчанлик, ҳаққонийлик, ҳалоллик, меҳрибонлик, хушмуомалалик. Ушбу сифатлар педагогнинг таълим олувчилар учун аҳамиятини белгилаши керак. Шахсий сифатлар ўқитиш (дарс бериш) ва тарбиялаш маҳоратига таъсир кўрсатади.

Таълим олувчиларнинг билимларини ҳолисона назорат қилиш ва баҳолаш маҳорати психологик-педагогик жиҳатдан ўқитиш (дарс бериш) ва тарбиялаш маҳорати билан узвий боғлиқдир.

Педагог таълим олувчиларнинг билимлари ва маҳоратини ҳолисона баҳолаш принциплари, методлари ва механизмларини билиши, стандартлаштирилган тестларни ишлаб чиқиш, таълим олувчиларнинг ўзлаштиришини назорат қилишнинг турли шакллари самарали қўллаш маҳоратига эга бўлиши керак.

Умумий талаблардан ташқари, педагог кадрларга таълим турига кўра алоҳида талаблар қўйилади.

ҚР ХТВ, Тошкент шаҳар ва вилоятлар ХТВ мактабгача таълим бўйича мутахассислари, ҳудудий таълим маркази, ХТМФМТТЭ туман (шаҳар) бўлимларининг мактабгача таълим бўйича методистлари малакасини ошириш курси бўйича такомиллаштирилган давлат талаблари Тингловчилар қуйидаги билимга эга бўлиши лозим:

-Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги, “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури тўғрисида”ги ва “Бола ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида”ги қонунларини билиши; (ЎМР 3.1.1, ЎД 3.1.1)

-Мактабгача таълим Концепцияси ва уни амалиётга татбиқ этиш. “Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талабларини” билиши; (ЎМР 3.1.3, ЎД 3.1.3)

-Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонлари, Фармойишлари. Вазирлар Маҳкамасининг Қарорлари, ХТВнинг Қарор ва буйруқлари ижросини таъминлаш жараёнини билиши; (ЎМР 3.1.1, ЎД 3.1.1)

-Такомиллаштирилган “Болажон” таянч дастурини билиши; (ЎМР 3.1.2, ЎД 3.1.2)

-Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг 2011 йил 2 ноябрдаги “Мактабгача таълим муассасаларининг иш ҳужжатлари тўғрисида”ги 252-сонли буйруғини билиши; (ЎМР 3.1.4, ЎД 3.1.4)

-методик хизмат самарадорлигини оширишда методика уюшмаларнинг меъёрий ҳужжатларини юриш; (ЎМР 3.1.9, ЎД 3.1.9)

- Халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлимлари томонидан мактабгача таълим муассасаларини назорат қилишни билиши; (ЎМР 3.1.5, ЎД 3.1.5)

-мактабгача ёшдаги болаларнинг жисмоний, ижтимоий-ҳиссий, ақлий ривожланиши босқичларини билиши; (ЎМР 3.1.2, ЎД 3.1.2)

- Мактабгача таълим муассасасида кадрлар билан ишлаш масалалари. (ЎМР 3.1.12, ЎД 3.1.12)

Қуйидаги кўникмаларга эга бўлишлари керак:

-“Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талаблари”ни амалиётга жорий эта оладилар; (ЎМР 3.1.3, ЎД 3.1.3)

-“Болажон” таянч дастурини амалиётга татбиқ эта оладилар; (ЎМР 3.1.2, ЎД 3.1.2)

-“Билимдон” дастурини билиши; (ЎМР 3.1.13, ЎД 3.1.13)

-Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг 2011 йил 2 ноябрдаги “Мактабгача таълим муассасаларининг иш ҳужжатлари тўғрисида”ги 252-сонли буйруғи асосида мактабгача таълим муассасаларида меъёрий ҳужжатларни талаб даражасида юрита оладилар;(ЎМР 3.1.4, ЎД 3.1.4)

-Болага йўналтирилган таълимда интерфаол усулларни қўллай оладилар; -
Интерфаол методларнинг 4 асосий тури ажрата оладилар; (ЎМР 3.3.1, ЎД 3.3.1)

-Мактабгача таълим тизимида ахборот коммуникацион техникаларининг мақсад ва вазифалари, ҳамда улардан фойдаланиш;(ЎМР 3.2.1, ЎД 3.2.1)

-Мактабгача таълим муассасаларида машғулотларни ташкил этишда компьютер дастурларидан фойдалана олади.(ЎМР 3.2.3, ЎД 3.2.3)

Қуйидаги малакага эга бўлади:

-Мактабгача таълим муассасасида педагогик кенгашни интерфаол усулда олиб бора оладилар ва унинг ҳужжатларини тўғри расмийлаштира оладилар; (ЎМР 3.1.6, ЎД 3.1.6.)

-Мактабгача таълим муассасаларида тарбиячиларнинг иш ҳужжатларини тўғри юритиш, кундалик фаолиятни режалаштириш, назорат машғулотини таҳлил қилиш, таълим-тарбия жараёнини мониторинг таҳлилинини тўғри таҳлил қила оладилар; (ЎМР 3.1.7, ЎД 3.1.7.)

- Мактабгача таълим муассасасида жисмоний тарбия машғулотини ташкил эта оладилар; (ЎМР 3.1.10, ЎД 3.1.10)

-Мактабгача таълим муассасасида нутқ ўстириш ва саводга тайёргарлик машғулотини ўтказишда интерфаол усулларни қўллай оладилар; (ЎМР 3.1.11, ЎД 3.1.11)

- Мактабгача таълим муассасаларида нутқ ўстириш методикасини амалий қўллай оладилар; (ЎМР 3.1.11, ЎД 3.1.11)

Мактабгача ёшдаги болаларнинг майда қўл моторикасини ривожлантиришда М.Монтессори методикасини қўллай олади; (ЎМР 3.3.3, ЎД 3.3.3)

Introduction (Танишув) мавзусида сўзлай олади (ЎМР 3.5.1, ЎД 3.5.1)

My Educational Institution (Менинг таълим муассасам) мавзусида сўзлай олади (ЎМР 3.5.3, ЎД 3.5.3)

About Professions. (Касб ва мутахассислик ҳақида) мавзусида сўзлай олади (ЎМР 3.5.1, ЎД 3.5.1)

My daily routine. (Менинг кундалик ҳаётим) мавзусида сўзлай олади (ЎМР 3.5.4, ЎД 3.5.4)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ

ЎҚУВ РЕЖА

Малака ошириш тоифаси:

Таълим тури – МАЛАКА ОШИРИШ

Ўқиш муддати – 1 ой

MT129

Таълим шакли – кундузги

МТМХҚТМОРЎММ

I. ЎҚУВ ЖАРАЁНИ ЖАДВАЛИ

Вақт	Кунлар																								Ўқув жараёни			
	1-хафта						2-хафта						3-хафта						4-хафта						Жами	Назарий	Амалий	Кўчма
Кун	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	24			
Кун															К										24	23		1
Соат	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	144	50	90	4
	Назарий ва амалий таълим																		К	Кўчма амалий машғулот								

II. ЎҚУВ РЕЖАСИ

T/p	Ўқув фанлари, фан модуллари ва блокларнинг номлари	Умумий ўқув юклама ҳажми		Аудитория машғулотлари (соатларда)				Соатларнинг ҳафталар бўйича тақсими							
								1-хафта	2-хафта	3-хафта	4-хафта				
		Соат	%	Жами	Маъруза	Амалий	Кўчма машғулот	Ҳафтадаги соатлар сони							
								36	36	36	36				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12				
1	Ижтимоий фанлар	28	19,4	28	14	14		10	8	10					
1.1	Иқтисодиёт масалалари	6		6	4	2		2	4						
1.2	Ҳуқуқ масалалари	8		8	4	4		4	4						
1.3	Миллий ғоя ва маънавият асослари	14		14	6	8		4		10					
2	Умумқасбий фанлар	30	20,8	30	10	20		16	14						
2.1	Педагогиканинг долзарб масалалари	6		6	2	4		4	2						
2.2	Психологиянинг долзарб масалалари	12		12	4	8		8	4						
2.3	Мулоқот маданияти	4		4	2	2		4							
2.4	Ахборот технологиялари	8		8	2	6			8						
3	Мутахассислик фанлари	78	54,2	78	22	52	4	10	14	24	30				

3.1	Мактабгача таълим муассасаларига методик хизмат кўрсатишни ташкил этиш, бошқариш ва мувофиқлаштириш	34		34	12	18	4	10	6	10	8
3.2	Мактабгача таълимда ахборот технологияларидан фойдаланиш	10		10	4	6				6	4
3.3	Мактабгача таълимда педагогик технологиялар	8		8	4	4				4	4
3.4	Мактабгача таълим муассасалари бошқарувида иқтисодий масалалар	10		10	2	8				4	6
3.5	Хорижий тил асослари	8		8		8			8		
3.6	Танлов мавзулари	8		8		8					8
4	Институт ихтиёридаги соатлар	8	5,6	8	4	4				2	6
4.1	Долзарб мавзулар	8		8	4	4			2		6
	Ҳаммаси	144	100,0	144	50	90	4	36	36	36	36

**ҚР ХТВ, Тошкент шаҳар ва вилоятлар ХТВ мактабгача таълим бўйича
мутахассислари, ҳудудий таълим маркази, ХТМФМТТЭ туман (шаҳар)
бўлимларининг мактабгача таълим бўйича методистларининг мактабгача таълим
бўлими ўқитувчилари малакасини ошириш курсининг
Ў Қ У В - М А В З У Р Е Ж А С И**

№	М А В З У Л А Р	Маъруза	семинар	Кўчма машғулот	Жами
III Мутахассислик фанлари					
3.1. Мактабгача таълим муассасаларига методик хизмат кўрсатишни ташкил этиш, бошқариш ва мувофиқлаштириш					
3.1.1.	Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонлари, Фармойишлари. Вазирлар Маҳкамасининг Қарорлари, ХТВнинг Қарор ва буйруқлари ижросини таъминлаш жараёни.	2	2	-	4
3.1.2.	Такомиллаштирилган “Болажон” таянч дастури ва уни амалиётга татбиқ этиш.	-	2	2	4
3.1.3.	Мактабгача таълим Концепцияси ва уни амалиётга татбиқ этиш. “Мактабгача таълимга кўйиладиган Давлат талаблари” ва уни амалиётга жорий этиш технологиялари.	2	-	-	2
3.1.4.	Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг 2011 йил 2 ноябрдаги “Мактабгача таълим муассасаларининг иш хужжатлари тўғрисида”ги 252-сонли буйруғи асосида мактабгача таълим муассасаларида меъёрий хужжатларни юритилиши.	2	-	2	4
3.1.5.	Халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлимлари томонидан мактабгача таълим муассасаларини назорат қилиш	2	-	-	2
3.1.6.	Мактабгача таълим муассасасида педагогик кенгаш ва унга раҳбарлик.	-	2	-	2
3.1.7.	Мактабгача таълим муассасаларида таълим-тарбия жараёнини режалаштириш ва назорат қилиш, диагностика.	-	4	-	4
3.1.8.	Мактабгача таълим бўйича методик ишларни ташкил қилиш вазифалари, мазмуни ва шакллари	2	-	-	2
3.1.9.	Методик хизмат самарадорлигини оширишда методика уюшмаларнинг ўрни.	-	2	-	2
3.1.10.	Мактабгача таълим муассасасида жисмоний тарбияни ташкил этиш ва амалга ошириш.	-	2	-	2
3.1.11.	Мактабгача таълим муассасасида нутқ ўстириш методикаси.	2	2	-	4
3.1.12.	Мактабгача таълим муассасасида кадрлар билан ишлаш масалалари.	-	2	-	2
3.1.13.	“Билимдон” дастури ва уни амалиётга татбиқ этиш.	-	2	-	2
	Жами	12	18	4	34
3.2. Мактабгача таълимда ахборот технологияларидан фойдаланиш					

3.2.1	Мактабгача таълим тизимида ахборот коммуникацион техникаларининг мақсад ва вазифалари, ҳамда улардан фойдаланиш.	2	2	-	4
3.2.2	Мактабгача таълим муассаларида машғулотларни моделлаштириш, компьютер дастурлари.	2	2	-	4
3.2.3	Мактабгача таълим муассаларида машғулотларни ташкил этишда компьютер дастурларидан фойдаланиш.	-	2	-	2
	Жами	4	6	-	10
3.3. Мактабгача таълимда педагогик технологиялар					
3.3.1	Педагогик технология тушунчаси, унинг таърифлари ва методикадан фарқи. Педагогик технология турлари.	2	2	-	4
3.3.2	Таълимда инновация.	2	-	-	2
3.3.3	Болага йўналтирилган таълим.	-	2	-	2
	Жами	4	4	-	8
3.4. Мактабгача таълим муассасалари бошқарувида иқтисодий масалалар					
3.4.1	Мактабгача таълим соҳасидаги тадбиркорликни менежмент ва маркетингни жорий қилиш йўллари.	2	-	-	2
3.4.2	Мактабгача таълим муассасаларида молиялаштириш масалалари	-	4	-	4
3.4.3	Мактабгача таълим муассасаларида овқатлантиришни ташкил этишга оид меъёрий ҳужжатларни юритилиши.	-	4	-	4
	Жами	2	8	-	10
3.5. Хорижий тил асослари					
3.5.1	Introduction (Танишув)	-	2	-	2
3.5.2	My Educational Institution (Менинг таълим муассасам)	-	2	-	2
3.5.3	About Professions. (Касб ва мутахассислик ҳақида)	-	2	-	2
3.5.4	My daily routine. (Менинг кундалик ҳаётим)	-	2	-	2
	Жами	-	8	-	8
3.6. Танлов мавзулари					
3.6.1	Инклюзив таълимнинг мақсад, вазифалари, ҳуқуқий асослари. Мактабгача таълим муассасаларида инклюзив таълимни жорий этиш.	-	2	-	2
3.6.2	Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг 23 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишида Президентимиз Ислом Каримовнинг маърузасининг мазмун-моҳиятини ўрганиш	-	2	-	2
3.6.3	И.А.Каримов “Она юртимиз бахти иқболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш –энг олий саодатдир” асарининг мазмуни ва моҳияти.	-	2	-	2
3.6.4	“Ўзбекистон Республикасида 2013-2017 йилларда ОИВ инфекциясига қарши кураш бўйича Стратегик дастур” ижроси бўйича амалга ошириладиган ишлар	-	2	-	2
	Жами	-	8	-	8
4.1. Долзарб мавзулар					

4.1.1	“Соғлом бола йили” Давлат дастурининг моҳияти ва устувор вазифалар. Мактабгача таълимга қамраб олинмаган болаларни ота-оналари учун яратилган 5 номдаги қўлланма асосида болаларни оилада мактаб таълимига тайёрлашда ота-оналар билан ҳамкорлик ва унинг аҳамияти	2	-	-	2
4.1.2	Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг 21 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишида Президентимиз Ислон Каримовнинг “Амалга ошираётган ислохотларимизни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамияти қуриш –ёруғ келажагимизнинг асосий омилдир” мавзусидаги маърузаси мазмун-моҳиятини ўрганиш.	2	-	-	2
4.1.3	Мактабгача таълим муассасасида экологик тарбия.	-	2	-	2
4.1.4	Мамлакатимизда 2016йил - “Соғлом она, соғлом бола” йилининг моҳияти ва устувор вазифалар	-	2	-	2
	Жами	4	4	-	8
	Умумий соат	50	90	4	144

3.1. “Мактабгача таълим муассасаларига методик хизмат кўрсатишни ташкил этиш, бошқариш ва мувофиқлаштириш” модулининг ўқув-мавзу режаси

3.1.1	Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонлари, Фармойишлари. Вазирлар Маҳкамасининг Қарорлари, ХТВнинг Қарор ва буйруқлари ижросини таъминлаш жараёни.	2	2	-	4
3.1.2	Тақомиллаштирилган “Болажон” таянч дастури ва уни амалиётга татбиқ этиш.	-	2	2	4
3.1.3	Мактабгача таълим Концепцияси ва уни амалиётга татбиқ этиш. “Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талаблари” ва уни амалиётга жорий этиш технологиялари.	2	-	-	2
3.1.4	Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг 2011 йил 2 ноябрдаги “Мактабгача таълим муассасаларининг иш хужжатлари тўғрисида”ги 252-сонли буйруғи асосида мактабгача таълим муассасаларида меъёрий хужжатларни юритилиши.	2	-	2	4
3.1.5	Халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлимлари томонидан мактабгача таълим муассасаларини назорат қилиш	2	-	-	2
3.1.6	Мактабгача таълим муассасасида педагогик кенгаш ва унга раҳбарлик.	-	2	-	2
3.1.7	Мактабгача таълим муассасаларида таълим-тарбия жараёнини режалаштириш ва назорат қилиш, диагностика.	-	2	-	2
3.1.8	Мактабгача таълим бўйича методик ишларни ташкил қилиш вазифалари, мазмуни ва шакллари	2	-	-	2
3.1.9	Методик хизмат самарадорлигини оширишда методика уюшмаларнинг ўрни.	-	2	-	2

3.1.10	Мактабгача таълим муассасасида жисмоний тарбияни ташкил этиш ва амалга ошириш.	-	2	-	2
3.1.11	Мактабгача таълим муассасасида нутқ ўстириш методикаси.	2	2	-	4
3.1.12	Мактабгача таълим муассасасида кадрлар билан ишлаш масалалари.	-	2	-	2
3.1.13	“Билимдон” дастури ва уни амалиётга татбиқ этиш.	-	2	-	2
	Жами	12	18	4	34

3.1. “Мактабгача таълим муассасаларига методик хизмат кўрсатишни ташкил этиш, бошқариш ва мувофиқлаштириш” модули бўйича малака ошириш курсининг ўқув дастури

1-мавзу: Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонлари, Фармойишлари. Вазирлар Маҳкамасининг Қарорлари, ХТВнинг Қарор ва буйруқлари ижросини таъминлаш жараёни. (2 соат маъруза, 2соат семинар)

Мактабгача таълим муассасаларида меъёрий хужжатлар билан ишлаш, Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонлари, Фармойишлари. Вазирлар Маҳкамасининг Қарорлари, Халқ таълими вазирлигининг буйруқлари ва ўз хужжатлари билан ишлаш тартиби тўғрисида маълумотлар бериш.

2-мавзу: Такмиллаштирилган “Болажон” таянч дастури ва уни амалиётга татбиқ этиш. (2 соат семинар, 2соат кўчма машғулот)

“Болажон” таянч дастурининг мақсади, вазифаси, тамойиллари.

Дастурнинг тузилмаси: кириш, киришдан сўнг ҳар бир ёш бўйича:

- Болаларнинг ривожланиш хусусиятлари
- Жисмоний ривожланиш
- Машғулотлар жадвали (ҳафталик, ойлик, 1-ярим, 2-ярим йиллик ва жами)
- Ижтимоий-ҳиссий ривожланиш
- Нутқ, ўқиш ва саводга тайёргарлик
- Билиш жараёни: атроф олам тўғрисидаги билимга эга бўлиш ва уни англаш йўналишлари ёритилган.
- Фойдаланилган адабиётлар (139-140 бетларда)
- Машғулотлар мавзули-тақвим режаси ёшлар бўйича берилган. (Илк ёш гуруҳ (2-3 ёш), Кичик гуруҳ (3-4 ёш), Ўрта гуруҳ (4-5 ёш), Катта гуруҳ (5-6 ёш), Мактабга тайёрлов гуруҳ (6-7 ёш)).

“Болажон” таянч дастурининг йўналишларини ёритиб бериш.

3-мавзу: Мактабгача таълим Концепцияси ва уни амалиётга татбиқ этиш. “Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талаблари” ва уни амалиётга жорий этиш технологиялари. (2 соат маъруза)

Ўзбекистон Республикасининг мактабгача таълим Концепциясининг асосий мазмуни, мақсади, вазифалари, янгиланиш тамойиллари, амалга оширишнинг усул ва моделлари ҳақида.

Мактабгача таълим тизимининг тузилиш тавсифи, мактабгача таълим муассасалари ва педагогик технологияларни услубий таъминланиш тавсифи ҳақида.

Концепциянинг ҳуқуқий асоси бўлиб Ўзбекистон Республикасининг қуйидаги ҳуқуқий-меъёрий ҳужжатлари: Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси, “Таълим тўғрисидаги” Қонуни, “Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури” ва таълим соҳасидаги ва мактабгача таълим тизимидаги ҳуқуқий-меъёрий ҳужжатлари ҳақида.

Давлат талаблари нима? Бу-Болалар нима билишлари зарур ва нималарни бажариши мумкинлигини кўзда тутган натижалар тушунчаси эканлиги, мактабгача ёшдаги болалар ривожланишига қўйиладиган Давлат талаблари аниқ бир ёшдаги боланинг ривожланиш стандартларини ва боланинг ютуқлари ва ривожланиш даражасини баҳолаш имкониятини берувчи индикаторларни белгилаши. Ушбу ҳужжат, биринчи навбатда, оилаларга боланинг тўлақонли ривожланиши, таълим-тарбиясида, уни мактабда таълим олишга самарали тайёрлашда ёрдам беришни назарда тутиши, Давлат талаблари мактабгача таълимнинг мазмунини белгилаши ва мулк шаклидан қатъий назар, мактабгача таълим муассасаларини болаликнинг қадр-қимматини сақлаб қолган ҳолда барча болаларнинг тенгҳуқуқлигини ва ҳар бир боланинг индивидуал ривожланишини тадбиқ этишга йўналтирилганлиги, Давлат талабларининг ўзгартиришга сабаб бўлган омиллар, Давлат талабларининг 4 йўналишлари: жисмоний ривожланиш, ўз-ўзига хизмат ва гигиена; ижтимоий - ҳиссий ривожланиш; нутқ, ўқиш ва саводга тайёргарлик; билиш жараёни, атроф олам тўғрисидаги билимга эга бўлиш ва уни англаш ҳақида тушунча бериш.

4-мавзу: Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг 2011 йил 2 ноябрдаги “Мактабгача таълим муассасаларининг иш ҳужжатлари тўғрисида”ги 252-сонли бўйруғи асосида мактабгача таълим муассасаларида меъёрий ҳужжатларнинг юритилиши. (2 соат маъруза, 2соат кўчма машғулот)

2011 йил 2 ноябрдаги “Мактабгача таълим муассасаларининг иш ҳужжатлари тўғрисида”ги 252-сонли бўйруғига иловасини таҳлил қилиш: 01–Ташкилий масалалар, 02-Таълим-тарбиявий ишлар, 09-Тиббий ҳужжатлар, 10- Кадрлар иш ҳужжатлари, 11–МТМнинг молиявий хўжалиги иш ҳужжатлари, 12–Иш юритиш ва архив, 13-Бухгалтернинг иш ҳужжатлари, 14-Махсус муассасада фаолият юритувчи мудиранинг ҳужжатлари, 15-Махсус мактабгача таълим муассасаларида дефектологнинг ишини олиб боровчи ҳужжатлар, 16-Махсус мактабгача таълим муассасаларида тарбиячининг иш ҳужжатлари, 17-Умумий типдаги мактабгача таълим муассасаларида дефектологлар ишини олиб боровчи меъёрий ҳужжатлар, 18-Умумий типдаги мактабгача таълим муассаса мудирасиси қошидаги тиббий-психолого-педагогик-комиссиянинг текшириш журнали (мудирада туради) ва сақланиш муддати ҳақида маълумот бериш.

5-мавзу: Халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлимлари томонидан мактабгача таълим муассасаларини назорат қилиш. (2 соат маъруза)

Назорат қилиш - Давлат назорати, халқ таълими бўлимлари томонидан раҳбарликнинг энг муҳим шакли эканлиги.

Назорат қилишнинг мақсади, вазифалари ва унга қўйиладиган талаблар.

Назорат қилишга тайёргарлик ва унинг босқичлари.

Назорат қилишнинг усул ва услублари.

Мактабгача таълим муассасаларини фронтал-ялпи - ялпи текширишнинг асосий йўллари. Тематик текширишнинг мақсад ва вазифалари.

6-мавзу: Мактабгача таълим муассасасида педагогик кенгаш ва унга раҳбарлик. (2 соат семинар)

Педагогик кенгаш – бошқаришнинг жамоавий шакли. Педагогик кенгаш вазифалари, турлари ва шакллари.

Педагогик кенгашни ташкил этиш ва ўтказиш жараёнида педагогларни фаоллаштириш усуллари.

7-мавзу: Мактабгача таълим муассасаларида таълим-тарбия жараёнини режалаштириш ва назорат қилиш, диагностика. (2 соат семинар)

Мактабгача таълим муассасаларда таълим- тарбия жараёнини режалаштириш бўйича методик кўрсатмалар: тарбиячиларнинг иш ҳужжатлари ва уларнинг юритилиши, ҳар бир ёш гуруҳида ҳафта давомида ўтказиладиган машғулотлар сони ва ҳар бир машғулот қанча давом этиши, бир кунлик кундалик фаолиятнинг ёритилиши, мактабгача ёшдаги болаларнинг ривожланиш кўрсаткичларини таҳлил қилиш учун мезонлар, болаларнинг ривожланиш кўрсаткичларини таҳлил қилиш усуллари ёритиб бериш.

8-мавзу: Мактабгача таълим бўйича методик ишларни ташкил қилиш вазифалари, мазмуни ва шакллари (2 соат маъруза)

Мактабгача таълимга методик раҳбарлик ишининг ташкилий тузилиши ва вазифалари.

Республикада мактабгача таълим кабинетининг тузилиши ва иш мазмуни, вазифалари.

Туман методик кабинетининг иш мазмуни ва вазифалари.

Семинар, семинар-машғулотлари.

Методик уюшмалар.

9-мавзу: Методик хизмат самарадорлигини оширишда методика уюшмаларнинг ўрни. (2 соат семинар)

Методик уюшмалар ишининг асосий мазмуни: илғор иш тажрибаларни ўрганиш ва оммалаштириш, тренинглар ўтказиш, турли лойиҳалар тузиш, иш жараёнида турли интерфаол усуллардан фойдаланиш ҳақида. Методика уюшмалари ишини ташкил этиш ва уларга раҳбарлик қилиш ҳақида тушунча бериш. Методик уюшмаларнинг асосий иш йўналишлари. Методик уюшмаларда ўтказиладиган машғулотларни ўтказиш шакллари. Методик уюшма раҳбарининг вазифалари, методик уюшманинг ҳужжатларининг юритилиши.

10-мавзу: Мактабгача таълим муассасасида жисмоний тарбияни ташкил этиш ва амалга ошириш. (2 соат семинар)

Мактабгача таълим муассасаларида жисмоний тарбия машғулотларининг мақсад ва вазифалари. Турли гуруҳларда жисмоний тарбия машғулотларини ташкил этиш ва ўтказиш услубиёти. Болаларнинг асосий ҳаракатларига оид машқлар ва уларни ўргатиш усулларини ёритиб бериш.

11-мавзу: Мактабгача таълим муассасасида нутқ ўстириш методикаси. (2 соат маъруза, 2 соат семинар)

Болаларда оғзаки нутқни, атрофдагилар билан нутқий мулоқот кўникмаларини шакллантириш - методиканинг асосий мазмуни эканлиги.

Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талабларининг асосий йўналишларидан бири нутқ, ўқиш ва саводга тайёргарликдан иборатлиги. Бу умумий вазифа –“Нутқ, ўқиш ва саводга тайёргарлик” қуйидаги махсус вазифалардан иборат: нутқнинг товуш маданиятини тарбиялаш, луғатини бойитиш, мустаҳкамлаш ва фаоллаштириш, нутқнинг грамматик тўғрилигини такомиллаштириш, оғзаки нутқни шакллантириш, равон нутқни ривожлантириш, саводга тайёрлаш эканлиги ҳақида тушунча бериб, ҳар бир махсус вазифа мазмунини алоҳида ёритиб бериш.

12-мавзу: Мактабгача таълим муассасасида кадрлар билан ишлаш масалалари. (2 соат семинар)

Моддий жавобгарлик бўйича шартномалар тузиш. Ходимларнинг ишга қабул қилиш ҳужжатларининг юритилиши. Меҳнат дафтарчаларини юритиш тартиби тўғрисида йўриқнома. Шахсий варақа тўлдириш тартиби.

13-мавзу. “Билимдон” дастури ва уни амалиётга татбиқ этиш.

Болаларни мактабга тайёрлаш учун мўлжаллаган қисқа муддатли гуруҳларда ўқитиш «Билимдон» дастури Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги қонуни, “Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури” ҳамда “Соғлом бола йили” Давлат дастурига мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги томонидан ишлаб чиқилгани, ушбу дастур болани тўлақонли тарбиялаш, ўқитиш ва ривожлантиришни, уни мактаб таълимига самаралари тайёрлашни назарда тутиши,

Дастурнинг негизини бола шахсини ривожлантиришнинг асосий йўналишларига оид Давлат талаблари (2013 й.) ташкил этиши (жисмоний ривожланиш, ўз-ўзига хизмат ва гигиена; ижтимоий-ҳиссий ривожланиш; нутқ, ўқиш ва саводга тайёрлаш; билиш жараёни ва атроф муҳит тўғрисидаги билимларга эга бўлиш). Таълим беришга интеграллашган тарзда ёндашув боланинг ҳар томонлама ривожланишини таъминлаши ҳақида тушунча бериш.

Фойдаланган адабиётлар:

1. Каримов И. А Юксак маънавият-енгилмас куч.-Т.: «Маънавият», 2008 й.
2. Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги Қонуни.-Т.: 1997 йил 29 август.
3. Ўзбекистон Республикасининг “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”. – Т. 1997 йил 29 август.
- 4.“Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талаблари” .-Т.: 2013 й
5. “Болажон” таянч дастури .-Т.: 2010 й.
- 6.Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг 2011 йил 2 ноябрдаги “Мактабгача таълим муассасаларининг иш ҳужжатлари тўғрисида”ги 252-сонли буйруғи
7. Ф. Р. Қодирова ва бошқалар. “Мактабгача ёшдаги болалар нутқини ўстириш”– Тошкент, 2011й.
- 8.Усмонхужаев Т.”Мактабгача таълим муассасаларда жисмоний тарбия”-Т.-2006й
- 9.М. Файзуллаева ва бошқалар. “Мактабгача таълим муассасаларида таълим- тарбия жараёнини режалаштириш” ”– Тошкент, 1914й.
10. «Мактабгача ёшдаги бўлган болалар учун ривожлантирувчи ўйинлар»-Тошкент, РТМ, 2003й.
11. Считалочка. Учебное пособие по математике для дошкольников.

А.Л.Генис, И.А.Зимнухова, А.М.Шитов. Москва-1998.

12. Н.У.Бикбаева ва бошқалар “Мактабгача ёшдаги болаларда математик тасаввурларни шакллантириш” Тошкент-1995.

13.3.Рахмонқулова “Мактабгача ёшдаги болаларда илк математик тасаввурларни шакллантириш” Тошкент-2013йил.

3.2. “Мактабгача таълимда ахборот технологияларидан фойдаланиш”

модулининг ўқув-мавзу режаси

(MT129, MT130, MT131, MT132 - малака тоифалари учун)

№	Мавзулар				
3.2.1	Мактабгача таълим тизимида ахборот коммуникацион техникаларининг мақсад ва вазифалари, ҳамда улардан фойдаланиш.	2	2	-	4
3.2.2	Мактабгача таълим муассасаларида машғулотларни моделлаштириш, компьютер дастурлари.	2	2	-	4
3.2.3	Мактабгача таълим муассасаларида машғулотларни ташкил этишда компьютер дастурларидан фойдаланиш	-	2	-	2
	Жами	4	6	-	10

3.2. “Мактабгача таълимда ахборот технологияларидан фойдаланиш” модули

бўйича малака ошириш курсининг ўқув дастури

(MT129, MT130, MT131, MT132 - малака тоифалари учун)

1-мавзу: Мактабгача таълим тизимида ахборот коммуникацион техникаларининг мақсад ва вазифалари, ҳамда улардан фойдаланиш. (2 соат маъруза-2 соат семинар)

Юртбошимиз таъкидлаганидек, “Таълим соҳасида ахборот ва компьютер технологиялари, интернет тизими, рақамли ва кенг форматли телекоммуникацияларнинг замонавий усуллари ўзлаштириш бугунги куннинг тараққиёт даражасини белгилаб беради. Бундай илғор тажрибиларни нафақат мактаб, лицей ва коллеж, олий ўқув юртлари, балки ҳар бир оила ҳаётига кириб бориши учун замин яратишнинг аҳамиятини чуқур англаб лозим”.

Ушбу жараёни амалга оширишда мактабгача таълим муҳим босқич ҳисобланади.

Мактабгача ёшдаги болаларга таълим-тарбия беришда ахборот коммуникацион техникаларида фойдаланиш, болаларнинг ўзлаштириш даражалари ҳамда кўникмаларининг ривожланишида юқори самара бериши янги педагогик технологиялар томонидан исботланган.

Бугунги кунда аксарият мактабгача таълим муассаларидан телелевизор, радио, мусиқа марказлари, DVD плейрлар, VCD плейрлар каби кўплаб АКТ воситалари компьютер техникаларидан фойдаланиб келинмоқда. Уларнинг самарали томони шундаки болалар ҳар бир машғулотни ҳам кўриб, ҳам эшитиб, ўзлари мустақил ва гуруҳ-гуруҳ бўлиб ўзлаштиришмоқдалар.

2-мавзу: Мактабгача таълим муассасаларида машғулотларни моделлаштириш, компьютер дастурлари. (2 соат маъруза-2 соат семинар)

Машғулотлар режасини шакллантириш. Машғулотга мос кўргазмалар ва керакли материаллар тўплаш. Материалларни чуқур таҳлил қилиб саралаш ишларини пухта тайёрлаш. Материаллар асосида машғулотнинг сценарийсини ишлаб чиқиш.

3-мавзу: Мактабгача таълим муассасаларида машғулотларни ташкил этишда компьютер дастурларидан фойдаланиш (2 соат семинар)

Microsoft Office, Paint, Corel DRAW, Adobe Photoshop, Macromedia Flash дастурларининг вазифалари. Матнларга ишлов бериш, ранглар билан ишлаш. Матнларни турли ҳолатларда жойлаштириш. Графика ҳақида тушунча. Саҳифа параметрларини сошлаш. Графикларни яратишда компьютер дастурларини танлаш. Дастурларда оддий графиклар ясаш. Анимация ҳақида тушунча. Анимацияларни яратишда компьютер дастурларини танлаш. Оддий анимациялар яратиш.

Адабиётлар рўйхати

1. Каримов И.А. Юксак маънавият-енгилмас куч.-Т.: «Маънавият», 2008 й.
2. Умумий ўрта таълимнинг Давлат таълим стандарти ва ўқув дастури.-Т.: “Таълим тараққиёти” журнали, 1999 йил 3-сон.
3. УЎТ Давлат таълим стандартлари: ИХТА асослари фани бўйича ўқув дастури. – Тошкент, 2006 й.
4. Информатика. 5-синф учун дасрлик.-Т.: «Аср- матбуот» нашриёти, 2006 й.
5. Информатика. 6-синф учун дасрлик.-Т.: «Қалдирғоч» нашриёти, 2007 й.
6. Баҳромов А.А. Малака ошириш тизимида янги ахборот технологиялари. –«Халқ таълими» журнали, 4- сон, 2000 й.
7. Ғуломов С. Ахборот тизимлари ва технологиялари.-Т.: «Шарқ», 2000 й.
8. Марахимов А.Р., Раҳманкулова С.И. Интернет ва ундан фойдаланиш.- Тошкент, 2001 й.
9. Орипов М., Ҳайдаров А. Информатика асослари.-Т.: «Ўқитувчи», 2002 й.
10. Абдуқодиров А., Хаитов А., Рашидов Р. Ахборот технологиялари.- Т.: «Ўқитувчи», 2002 й.
11. Муртазин Э.В. Internet. Учебник.- Москва, 2002 г.
12. Саидов Т.Х. Ўқувчилар билимини баҳолашнинг рейтинг тизими (такомиллаштирилган варианты)дан фойдаланиш (Методик тавсия). - А.Авлоний номидаги ХТХҚТМОМИ, 2006 й.
13. Қодиров Т., Эрназаров А. Компьютерда ишлашни ўрганамиз. Методик тавсиянома. -А.Авлоний номидаги ХТХҚТМОМИ, 2006 й.
14. Назиров Ш.А., Қобулов Р.В. ва бошқалар. Компьютер ва офис жиҳозларидан фойдаланиш.-Тошкент, 2007 й.
15. Назиров Ш.А., Қобулов Р.В. Объектга мўлжалланган дастурлаш.-Тошкент, 2007 йил.

3.3. “Мактабгача таълимда педагогик технологиялар” модулининг ўқув-мавзу режаси

(MT129, MT130, MT131, MT132 - малака тоифалари учун)

№	Мавзулар				
3.3.1	Педагогик технология тушунчаси, унинг таърифлари ва методикадан фарқи. Педагогик технология турлари.	2	2	-	4
3.3.2	Таълимда инновация	2	-	-	2

3.3.3	Болага йўналтирилган таълим.	-	2	-	4
	Жами	4	4		8

3.3. “Мактабгача таълимда педагогик технологиялар” модули бўйича малака ошириш курсининг ўқув дастури.

1-мавзу: Педагогик технология тушунчаси, унинг таърифлари ва методикадан фарқи. Педагогик технология турлари. (2 соат маъруза, 2 соат семинар)

Педагогик технология тушунчасининг келиб чиқиши, унинг сабаблари, унга бўлган эҳтиёжлар, унинг кенг қўламли, серқирра тушунча эканлиги. Педагогик технологиянинг турли таърифлари, ҳар бир таъриф маълум нуктаи-назардан ёндашишни ифодалаши. Айрим асосий таърифлар ва уларнинг шарҳлари.

2-мавзу: Таълимда инновация.(2 соат маъруза)

Таълим тизимида инновацион технологиялар. Ўқув жараёнида интерфаол услублар ва педагогик технологияларни қўллаш услугиёти Интерфаол усулларнинг афзалликлари Тренингнинг танишув босқичида қўлланиладиган методлар. Тренинглар ўтказиш ҳақида.

3-мавзу: Болага йўналтирилган таълим. (2 соат семинар)

Бола шахсини ривожлантиришга йўналтирилган таълим болага қизиқиши ва эҳтиёжига кўра ўқув дастурини танлаш ҳуқуқини, муносабат ва мулоқот қилиш кўникма ва малакаларини такомиллаштириш имкониятларини беради. Ушбу таълим болага мушоҳада қилиш, ўз амалий фаолиятида синаб кўриш, янги ғоя ва фикрларни билдириш, мавжуд муаммолар ечимининг самарали йўллари кидириш учун эркинлик беради, болаларнинг ижодий, танқидий тафаккурини ривожлантиради.

Болага йўналтирилган таълим марказида ўсаётган инсон, унинг ўз имкониятларини тўла намоён этишга интилиши, янги тажрибани қабул қилиши, турли ҳаётий вазиятларда онгли равишда ва масъулиятли қарор қабул қилишга қодирлиги туради. “Ривожланиш”, “Эркинлик”, “Мустақиллик”, “Ижод”, “Ўзига хослик” шахсга йўналтирилган таълимнинг калит сўзлари ҳисобланади.

Болага йўналтирилган таълимда ривожлантирувчи муҳитнинг аҳамияти ниҳоятда катта. Бола ривожлантирувчи муҳитдаги таълимий материаллар орқали ўз устида ишлайди ва ўзини шакллантиради.

Болага йўналтирилган таълимда ривожлантирувчи муҳитдаги марказлар: санъат, математика, табиат, қуриш-ясаш, очик майдонча, саҳналаштириш, адабиёт, пазандачилик, мусика, қум ва сув.

Адабиётлар

1. И.А.Каримов. Юксак маънавият-енгилмас куч. -Т.: «Маънавият», 2008.
- 2.Йўлдошев Ж.Ф., Усмонов С.А. Замонавий педагогик технологияларни амалиётга жорий қилиш – Т.: “Фан ва техника” 2008 й.
3. Колеченко А.Е. Энциклопедия педагогических технологий: Пособие для преподавателей. – СПб.: КАРО, 2002.

4. «Таълим самарадорлигини ошириш йўллари» мавзусидаги семинар-тренинг материаллари. Тошкент, 2002 й.

5. Таълимда янги педагогик технологиялар: муаммолар, ечимлар. Илмий-амалий конференция материаллари. Т., Ўз ПФИТИ, 1999 й.

3.4. “Мақтабгача таълим муассасалари бошқарувида иқтисодий масалалар” модулининг ўқув-мавзу режаси

Мавзулар					
3.4.1	Мақтабгача таълим соҳасидаги тадбиркорликни менежмент ва маркетингни жорий қилиш йўллари.	2	-	-	2
3.4.2	Мақтабгача таълим муассасаларида молиялаштириш масалалари	-	4	-	4
3.4.3	Мақтабгача таълим муассасаларида овқатлантиришни ташкил этишга оид меъёрий хужжатларни юритилиши.	-	4	-	4
	Жами	2	8	-	10

3.4. “Мақтабгача таълим муассасалари бошқарувида иқтисодий масалалар” модули бўйича малака ошириш курсининг ўқув дастури.

1-мавзу. Мақтабгача таълим соҳасидаги тадбиркорликни менежмент ва маркетингни жорий қилиш йўллари. (2 соат маъруза)

Таълим соҳасига менежментни жорий этиш йўллари.

Менежментнинг ўзи нима? Менежмент - бу ташкилотда ишлаётган одамларнинг меҳнати, ақли-заковати ва истакларини йуналтириб муайян мақсадга эришишни удалаш. Менежмент- бу барча ресурслардан оқилона фойдаланиш йўли билан кўзланган мақсадларга эришишга йуналтирилган касбий фаолият тури эканлиги.

Таълим муассасаларда маркетингни жорий қилиш йўллари. Маркетинг нима? Маркетинг тизимининг асосий босқичлари.

2-мавзу. Мақтабгача таълим муассасаларида молиялаштириш масалалари. (4 соат семинар)

Юридик мақомга эга бўлган таълим муассасалари фаолиятининг молияси, ҳисоби ва ҳисоботи. Бухгалтернинг мажбуриятлари. Молиялаштириш формуласи нима? Харажатлар сметалари ижросининг ҳисобига доир бухгалтерия хужжатлари.

3-мавзу. Мақтабгача таълим муассасаларида овқатлантиришни ташкил этишга оид меъёрий хужжатларни юритилиши(4 соат семинар)

Мақтабгача таълим муассасасида болаларни овқатлантиришни тўғри ташкил этишнинг асосий усуллари. Таомномаларни тузиш. Мақтабгача ёшдаги болаларни жисмонан соғлом ривожланишида овқатланишнинг аҳамияти. Овқат рационига киритиладиган таомлар ҳақида. Технологик хариталар билан ишлаш.

Болалар овқатига қўйиладиган гигиеник талаблар, озиқ-овқат маҳсулотларини таркибий қисмлари.

Мақтабгача ёшдаги болалар истеъмол қиладиган овқат миқдори.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. И.А.Каримов “ Ўзбекистон буюк келажак сари”. Т.: Ўзбекистон,1998й.
2. И.А.Каримов “ Ўзбекистон ХХI асрга интилмоқда. Т.: Ўзбекистон, 1999й.
3. Ўзбекистон Республика Президенти И.А.Каримовнинг “Жаҳон молиявий-иқтисодий инкирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари”
4. Р.Валижанов , О.Қобулов “Менежмент асослари”, Т.: Университет,1997й., 4-5 бетлар.
5. И.У.Муракаев, И.С.Саифназаров “Менежмент асослари”, Т.: Фан, 1996й.. 56-57 бетлар.
6. Ё.Абдуллаев “Бозор иқтисодиёти асослари”, 100 савол ва жавоб. Т.: Мехнат, 1997й., 7-21 , 71-105бетлар
7. У.Парпиев, И.Саломов “ Бозор иқтисодиёти асослари ва ишлаб чиқаришни ташкил қилиш”, Т.: Шарқ. 1996й.
8. Инструкция Цетрального Банка и Коммерческих Банков Республики.
9. Хаджаев Б.А. “ Халқаро иқтисодий муносабатлар ” 1998 й.
10. Ўзбекистон Республикасининг қонуни “Банк ва банк фаолияти ”

3.6. “Танлов мавзулари” модулининг ўқув-мавзу режаси (*MT129, MT130, MT131, MT132, MT133, MT 134, MT135, MT136, MT137 - малака тойфалари учун*)

Мавзулар					
3.6.1	Инклюзив таълимнинг мақсад, вазифалари, ҳуқуқий асослари. Мактабгача таълим муассасаларида инклюзив таълимни жорий этиш.	-	2	-	2
3.6.2	Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг 23йиллигига бағишланган тантанали йиғилишида Президентимиз Ислом Каримовнинг маърузасининг мазмун-моҳиятини ўрганиш	-	2	-	2
3.6.3	И.А.Каримов “Она юртимиз бахти иқболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш –энг олий саодатдир” асарининг мазмуни ва моҳияти.	-	2	-	2
3.6.4	“Ўзбекистон Республикасида 2013-2017 йилларда ОИВ инфекциясига қарши кураш бўйича Стратегик дастур” ижроси бўйича амалга ошириладиган ишлар	-	2	-	2
Жами		-	8	-	8

**3.6. “Танлов мавзулари” модули бўйича малака ошириш курсининг ўқув дастури
1-мавзу. Инклюзив таълимнинг мақсад, вазифалари, ҳуқуқий асослари.
Мактабгача таълим муассасаларида инклюзив таълимни жорий этиш. (2 соат
семинар)**

Инклюзив таълимнинг ҳуқуқий-меъёрий асослари, Мактабгача таълим муассасаларининг инклюзив гуруҳлари фаолиятининг мақсад, вазифалари, Таълим шакллари, интеграциялашган муассасанинг вазифалари, инклюзив таълим жараёнида турли вазият, тамойиллар мавзуларининг мазмун моҳиятини тушунтириш.

2-мавзу: Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг 23 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишида Президентимиз Ислом Каримовнинг маърузасининг мазмун-моҳиятини ўрганиш. (2 соат семинар)

Мамлакатимизда амалга оширилаётган оламшумул ўзгаришлар, шаҳар ва қишлоқларимизнинг қиёфаси тобора чирой очиб, аҳолимизнинг фаровонлиги юксалиб бораётгани ҳақида гапирганда, бундай янгиланишларнинг ғоят муҳим манбалари – аввало, одамларимизнинг онгу тафаккури, дунёқараши ва кайфияти тубдан ўзгариб, уларнинг ён-атрофимизда рўй бераётган воқеа-ҳодисаларга дахлдорлик ҳисси, эртанги кунга муносабати ва ишончи тобора мустаҳкамланиб, сиёсий савияси ва ҳуқуқий маданияти ўсиб бораётгани ҳақида алоҳида тўхталиш. Президентимиз Ислом Каримовнинг маърузасининг мазмун-моҳияти ҳақида тушунча бериш.

3-мавзу. И.А.Каримов “Она юртимиз бахти иқболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш –энг олий саодатдир” асарининг мазмуни ва моҳияти.(2 соат семинар)

И.А.Каримов “Она юртимиз бахти иқболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш –энг олий саодатдир” асарининг мазмуни ва моҳияти ҳақида. Ушбу китобда давлатимиз раҳбарининг мамлакатимизни сиёсий ва иқтисодий ривожлантириш, жумладан, таълим-тарбия, илму фан, соғлиқни сақлаш, маданият ва санъат, спорт тизимини ривожлантиришга қаратилган ислохотлар, жамиятимизда аёллар, кексалар ва ёшларнинг ўрни, уларга янада қулай шароит ва имкониятлар яратиш билан боғлиқ масалалар, ҳар бир ҳудуд ва минтақа бўйича яқин ва ўрта истиқболга мўлжалланган режалар, устувор лойиҳалар, қадимий ва янги тарихимиз, Ўзбекистоннинг ташқи сиёсат концепцияси тўғрисидаги қарашлари ҳар томонлама пухта асосланган ҳолда баён қилинганлиги ҳақида.

1. Бизнинг мақсадимиз – эркин ва фаровон, демократик ҳаёт куриш.
2. Мустақиллик – тоғдек таянчимиз, қудратли заминимиздир.
3. Ким эдигу ким бўлдик? Эртага ким бўлишимиз, қандай янги марраларни эгаллашимиз керак?
4. Сайлов – демократиянинг олий шаклидир.
5. Тарих – бамисоли кўзгу.
6. “Ўзбек модели” – амалда ўзини оқлаган, ёруғ истиқболимизни белгилаб берган тараққиёт йўли.
7. Қишлоқ тараққий топса, юртимиз обод, ҳаётимиз янада фаровон бўлади. Ободлик кўнгилдан бошланади.
9. Замонавий раҳбар доимо олдинга интилиб яшаши керак.
10. Кексалар – хонадонларимизнинг файзу фариштаси.
11. Аёл бахти – жамият бахти.
12. Фарзандларимиз биздан кўра кучли, билимли, доно ва албатта бахтли бўлишлари шарт.
13. Халқимизга тинчлик ва омонлик керак.

14. Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимидаги киришиш тантанали маросимида бағишланган Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидаги нутқининг мазмун моҳияти ҳақида.

4-мавзу. Ўзбекистон Республикасида 2013-2017 йилларда ОИВ инфекциясига қарши кураш бўйича “Стратегик дастур” ижроси бўйича амалга оширилган ишлар. (2 соат семинар)

Ўзбекистон Республикасида 2013-2017 йилларда ОИВ инфекциясига қарши кураш бўйича СТРАТЕГИК ДАСТУР 24.01.2013

Ўзбекистон Республикасида 2013-2017 йилларда ОИВ инфекцияга қарши кураш бўйича СТРАТЕГИК ДАСТУР.

Стратегик Дастуриини мақсади ва тамойиллари. Стратегик Дастур асосий йўналишларини амалга ошириш бўйича устивор чора-тадбирлар.

Хизматлар олишнинг ялпи имконини таъминлаш мақсадида меъёрий-ҳуқуқий базани такомиллаштириш.

Юқиш хавфи юқори бўлган аҳоли гуруҳлари орасида ОИВ инфекцияси профилактикаси.

Даволаш муассасаларида ОИВ инфекцияси профилактикаси ОИВнинг онадан болага ўтишни олдини олиш (ОБЎОО)

Умумий аҳоли орасида ОИВ ва жинсий йўл билан юқувчи юқумли касалликлар профилактикаси. Аҳолининг ОИВ ва жинсий йўл билан юқувчи юқумли касалликлар диагностикаси ва давосига ялпи имконини таъминлаш

Стратегик Дастурни бошқариш. ОИВ инфекцияси бўйича ахборотларни йиғиш ва улардан фойдаланиш миллий тизимини кучайтириш.

Адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. –Т. 2011. www.gov.uz
2. Каримов И.А. Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси. Халқ сўзи, 2010 йил 13 ноябрь.
3. Каримов И.А. Юксак маънавият – энгилмас куч. –Т.: Маънавият, 2008.
4. Каримов И.А. Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари. –Т.: Ўзбекистон, 2009.
5. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг “Ўзбекистонда она ва бола саломатлигини муҳофаза қилишнинг миллий модели: “Соғлом она – соғлом бола” мавзусидаги халқаро симпозиум очилишидаги нутқи. //Халқ сўзи, 2011 йил 27 ноябрь.
7. Каримов И.А. Бизнинг йўлимиз – демократик ислохотларни чуқурлаштириш ва модернизация жараёнларини изчил давом эттириш йўлидир. //Халқ сўзи, 2011 йил 8 декабрь
- 8.«Болажон» таянч дастури. 2010.
- 9.Тўхтаев А. «Экология асослари ва табиатни муҳофаза қилиш».- Тошкент: «Ўқитувчи» нашриёти, 1994.
- 10.«Ребёнок в детском саду» ж. 2006 й. 2 сон.

**Мактабгача таълим муассасалари
мудиралари, услубчиларини малакасини
ошириш курсларининг мутахассислик
бўйича**

**давлат талаблари, ўқув-мавзу режа ва
дастури**

Мактабгача таълим муассасаларини бошқариш

Мактабгача таълим муассасалари бошқарувида иқтисодий масалалар

Мактабгача таълимда педагогик технологиялар

Мактабгача таълимда ахборот технологияларидан фойдаланиш

Хорижий тил асослари

Танлов мавзулари

**«МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ МУДИРАЛАРИ, МАХСУС
МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ МУДИРАЛАРИ, ЗАҲИРА
МУДИРАЛАРИ, УСЛУБЧИЛАРИНИ МАЛАКА ОШИРИШ КУРСИ»
БЎЙИЧА ТАКОМИЛЛАШТИРИЛГАН ДАВЛАТ ТАЛАБЛАРИ**

Тингловчилар қуйидаги билимга эга бўлиши лозим:

-Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги, “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури тўғрисида”ги ва “Бола ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида”ги қонунларини билиши; (ЎМР 3.1.1, ЎД 3.1.1)

-Мақтабгача таълим Концепцияси ва уни амалиётга татбиқ этиш. “Мақтабгача таълимга қўйиладиган Давлат талабларини” билиши; (ЎМР 3.1.3, ЎД 3.1.3)

-Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонлари, Фармойишлари. Вазирлар Маҳкамасининг Қарорлари, ХТВнинг Қарор ва буйруқлари ижросини таъминлаш жараёнини билиши; (ЎМР 3.1.1, ЎД 3.1.1)

-Такомиллаштирилган “Болажон” таянч дастурини билиши; (ЎМР 3.1.2, ЎД 3.1.2)

-Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг 2011 йил 2 ноябрдаги “Мақтабгача таълим муассасаларининг иш ҳужжатлари тўғрисида”ги 252-сонли буйруғини билиши; (ЎМР 3.1.4, ЎД 3.1.4)

“Билимдон” дастурини билиши; (ЎМР 3.1.6, ЎД 3.1.6)

-Методик хизмат самарадорлигини оширишда методика уюшмаларнинг меъёрий ҳужжатларини; (ЎМР 3.1.5, ЎД 3.1.5)

-Мақтабгача ёшдаги болалар фаолиятининг психологик ва ривожланиш хусусиятларини билиши; (ЎМР 3.1.3, ЎД 3.1.3)

-Мақтабгача ёшдаги болаларнинг жисмоний, ижтимоий-ҳиссий, ақлий ривожланиши босқичларини билиши; (ЎМР 3.1.2, ЎД 3.1.2)

Қуйидаги кўникмаларга эга бўлишлари керак:

-“Мақтабгача таълимга қўйиладиган Давлат талаблари”ни амалиётга жорий эта оладилар; (ЎМР 3.1.3, ЎД 3.1.3).

-“Болажон” таянч дастурини амалиётга татбиқ эта оладилар; (ЎМР 3.1.2, ЎД 3.1.2)

-Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг 2011 йил 2 ноябрдаги “Мақтабгача таълим муассасаларининг иш ҳужжатлари тўғрисида”ги 252-сонли буйруғи асосида мақтабгача таълим муассасаларида меъёрий ҳужжатларни талаб даражасида юрита оладилар. (ЎМР 3.1.4, ЎД 3.1.4)

-Мақтабгача таълим муассасасида соғлом овқатлантириш бўйича меъёрий ҳужжатларни тўғри юрита оладилар; (ЎМР 3.2.3, ЎД 3.2.3.)

-Болага йўналтирилган таълимда интерфаол усулларни қўллай оладилар; Интерфаол методларнинг 4 асосий тури ажрата оладилар; (ЎМР 3.3.4, ЎД 3.3.4)

-Мақтабгача таълим тизимида ахборот коммуникацион техникаларининг мақсад ва вазибалари, ҳамда улардан фойдаланиш; (ЎМР 3.2.1, ЎД 3.2.1)

Мактабгача таълим муассасаларида машғулотларни ташкил этишда компьютер дастурларидан фойдалана олади. (ЎМР 3.2.3, ЎД 3.2.3)

Қуйидаги малакага эга бўлади:

-Мактабгача таълим муассасасида педагогик кенгашни интерфаол усулда олиб бора оладилар ва унинг хужжатларини тўғри расмийлаштира оладилар; (ЎМР 3.1.7, ЎД 3.1.7.)

-Мактабгача таълим муассасаларида тарбиячиларнинг иш хужжатларини тўғри юритиш, кундалик фаолиятни режалаштириш, назорат машғулотини таҳлил қилиш, таълим-тарбия жараёнини мониторинг таҳлилинини тўғри таҳлил қила оладилар; (ЎМР 3.1.6, ЎД 3.1.6.)

- илғор иш тажрибаларни ўрганиш ва оммалаштириш, тренинглар ўтказиш, турли лойиҳалар тузиш, иш жараёнида турли интерфаол усулларни қўллай оладилар; (ЎМР 3.1.4, ЎД 3.1.4)

- Мактабгача таълим муассасасида жисмоний тарбия машғулотини ташкил эта оладилар; (ЎМР 3.1.9, ЎД 3.1.9)

-Мактабгача таълим муассасасида нутқ ўстириш ва саводга тайёргарлик машғулотини ўтказишда интерфаол усулларни қўллай оладилар; (ЎМР 3.1.10, ЎД 3.1.10)

- Замонавий ўқитиш услублари воситасида кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш, раҳбарлик ва лидерлик маҳорати шаклланади; (ЎМР 3.1.11, ЎД 3.1.11)

Мактабгача ёшдаги болаларнинг майда қўл моторикасини ривожлантиришда М.Монтессори методикасини қўллай олади; (ЎМР 3.2.3, ЎД 3.2.3)

- Introduction (Танишув) мавзусида сўзлай олади (ЎМР 3.5.1, ЎД 3.5.1)

- My Educational Institution (Менинг таълим муассасам) мавзусида сўзлай олади (ЎМР 3.5.3, ЎД 3.5.3)

- About Professions. (Касб ва мутахассислик ҳақида) мавзусида сўзлай олади (ЎМР 3.5.1, ЎД 3.5.1)

- My daily routine. (Менинг кундалик ҳаётим) мавзусида сўзлай олади (ЎМР 3.5.4, ЎД 3.5.4)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ

ЎҚУВ РЕЖА

23-режа

Малака ошириш тоифаси:

Таълим тури – **МАЛАКА ОШИРИШ**

Ўқиш муддати – **1 ой**

MT130, MT131, MT132

Таълим шакли – **кундузги**

MTMXҚТМОРЎММ

I. ЎҚУВ ЖАРАЁНИ ЖАДВАЛИ

Вақт	Кунлар																								Ўқув жараёни			
	1-хафта						2-хафта						3-хафта						4-хафта						Жами	Назарий	Амалий	Кўчма
Кун	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24				
Кун															К										24	23		1
Соат	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	144	50	90	4

  Назарий ва амалий таълим
 К
Кўчма амалий машгулот

II. ЎҚУВ РЕЖАСИ

Т/р	Ўқув фанлари, фан модуллари ва блокларининг номлари	Умумий ўқув юклама ҳажми		Аудитория машгулотлари (соатларда)				Соатларнинг ҳафталар бўйича тақсимоли			
								1-хафта	2-хафта	3-хафта	4-хафта
		Соат	%	Жами	Маъруза	Амалий	Кўчма машгулот	Ҳафтадаги соатлар сони			
								36	36	36	36
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Ижтимоий фанлар	28	19,4	28	14	14		10	8	10	
1.1	Иктисодиёт масалалари	6		6	4	2		2	4		
1.2	Ҳуқуқ масалалари	8		8	4	4		4	4		
1.3	Миллий ғоя ва маънавият асослари	14		14	6	8		4		10	
2	Умумқасбий фанлар	30	20,8	30	10	20		16	14		
2.1	Педагогиканинг долзарб масалалари	6		6	2	4		4	2		
2.2	Психологиянинг долзарб масалалари	12		12	4	8		8	4		
2.3	Мулоқот маданияти	4		4	2	2		4			
2.4	Ахборот технологиялари	8		8	2	6			8		
3	Мутахассислик фанлари	78	54,2	78	22	52	4	10	14	24	30
3.1	Мақтабгача таълим муассасаларини бошқариш	34		34	10	20	4	10	6	8	10

3.2	Мактабгача таълим муассасалари бошқарувида иқтисодий масалалар	10		10	4	6				6	4
3.3	Мактабгача таълимда педагогик технологиялар	8		8	4	4				4	4
3.4	Мактабгача таълимда ахборот технологияларидан фойдаланиш	10		10	4	6				6	4
3.5	Хорижий тил асослари	8		8		8			8		
3.6	Танлов мавзулари	8		8		8					8
4	Институт ихтиёридаги соатлар	8	5,6	8	4	4				2	6
4.1	Долзарб мавзулар	8		8	4	4			2		6
	Ҳаммаси	144	100,0	144	50	90	4	36	36	36	36

**Мактабгача таълим муассасаси мудиралари, захира мудиралар,
методистлари малакасини ошириш курсининг
Ў Қ У В - М А В З У Р Е Ж А С И**

№	М А В З У Л А Р	Маъруза	семинар	Кўчма машғулот	Жами
III Мутахассислик фанлари					
3.1. Мактабгача таълим муассасаларини бошқариш					
3.1.1.	Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонлари, Фармойишлари, Вазирлар Маҳкамасининг Қарорлари, ХТВнинг Қарор ва буйруқлари ижросини таъминлаш жараёни.	2	2	-	4
3.1.2.	“Болажон” таянч дастури ва уни амалиётга татбиқ этиш.	2	-	2	4
3.1.3.	Мактабгача таълим Концепцияси ва уни амалиётга татбиқ этиш. “Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талаблари” ва уни амалиётга жорий этиш технологиялари.	2	2	-	4
3.1.4.	Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг 2011йил 2 ноябрдаги “Мактабгача таълим муассасаларининг иш хужжатлари тўғрисида”ги 252-сонли буйруғи асосида мактабгача таълим муассасаларида меъёрий хужжатларни юритилиши	2	-	-	2
3.1.5.	Методик хизмат самарадорлигини оширишда методика уюшмаларнинг ўрни.	-	2	-	2
3.1.6.	“Билимдон” дастури ва уни амалиётга татбиқ этиш	-	2	-	2

3.1.7.	Мактабгача таълим муассасасида педагогик кенгаш ва унга раҳбарлик.	-	2	2	4
3.1.8.	Мактабгача таълим муассасаларида таълим-тарбия жараёнини режалаштириш ва назорат қилиш, диагностика.	-	4	-	4
3.1.9	Мактабгача таълим муассасасида жисмоний тарбияни ташкил этиш ва амалга ошириш.	-	2	-	2
3.1.10	Мактабгача таълим муассасасида нутқ ўстириш методикаси.	2	2	-	4
3.1.11	Мактабгача таълим муассасасида кадрлар билан ишлаш масалалари	-	2	-	2
Жами:		10	20	4	34
3.2.Мактабгача таълим муассасалари бошқарувида иқтисодий масалалар					
3.2.1	Мактабгача таълим соҳасидаги тадбиркорликни менежмент ва маркетингни жорий қилиш йўллари.	2	-	-	2
3.2.2	Мактабгача таълим муассасаларида молиялаштириш масалалари	2	2	-	4
3.2.3	Мактабгача таълим муассасаларида овқатлантиришни ташкил этишга оид меъёрий ҳужжатларни юритилиши.	-	4	-	4
Жами		4	6	-	10
3.3.Мактабгача таълимда педагогик технологиялар					
3.3.1	Педагогик технология тушунчаси, унинг таърифлари ва методикадан фарқи. Педагогик технология турлари.	2	2	-	4
3.3.2	Таълимда инновация.	2	-	-	2
3.3.3	Болага йўналтирилган таълим.		2		2
Жами		4	4	-	8
3.4.Мактабгача таълимда ахборот технологияларидан фойдаланиш					
3.4.1	Мактабгача таълим тизимида ахборот коммуникацион техникаларининг мақсад ва вазифалари, ҳамда улардан фойдаланиш.	2	2	-	4
3.4.2	Мактабгача таълим муассаларида машғулотларни моделлаштириш, компьютер дастурлари.	2	2	-	4
3.4.3	Мактабгача таълим муассаларида машғулотларни ташкил этишда компьютер дастурларидан фойдаланиш.	-	2	-	4
Жами		4	6	-	10
3.5. Хорижий тил асослари					
3.5.1	Introduction (Танишув)	-	2	-	2
3.5.2	My Educational Institution (Менинг таълим муассасам)	-	2	-	2
3.5.3	About Professions. (Касб ва мутахассислик ҳақида)	-	2	-	2
3.5.4	My daily routine. (Менинг кундалик ҳаётим)	-	2	-	2
Жами:		-	8	-	8
3.6 Танлов мавзулари					
3.6. 1	Инклюзив таълимнинг мақсад, вазифалари, ҳуқуқий асослари. Мактабгача таълим муассасаларида инклюзив таълимни жорий этиш.	-	2	-	2

3.6.2	Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг 23 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишида Президентимиз Ислом Каримовнинг маърузасининг мазмун-моҳиятини ўрганиш	-	2	-	2
3.6.3	“Ўзбекистон Республикасида 2013-2017 йилларда ОИВ инфекциясига қарши кураш бўйича Стратегик дастур” ижроси бўйича амалга ошириладиган ишлар	-	2	-	2
3.6.4	И.А.Каримов “Она юртимиз бахти иқболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш –энг олий саодатдир” асарининг мазмуни ва моҳияти.	-	2	-	2
	Жами	-	8	-	8
4.1. Долзарб мавзулар					
4.1.1	“Соғлом бола йили” Давлат дастурининг моҳияти ва устувор вазифалар. Мактабгача таълимга қамраб олинмаган болаларни ота-оналари учун яратилган 5 номдаги қўлланма асосида болаларни оилада мактаб таълимига тайёрлашда ота-оналар билан ҳамкорлик ва унинг аҳамияти	2	-	-	2
4.1.2	Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг 21 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишида Президентимиз Ислом Каримовнинг “Амалга ошираётган ислохотларимизни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамияти қуриш –ёруғ келажагимизнинг асосий омилидир” мавзуидаги маърузаси мазмун-моҳиятини ўрганиш.	2	-	-	2
4.1.3	Мактабгача таълим муассасасида экологик тарбия.	-	2	-	2
4.1.4	Мамлакатимизда 2016йил - “Соғлом она, соғлом бола” йилининг моҳияти ва устувор вазифалар	-	2	-	2
	Жами	4	4	-	8
	Умумий соат	50	90	4	144

3.1. “Мактабгача таълим муассасаларини бошқариш ” модулининг ўқув-мавзу режаси

3.1.1	Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонлари, Фармойишлари, Вазирлар Маҳкамасининг Қарорлари, ХТВнинг Қарор ва буйруқлари ижросини таъминлаш жараёни.	2	2	-	4
3.1.2	Такомиллаштирилган “Болажон” таянч дастури ва уни амалиётга татбиқ этиш.	2	-	2	4
3.1.3	Мактабгача таълим Концепцияси ва уни амалиётга татбиқ этиш. “Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талаблари” ва уни амалиётга жорий этиш технологиялари.	2	2	-	4
3.1.4	Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг 2011йил 2 ноябрдаги “Мактабгача таълим муассасаларининг иш хужжатлари тўғрисида”ги 252-сонли буйруғи асосида мактабгача таълим муассасаларида меъёрий хужжатларни юритилиши	2	-	-	2

3.1.5	Методик хизмат самарадорлигини оширишда методика уюшмаларнинг ўрни.	-	2	-	2
3.1.6	“Билимдон” дастури ва уни амалиётга татбиқ этиш	-	2	-	2
3.1.7	Мактабгача таълим муассасасида педагогик кенгаш ва унга раҳбарлик.	-	2	2	4
3.1.8	Мактабгача таълим муассасаларида таълим-тарбия жараёнини режалаштириш ва назорат қилиш, диагностика.	-	4	-	4
3.1.9	Мактабгача таълим муассасасида жисмоний тарбияни ташкил этиш ва амалга ошириш.	-	2	-	2
3.1.10	Мактабгача таълим муассасасида нутқ ўстириш методикаси.	2	2	-	4
3.1.11	Мактабгача таълим муассасасида кадрлар билан ишлаш масалалари	-	2	-	2
Жами:		10	20	4	34

3.1. “Мактабгача таълим муассасаларини бошқариш ” модули бўйича малака ошириш курсининг ўқув дастури

1-мавзу: Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонлари, Фармойишлари. Вазирлар Маҳкамасининг Қарорлари, ХТВнинг Қарор ва буйруқлари ижросини таъминлаш жараёни. (2 соат маъруза, 2соат семинар).

Мактабгача таълим муассасаларида меъёрий хужжатлар билан ишлаш, Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонлари, Фармойишлари. Вазирлар Маҳкамасининг Қарорлари, Халқ таълими вазирлигининг буйруқлари ва ўз хужжатлари билан ишлаш тартиби тўғрисида маълумотлар бериш.

2-мавзу: “Болажон” таянч дастури ва уни амалиётга татбиқ этиш. (2 соат маъруза, 2соат кўчма машғулот)

“Болажон” таянч дастурининг мақсади, вазифаси, тамойиллари.

Дастурнинг тузилмаси: кириш, киришдан сўнг ҳар бир ёш бўйича:

- Болаларнинг ривожланиш хусусиятлари
- Жисмоний ривожланиш
- Машғулотлар жадвали (ҳафталик, ойлик, 1-ярим, 2-ярим йиллик ва жами)
- Ижтимоий-ҳиссий ривожланиш
- Нутқ, ўқиш ва саводга тайёргарлик
- Билиш жараёни: атроф олам тўғрисидаги билимга эга бўлиш ва уни англаш йўналишлари ёритилган.
- Фойдаланилган адабиётлар (139-140 бетларда)
- Машғулотлар мавзули-тақвим режаси ёшлар бўйича берилган. (Илк ёш гуруҳ (2-3 ёш), Кичик гуруҳ (3-4 ёш), Ўрта гуруҳ (4-5 ёш), Катта гуруҳ (5-6 ёш), Мактабга тайёрлов гуруҳ (6-7 ёш)).

“Болажон” таянч дастурининг йўналишларини ёритиб бериш.

3-мавзу: Мактабгача таълим Концепцияси ва уни амалиётга татбиқ этиш. “Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талаблари” ва уни амалиётга жорий этиш технологиялари. (2 соат маъруза 2 соат семинар)

Ўзбекистон Республикасининг мактабгача таълим Концепциясининг асосий мазмуни, мақсади, вазифалари, янгиланиш тамойиллари, амалга оширишнинг усул ва моделлари ҳақида.

Мактабгача таълим тизимининг тузилиш тавсифи, мактабгача таълим муассасалари ва педагогик технологияларни услубий таъминланиш тавсифи ҳақида.

Концепциянинг ҳуқуқий асоси бўлиб Ўзбекистон Республикасининг қуйидаги ҳуқуқий-меъёрий ҳужжатлари: Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси, “Таълим тўғрисидаги” Қонуни, “Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури” ва таълим соҳасидаги ва мактабгача таълим тизимидаги ҳуқуқий-меъёрий ҳужжатлари ҳақида.

Давлат талаблари нима? Бу-Болалар нима билишлари зарур ва нималарни бажариши мумкинлигини кўзда тутган натижалар тушунчаси эканлиги, мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талаблари аниқ бир ёшдаги боланинг ривожланиш стандартларини ва боланинг ютуқлари ва ривожланиш даражасини баҳолаш имкониятини берувчи индикаторларни белгилаши. Ушбу ҳужжат, биринчи навбатда, оилаларга боланинг тўлақонли ривожланиши, таълим-тарбиясида, уни мактабда таълим олишга самарали тайёрлашда ёрдам беришни назарда тутиши, Давлат талаблари мактабгача таълимнинг мазмунини белгилаши ва мулк шаклидан қатъий назар, мактабгача таълим муассасаларини болаликнинг кадр-қимматини сақлаб қолган ҳолда барча болаларнинг тенгҳуқуқлигини ва ҳар бир боланинг индивидуал ривожланишини тадбиқ этишга йўналтирилганлиги, Давлат талабларининг ўзгартиришга сабаб бўлган омиллар, Давлат талабларининг 4 йўналишлари: жисмоний ривожланиш, ўз-ўзига хизмат ва гигиена; ижтимоий - ҳиссий ривожланиш; нутқ, ўқиш ва саводга тайёргарлик; билиш жараёни, атроф олам тўғрисидаги билимга эга бўлиш ва уни англаш ҳақида тушунча бериш.

4-мавзу: Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг 2011 йил 2 ноябрдаги “Мактабгача таълим муассасаларининг иш ҳужжатлари тўғрисида”ги 252-сонли бўйруғи асосида мактабгача таълим муассасаларида меъёрий ҳужжатларнинг юритилиши. (2 соат маъруза)

2011 йил 2 ноябрдаги “Мактабгача таълим муассасаларининг иш ҳужжатлари тўғрисида”ги 252-сонли бўйруғига иловасини таҳлил қилиш: 01–Ташкилий масалалар, 02-Таълим-тарбиявий ишлар, 09-Тиббий ҳужжатлар,

10 - Кадрлар иш ҳужжатлари, 11–МТМнинг молиявий хўжалиги иш ҳужжатлари, 12–Иш юритиш ва архив, 13-Бухгалтернинг иш ҳужжатлари, 14-Махсус муассасада фаолият юритувчи мудиранинг ҳужжатлари, 15-Махсус мактабгача таълим муассасаларида дефектологнинг ишини олиб борувчи ҳужжатлар, 16-Махсус мактабгача таълим муассасаларида тарбиячининг иш ҳужжатлари, 17-Умумий типдаги мактабгача таълим муассасаларида дефектологлар ишини олиб борувчи меъёрий ҳужжатлар, 18-Умумий типдаги мактабгача таълим муассаса мудирасиси қошидаги тиббий-психолого-педагогик-комиссиянинг текшириш журнали (мудирада туради) ва сақланиш муддати ҳақида маълумот бериш.

5-мавзу: Методик хизмат самарадорлигини оширишда методика уюшмаларнинг ўрни. (2 соат семинар)

Методик уюшмалар ишининг асосий мазмуни: илғор иш тажрибаларни ўрганиш ва оммалаштириш, тренинглар ўтказиш, турли лойиҳалар тузиш, иш жараёнида турли интерфаол усуллардан фойдаланиш эканлиги ҳақида. Методика уюшмалари ишини ташкил этиш ва уларга раҳбарик қилиш ҳақида тушунча бериш. Методик уюшмаларнинг асосий иш йўналишлари. Методик уюшмаларда ўтказиладиган машғулотларни ўтказиш шакллари. Методик уюшма раҳбарининг вазифалари, методик уюшманинг ҳужжатларини юритилиши.

6-мавзу. “Билимдон” дастури ва уни амалиётга татбиқ этиш. (2 соат семинар)

Болаларни мактабга тайёрлаш учун мўлжаллаган қисқа муддатли гуруҳларда ўқитиш «Билимдон» дастури Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги қонуни, “Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури” ҳамда “Соғлом бола йили” Давлат дастурига мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги томонидан ишлаб чиқилгани, ушбу дастур болани тўлақонли тарбиялаш, ўқитиш ва ривожлантиришни, уни мактаб таълимига самаралари тайёрлашни назарда тутиши,

Дастурнинг негизини бола шахсини ривожлантиришнинг асосий йўналишларига оид Давлат талаблари (2013 й.) ташкил этиши (жисмоний ривожланиш, ўз-ўзига хизмат ва гигиена; ижтимоий-ҳиссий ривожланиш; нутқ, ўқиш ва саводга тайёрлаш; билиш жараёни ва атроф муҳит тўғрисидаги билимларга эга бўлиш). Таълим беришга интеграллашган тарзда ёндашув боланинг ҳар томонлама ривожланишини таъминлаши ҳақида тушунча бериш.

6-мавзу: Мактабгача таълим муассасасида педагогик кенгаш ва унга раҳбарлик. (2 соат маъруза-2 соат семинар)

Педагогик кенгаш – бошқаришнинг жамоавий шакли. Педагогик кенгаш вазифалари, турлари ва шакллари.

Педагогик кенгашни ташкил этиш ва ўтказиш жараёнида педагогларни фаоллаштириш усуллари.

7-мавзу: Мактабгача таълим муассасаларида таълим-тарбия жараёнини режалаштириш ва назорат қилиш, диагностика. (4 соат семинар)

Мактабгача таълим муассасаларда таълим- тарбия жараёнини режалаштириш бўйича методик кўрсатмалар: тарбиячиларнинг иш ҳужжатлари ва уларнинг юритилиши, ҳар бир ёш гуруҳида ҳафта давомида ўтказиладиган машғулотлар сони ва ҳар бир машғулот қанча давом этиши, бир кунлик кундалик фаолиятнинг ёритилиши, мактабгача ёшдаги болаларнинг ривожланиш кўрсаткичларини таҳлил қилиш учун мезонлар, болаларнинг ривожланиш кўрсаткичларини таҳлил қилиш усуллари ёритиб бериш.

8-мавзу: Мактабгача таълим муассасасида жисмоний тарбияни ташкил этиш ва амалга ошириш. (2 соат семинар)

Мактабгача таълим муассасаларида жисмоний тарбия машғулотларининг мақсад ва вазифалари. Турли гуруҳларда жисмоний тарбия машғулотларини ташкил этиш ва

ўтказиш услубияти. Болаларнинг асосий ҳаракатларига оид машқлар ва уларни ўргатиш усуллари ёритиб бериш.

9-мавзу: Мактабгача таълим муассасасида нутқ ўстириш методикаси. (2соат маъруза, 2 соат семинар)

Болаларда оғзаки нутқни, атрофдагилар билан нутқий мулоқот кўникмаларини шакллантириш - методиканинг асосий мазмуни эканлиги.

Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талабларининг асосий йўналишларидан бири нутқ, ўқиш ва саводга тайёргарликдан иборатлиги. Бу умумий вазифа –“ Нутқ, ўқиш ва саводга тайёргарлик” қуйидаги махсус вазифалардан иборат: нутқнинг товуш маданиятини тарбиялаш, луғатини бойитиш, мустаҳкамлаш ва фаоллаштириш, нутқнинг грамматик тўғрилигини такомиллаштириш, оғзаки нутқни шакллантириш, равон нутқни ривожлантириш, саводга тайёрлаш эканлиги ҳақида тушунча бериб, ҳар бир махсус вазифа мазмунини алоҳида ёритиб бериш.

12-мавзу: Мактабгача таълим муассасасида кадрлар билан ишлаш масалалари. (2 соат семинар)

Моддий жавобгарлик бўйича шартномалар тузиш. Ходимларнинг ишга қабул қилиш ҳужжатларини юритилиши. Меҳнат дафтарчаларини юритиш тартиби тўғрисида йўриқнома. Шахсий варақа тўлдириш тартиби.

3.1.“Мактабгача таълим муассасаларини бошқариш ” модулининг ўқув-мавзу режаси

(Мактабгача таълим муассасаси методистлари малакасини ошириш курси учун)

3.1.1	Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонлари, Фармойишлари, Вазирлар Маҳкамасининг Қарорлари, ХТВнинг Қарор ва буйруқлари ижросини таъминлаш жараёни.	2	2	-	4
3.1.2	“Болажон” таянч дастури ва уни амалиётга татбиқ этиш.	2	-	2	4
3.1.3	Мактабгача таълим Концепцияси ва уни амалиётга татбиқ этиш. “Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талаблари” ва уни амалиётга жорий этиш технологиялари.	2	2	-	4
3.1.4	Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг 2011йил 2 ноябрдаги “Мактабгача таълим муассасаларининг иш ҳужжатлари тўғрисида”ги 252-сонли буйруғи асосида мактабгача таълим муассасаларида меъёрий ҳужжатларни юритилиши	2	-	-	2
3.1.5	Методик хизмат самарадорлигини оширишда методика уюшмаларнинг ўрни.	-	2	-	2
3.1.6	Болага йўналтирилган таълимда ривожлантирувчи муҳитнинг аҳамияти	-	2	-	2
3.1.7	Мактабгача таълим муассасасида педагогик кенгаш ва унга раҳбарлик.	-	2	2	4
3.1.8	Мактабгача таълим муассасаларида таълим-тарбия жараёнини режалаштириш ва назорат қилиш, диагностика.	-	4	-	4
3.1.9	Мактабгача таълим муассасасида жисмоний тарбияни	-	2	-	2

	ташқил этиш ва амалга ошириш.				
3.1.10	Мактабгача таълим муассасасида нутқ ўстириш методикаси.	2	-	-	2
3.1.11	“Билимдон” дастури ва уни амалиётга татбиқ этиш	-	2	-	2
3.1.12	Қисқа муддатли гуруҳларда таълим-тарбия жараёнини режалаштириш ва назорат қилиш, диагностика.	-	2	-	2
	Жами:	10	20	4	34

3.1. “Мактабгача таълим муассасаларини бошқариш” модули бўйича малака ошириш курсининг ўқув дастури

1-мавзу: Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонлари, Фармойишлари. Вазирлар Маҳкамасининг Қарорлари, ХТВнинг Қарор ва буйруқлари ижросини таъминлаш жараёни. (2 соат маъруза, 2соат семинар).

Мактабгача таълим муассасаларида меъёрий хужжатлар билан ишлаш, Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонлари, Фармойишлари. Вазирлар Маҳкамасининг Қарорлари, Халқ таълими вазирлигининг буйруқлари ва ўз хужжатлари билан ишлаш тартиби тўғрисида маълумотлар бериш.

2-мавзу: “Болажон” таянч дастури ва уни амалиётга татбиқ этиш. (2 соат маъруза, 2соат кўчма машғулот)

“Болажон” таянч дастурининг мақсади, вазифаси, тамойиллари. Дастурнинг тузилмаси: кириш, киришдан сўнг ҳар бир ёш бўйича:

- Болаларнинг ривожланиш хусусиятлари
- Жисмоний ривожланиш
- Машғулотлар жадвали (хафталик, ойлик, 1-ярим, 2-ярим йиллик ва жами)
- Ижтимоий-ҳиссий ривожланиш
- Нутқ, ўқиш ва саводга тайёргарлик
- Билиш жараёни: атроф олам тўғрисидаги билимга эга бўлиш ва уни англаш йўналишлари ёритилган.
- Фойдаланилган адабиётлар (139-140 бетларда)
- Машғулотлар мавзули-тақвим режаси ёшлар бўйича берилган. (Илк ёш гуруҳ (2-3 ёш), Кичик гуруҳ (3-4 ёш), Ўрта гуруҳ (4-5 ёш), Катта гуруҳ (5-6 ёш), Мактабга тайёрлов гуруҳ (6-7 ёш)).

“Болажон” таянч дастурининг йўналишларини ёритиб бериш.

3-мавзу: Мактабгача таълим Концепцияси ва уни амалиётга татбиқ этиш. “Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талаблари” ва уни амалиётга жорий этиш технологиялари. (2 соат маъруза 2 соат семинар)

Ўзбекистон Республикасининг мактабгача таълим Концепциясининг асосий мазмуни, мақсади, вазифалари, янгилиниш тамойиллари, амалга оширишнинг усул ва моделлари ҳақида.

Мактабгача таълим тизимининг тузилиш тавсифи, мактабгача таълим муассасалари ва педагогик технологияларни услубий таъминланиш тавсифи ҳақида.

Концепциянинг ҳуқуқий асоси бўлиб Ўзбекистон Республикасининг қуйидаги ҳуқуқий-меъёрий хужжатлари: Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси, “Таълим

тўғрисидаги” Қонуни, “Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури” ва таълим соҳасидаги ва мактабгача таълим тизимидаги ҳуқуқий-меъёрий ҳужжатлари ҳақида.

Давлат талаблари нима? Бу-Болалар нима билишлари зарур ва нималарни бажариши мумкинлигини кўзда тутган натижалар тушунчаси эканлиги, мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талаблари аниқ бир ёшдаги боланинг ривожланиш стандартларини ва боланинг ютуқлари ва ривожланиш даражасини баҳолаш имкониятини берувчи индикаторларни белгилаши. Ушбу ҳужжат, биринчи навбатда, оилаларга боланинг тўлақонли ривожланиши, таълим-тарбиясида, уни мактабда таълим олишга самарали тайёрлашда ёрдам беришни назарда тутиши, Давлат талаблари мактабгача таълимнинг мазмунини белгилаши ва мулк шаклидан қатъий назар, мактабгача таълим муассасаларини болаликнинг кадр-қимматини сақлаб қолган ҳолда барча болаларнинг тенгҳуқуқлигини ва ҳар бир боланинг индивидуал ривожланишини тадбиқ этишга йўналтирилганлиги, Давлат талабларининг ўзгартиришга сабаб бўлган омиллар, Давлат талабларининг 4 йўналишлари: жисмоний ривожланиш, ўз- ўзига хизмат ва гигиена; ижтимоий - ҳиссий ривожланиш; нутқ, ўқиш ва саводга тайёргарлик; билиш жараёни, атроф олам тўғрисидаги билимга эга бўлиш ва уни англаш ҳақида тушунча бериш.

4-мавзу: Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг 2011 йил 2 ноябрдаги “Мактабгача таълим муассасаларининг иш ҳужжатлари тўғрисида”ги 252-сонли бўйруғи асосида мактабгача таълим муассасаларида меъёрий ҳужжатларнинг юритилиши. (2 соат маъруза)

2011 йил 2 ноябрдаги “Мактабгача таълим муассасаларининг иш ҳужжатлари тўғрисида”ги 252-сонли бўйруғига иловасини таҳлил қилиш: 01–Ташкилий масалалар, 02-Таълим-тарбиявий ишлар, 09-Тиббий ҳужжатлар,

10 - Кадрлар иш ҳужжатлари, 11–МТМнинг молиявий хўжалиги иш ҳужжатлари, 12–Иш юритиш ва архив, 13-Бухгалтернинг иш ҳужжатлари, 14-Махсус муассасада фаолият юритувчи мудиранинг ҳужжатлари, 15-Махсус мактабгача таълим муассасаларида дефектологнинг ишини олиб борувчи ҳужжатлар, 16-Махсус мактабгача таълим муассасаларида тарбиячининг иш ҳужжатлари, 17-Умумий типдаги мактабгача таълим муассасаларида дефектологлар ишини олиб борувчи меъёрий ҳужжатлар, 18-Умумий типдаги мактабгача таълим муассаса мудирасиси қошидаги тиббий-психолого-педагогик-комиссиянинг текшириш журнали (мудирада туради) ва сақланиш муддати ҳақида маълумот бериш.

5-мавзу: Методик хизмат самарадорлигини оширишда методика уюшмаларнинг ўрни. (2 соат семинар)

Методик уюшмалар ишининг асосий мазмуни: илғор иш тажрибаларни ўрганиш ва оммалаштириш, тренинглар ўтказиш, турли лойиҳалар тузиш, иш жараёнида турли интерфаол усуллардан фойдаланиш эканлиги ҳақида. Методика уюшмалари ишини ташкил этиш ва уларга раҳбарик қилиш ҳақида тушунча бериш. Методик уюшмаларнинг асосий иш йўналишлари. Методик уюшмаларда ўтказиладиган машғулотларни ўтказиш шакллари. Методик уюшма раҳбарининг вазифалари, методик уюшманинг ҳужжатларини юритилиши.

6-мавзу. Болага йўналтирилган таълимда ривожлантирувчи муҳитнинг аҳамияти (2соат семинар)

Бола шахсини ривожлантиришга йўналтирилган ўқув муҳити таълим-тарбия жараёнида боланинг ёши, психологик, физиологик хусусиятларини тўлиқ ҳисобга

олган ҳолда энг қулай шарт-шароитларни таъминлашга хизмат қилиши, болага йўналтирилган таълимда ривожлантирувчи муҳитнинг аҳамияти, ривожлантирувчи муҳитда ўйин марказлари, фаоллик марказларининг жиҳозланиши, бола шахсини ривожлантиришга йўналтирилган муҳитга қўйиладиган талаблар, гуруҳ жиҳозланишига оид эслатма ҳақида тушунча бериш.

7-мавзу: Мактабгача таълим муассасасида педагогик кенгаш ва унга раҳбарлик. (2 соат семинар, 2 соат кўчма машғулот)

Педагогик кенгаш – бошқаришнинг жамоавий шакли. Педагогик кенгаш вазифалари, турлари ва шакллари. Педагогик кенгашни ташкил этиш ва ўтказиш жараёнида педагогларни фаоллаштириш усуллари.

8-мавзу: Мактабгача таълим муассасаларида таълим-тарбия жараёнини режалаштириш ва назорат қилиш, диагностика. (4 соат семинар)

Мактабгача таълим муассасаларда таълим- тарбия жараёнини режалаштириш бўйича методик кўрсатмалар: тарбиячиларнинг иш ҳужжатлари ва уларнинг юритилиши, ҳар бир ёш гуруҳида ҳафта давомида ўтказиладиган машғулотлар сони ва ҳар бир машғулот қанча давом этиши, бир кунлик кундалик фаолиятнинг ёритилиши, мактабгача ёшдаги болаларнинг ривожланиш кўрсаткичларини таҳлил қилиш учун мезонлар, болаларнинг ривожланиш кўрсаткичларини таҳлил қилиш усуллари ёритиб бериш.

9-мавзу: Мактабгача таълим муассасасида жисмоний тарбияни ташкил этиш ва амалга ошириш. (2 соат семинар)

Мактабгача таълим муассасаларида жисмоний тарбия машғулотларининг мақсад ва вазифалари. Турли гуруҳларда жисмоний тарбия машғулотларини ташкил этиш ва ўтказиш услубияти. Болаларнинг асосий ҳаракатларига оид машқлар ва уларни ўргатиш усуллари ёритиб бериш.

10-мавзу: Мактабгача таълим муассасасида нутқ ўстириш методикаси. (2 соат маъруза)

Болаларда оғзаки нутқни, атрофдагилар билан нутқий мулоқот кўникмаларини шакллантириш - методиканинг асосий мазмуни эканлиги.

Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талабларининг асосий йўналишларидан бири нутқ, ўқиш ва саводга тайёргарликдан иборатлиги. Бу умумий вазифа –“ Нутқ, ўқиш ва саводга тайёргарлик” қуйидаги махсус вазифалардан иборат: нутқнинг товуш маданиятини тарбиялаш, луғатини бойитиш, мустаҳкамлаш ва фаоллаштириш, нутқнинг грамматик тўғрилигини такомиллаштириш, оғзаки нутқни шакллантириш, равон нутқни ривожлантириш, саводга тайёрлаш эканлиги ҳақида тушунча бериб, ҳар бир махсус вазифа мазмунини алоҳида ёритиб бериш.

11-мавзу: “ Билимдон” дастури ва уни амалиётга татбиқ этиш. (2 соат семинар)

Болаларни мактабга тайёрлаш учун мўлжаллаган қисқа муддатли гуруҳларда ўқитиш «Билимдон» дастури Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги қонуни, “Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури” ҳамда “Соғлом бола йили” Давлат дастурига мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги томонидан ишлаб

чиқилгани, ушбу дастур болани тўлақонли тарбиялаш, ўқитиш ва ривожлантиришни, уни мактаб таълимига самаралари тайёрлашни назарда тутиши,

Дастурнинг негизини бола шахсини ривожлантиришнинг асосий йўналишларига оид Давлат талаблари (2013 й.) ташкил этиши (жисмоний ривожланиш, ўз-ўзига хизмат ва гигиена; ижтимоий-ҳиссий ривожланиш; нутқ, ўқиш ва саводга тайёрлаш; билиш жараёни ва атроф муҳит тўғрисидаги билимларга эга бўлиш). Таълим беришга интеграллашган тарзда ёндашув боланинг ҳар томонлама ривожланишини таъминлаши ҳақида тушунча бериш

12-мавзу: Қисқа муддатли гуруҳларда таълим-тарбия жараёнини режалаштириш ва назорат қилиш, диагностика. (2 соат семинар)

Қисқа муддатли гуруҳларда таълим тарбия жараёнини режалаштиришда – истиқбол режа болалар билан ишлашда асосий ҳужжат ҳисобланиб, у болалар фаолиятининг барча турларини ва уларга хос кундалик иш шакллари режалаштиришни талаб этиши, мазкур ҳужжатсиз тарбиячининг иш бошлаши тавсия этилмаслиги, истиқболли мавзу режаси бир ойга тузилиб, қуйидаги бўлимларни ўз ичига олиши:

1. Машғулот пайтида таълим бериш.
2. Болалар билан индивидуал иш (машғулотлардан кейин).
3. Ота-оналар билан ишлаш.

Режада гуруҳ болаларининг рўйхати; адабиётлар рўйхати, иш куни давомида болалар фаолиятини ташкил этиш бўйича машғулотлар жадвали бўлиши, кундалик режа 1-2 ҳафтага мўлжаллаб тузилиши, у режа-конспект шаклида ёзилиб, унда бутун иш куни давомидаги фаолият батафсил ёритилиши: эрталаб (болалар билан индивидуал ишлаш, маданий-гигиеник ва ўз-ўзига хизмат кўникмаларини шакллантириш бўйича иш, дидактик ўйинлар ўтказиш ва бошқ.), машғулотлар давомида (унинг тури, мавзуси, мақсади, керакли жиҳози, машғулотнинг бориши), сайр пайтида (кузатиш, меҳнат, ҳаракатли ўйинлар, ўйин фаолияти, яқка ишлаш, болаларнинг уйга кетиши) таълим-тарбия жараёнини режалаштириш тартиби ҳақида тушунча бериш.

Фойдаланган адабиётлар:

1. Каримов И. А Юксак маънавият-енгилмас куч.-Т.: «Маънавият», 2008 й.
2. Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги Қонуни.-Т.: 1997 йил 29 август.
3. Ўзбекистон Республикасининг “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”. –Т.: 1997 йил 29 август.
4. “Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талаблари” .-Т.: 2013 й
5. “Болажон” таянч дастури .-Т.: 2010 й.
6. Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг 2011 йил 2 ноябрдаги “Мактабгача таълим муассасаларининг иш ҳужжатлари тўғрисида”ги 252-сонли буйруғи
7. Ф.Р.Қодирова ва бошқалар. “Мактабгача ёшдаги болалар нутқини ўстириш”– Тошкент, 1911й.
8. Усмонхўжаев Т.”Мактабгача таълим муассасаларда жисмоний тарбия”-Т.-2006й
9. М.Файзуллаева ва бошқалар. “Мактабгача таълим муассасаларида таълим- тарбия жараёнини режалаштириш” – Тошкент, 1914й.
10. «Мактабгача ёшдаги бўлган болалар учун ривожлантирувчи ўйинлар»-Тошкент, РТМ, 2003й.
11. “Билимдон” дастури Тошкент-2014й.

**3.2. “Мақтабгача таълим муассасалари бошқарувида иқтисодий масалалар”
модулининг ўқув-мавзу режаси**

Мавзулар					
3.2.1	Мақтабгача таълим соҳасидаги тадбиркорликни менежмент ва маркетингни жорий қилиш йўллари.	2	-	-	2
3.2.2	Мақтабгача таълим муассасаларида молиялаштириш масалалари	2	2	-	4
3.2.3	Мақтабгача таълим муассасаларида овқатлантиришни ташкил этишга оид меъёрий хужжатларнинг юритилиши.	-	4	-	4
	Жами	4	6	-	10

**3.2. “Мақтабгача таълим муассасалари бошқарувида иқтисодий масалалар”
модули бўйича малака ошириш курсининг ўқув дастури**

1-мавзу. Мақтабгача таълим соҳасидаги тадбиркорликни менежмент ва маркетингни жорий қилиш йўллари. (2 соат маъруза)

Таълим соҳасига менежментни жорий этиш йўллари.

Менежментнинг ўзи нима? Менежмент-бу ташкилотда ишлаётган одамларнинг меҳнати, ақли-заковати ва истакларини йуналтириб муайян мақсадга эришишни удалаш. Менежмент- бу барча ресурслардан оқилона фойдаланиш йўли билан кўзланган мақсадларга эришишга йуналтирилган касбий фаолият тури эканлиги.

Таълим муассасаларда маркетингни жорий қилиш йўллари. Маркетинг нима?

Маркетинг тизимининг асосий босқичлари.

2-мавзу. Мақтабгача таълим муассасаларида молиялаштириш масалалари. (2 соат маъруза, 2 соат семинар)

Юридик мақомга эга бўлган таълим муассасалари фаолиятининг молияси, ҳисоби ва ҳисоботи. Бухгалтернинг мажбуриятлари. Молиялаштириш формуласи нима? Харажатлар сметалари ижросининг ҳисобига доир бухгалтерия хужжатлари.

3-мавзу. Мақтабгача таълим муассасаларида овқатлантиришни ташкил этишга оид меъёрий хужжатларнинг юритилиши(4 соат семинар)

Мақтабгача таълим муассасасида болаларни овқатлантиришни тўғри ташкил этишнинг асосий усуллари. Таомномаларни тузиш. Мақтабгача ёшдаги болаларни жисмонан соғлом ривожланишида овқатланишнинг аҳамияти. Овқат рационига киритиладиган таомлар ҳақида. Технологик хариталар билан ишлаш.

Болалар овқатига қўйиладиган гигиеник талаблар, озиқ-овқат маҳсулотларини таркибий қисмлари.

Мақтабгача ёшдаги болалар истеъмол қиладиган овқат миқдори.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. И.А.Каримов “ Ўзбекистон буюк келажак сари”. Т.: Ўзбекистон,1998й.
2. И.А.Каримов “ Ўзбекистон ХХI асрга интилмоқда. Т.: Ўзбекистон, 1999й.
3. Ўзбекистон Республика Президенти И.А.Каримовнинг “Жаҳон молиявий-иқтисодий инкирози, Ўзбекистон шароитида уни баргараф этишнинг йўллари ва чоралари”
4. Р.Валижанов , О.Қобулов “Менежмент асослари”, Т.: Университет,1997й., 4-5 бетлар.
5. И.У.Муракаев, И.С.Саифназаров “Менежмент асослари”, Т.: Фан, 1996й.. 56-57 бетлар.
6. Ё.Абдуллаев “Бозор иқтисодиёти асослари”, 100 савол ва жавоб. Т.: Мехнат, 1997й., 7-21 , 71-105бетлар
7. У.Парпиев, И.Саломов “ Бозор иқтисодиёти асослари ва ишлаб чиқаришни ташкил қилиш”, Т.: Шарқ. 1996й.
8. Инструкция Цетрального Банка и Каммерческих Банков Республики.
9. Хаджаев Б.А. “ Холкаро иқтисодий муносабатлар ” 1998 й.
10. Ўзбекистон Республикасининг қонуни “Банк ва банк фаолияти ”

**Мактабгача таълим муассасалари
психологлари
малакасини ошириш курсининг
мутахассислик бўйича
давлат талаблари, ўқув-мавзу режа ва
дастури**

**Мактабгача таълим муассасаларида психолог хизматини ташкил
этиш**

Мактабгача таълимда ахборот технологияларидан фойдаланиш

Мактабгача таълимда педагогик технологиялар

Хорижий тил асослари

Танлов мавзулари

Мактабгача таълим муассасалари психологлари малака ошириш курси бўйича такомиллаштирилган давлат талаблари

Тингловчилар қуйидаги билимга эга бўлиши лозим:

- Мактабгача таълим муассасаларида амалиётчи-психологлари фаолиятининг ташкилий педагогик ва психологик асослари. (меъёрий ҳужжатлар ва улар билан ишлаш);(ЎМР 3.1. 1, ЎД 3.1. 1.)
- Болалар иқтидорини эрта аниқлашнинг психологик-педагогик методикалари; (ЎМР 3.1. 2, ЎД 3.1. 2.)
- Мактабгача ёшдаги болаларни ижтимоий - ҳиссий ривожлантиришнинг ўзига хослиги; (ЎМР 3.1. 3, ЎД 3.1. 3.)
- Мактабгача таълим муассасаларида психологнинг фаолияти; (ЎМР 3.1.4, ЎД 3.1.4.)
- Мактабгача ёшдаги болаларнинг мактабга психологик тайёрлиги ва уларнинг мактабга мослашуви жараёнини ўрганиш; (ЎМР 3.1.5, ЎД 3.1. 5.)
- Мактабгача таълим муассасаси психологнинг хонасини жихозлашга қўйиладиган талаблар; (ЎМР 3.1. 7, ЎД 3.1. 7.)
- Мактабгача ёшидаги болалар ривожланиши ва таълим-тарбиясини ташхис этиш; (ЎМР 3.1. 8, ЎД 3.1. 8.)

Қуйидаги кўникмаларга эга бўлишлари керак:

- Мактабгача ёшдаги болаларда “Мен” концепциясини ривожланишида турли ўйинлардан фойдалана олади; (ЎМР 3.1. 9, ЎД 3.1. 9.)
- Мактабгача ёшдаги болаларни ижтимоий ривожланиши: катталар билан мулоқат, тенгдошлари билан мулоқат бўйича турли ўйинлардан фойдалана олади; (ЎМР 3.1.10, ЎД 3.1.10.)
- Мактабгача таълим муассасаларида психологик хизматни ташкил этишда психолог ва дефектологнинг ҳамкорлиги ҳақида тушунчага эга бўлади;(ЎМР 3.1. 11, ЎД 3.1. 11.)
- Мактабгача ёшдаги болалар билан суҳбат натижалари асосида психологик маслаҳат юритиш; (ЎМР 3.1.12, ЎД 3.1.12.)

Қуйидаги малакага эга бўлади:

- Мактабгача таълим муассасаларида компьютерли таълимий ва ривожлантирувчи ўйинлардан фойдалана олади; (ЎМР 3.2.2., ЎД 3.2. 2.)

- Мактабгача таълим муассасаларида машғулотларни ташкил этишда компьютер дастурларидан фойдалана олади; (ЎМР 3.2. 3, ЎД 3.2. 3.)
- Мактабгача ёшдаги болаларнинг майда қўл моторикасини ривожлантиришда М.Монтессори методикасини қўллаш олади;(ЎМР 3.3.3, ЎД 3.3.3)
- Introduction (Танишув) мавзусида сўзлай олади (ЎМР 3.4.1, ЎД 3.4.1)
- My Educational Institution (Менинг таълим муассасам) мавзусида сўзлай олади (ЎМР 3.4.3, ЎД 3.4.3)
- about Professions. (Касб ва мутахассислик ҳақида) мавзусида сўзлай олади (ЎМР 3.4.1, ЎД 3.4.1)
- My daily routine. (Менинг кундалик ҳаётим) мавзусида сўзлай олади (ЎМР 3.4.4, ЎД 3.4.4)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ

ЎҚУВ РЕЖА

Малака ошириш тоифаси:

Таълим тури – **МАЛАКА ОШИРИШ**Ўқиш муддати – **1 ой****MT133, MT134, MT137**Таълим шакли – **кундузги**

MTMXҚТМОРЎММ

I. ЎҚУВ ЖАРАЁНИ ЖАДВАЛИ

Вакт	Кунлар																								Ўқув жараёни			
	1-хафта						2-хафта						3-хафта						4-хафта						Жами	Назарий	Амалий	Кўчма
Кун	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	24			
Кун															К										24		23	1
Соат	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	14 4	4 8	90	6

Назарий ва амалий таълим

К Кўчма амалий машгулот

II. ЎҚУВ РЕЖАСИ

Т/р	Ўқув фанлари, фан модуллари ва блокларининг номлари	Умумий ўқув юклама ҳажми		Аудитория машгулотлари (соатларда)				Соатларнинг ҳафталар бўйича тақсимоли							
								1-хафта	2-хафта	3-хафта	4-хафта				
		Соат	%	Жами	Маъруза	Амалий	Кўчма машгулот	Ҳафтадаги соатлар сони							
								36	36	36	36				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12				
1	Ижтимоий фанлар	26	18,1	26	14	12		10	6	10					
1.1	Иктисодиёт масалалари	6		6	4	2		2	4						
1.2	Ҳуқуқ масалалари	6		6	4	2		4	2						
1.3	Миллий ғоя ва маънавият асослари	14		14	6	8		4		10					

2	Умумқасбий фанлар	28	19,4	28	10	18		12	16		
2.1	Педагогиканинг долзарб масалалари	8		8	4	4		4	4		
2.2	Психологиянинг долзарб масалалари	12		12	4	8		8	4		
2.3	Ахборот технологиялари	8		8	2	6			8		
3	Мутахассислик фанлари	82	56,9	82	20	56	6	14	14	24	30
3.1	Мактабгача таълим муассасаларида психолог хизматини ташкил этиш	44		44	14	24	6	10	6	14	14
3.2	Мактабгача таълимда ахборот технологияларидан фойдаланиш	10		10	2	8				6	4
3.3	Мактабгача таълимда педагогик технологиялар	12		12	4	8		4		4	4
3.4	Хорижий тил асослари	8		8		8			8		
3.5	Танлов мавзулари	8		8		8					8
4	Институт ихтиёридаги соатлар	8	5,6	8	4	4				2	6
4.1	Долзарб мавзулар	8		8	4	4			2		6
	Ҳаммаси	144	100,0	144	48	90	6	36	36	36	36

**Мактабгача таълим муассасаси психологлари
малакасини ошириш курсининг
Ў Қ У В - М А В З У Р Е Ж А С И**

Т/р	Ўқув фанлари, фан модуллари ва блокларининг номлари	Аудитория машғулоти (соатларда)			
		Жами	Маъруза	Амалий	Кўчма машғулоти
1	Ижтимоий фанлар	26	14	12	-
1.1	Иқтисодиёт масалалари	6	4	2	-
1.2	Ҳуқуқ масалалари	8	4	2	-
1.3	Миллий ғоя ва маънавият асослари	14	6	8	-
2	Умумқасбий фанлар	28	10	18	-
2.1	Педагогиканинг долзарб масалалари	8	4	4	-
2.2	Психологиянинг долзарб масалалари	12	4	8	-
2.3	Мулоқот маданияти	4	2	2	-
2.4	Ахборот технологиялари	8	2	6	-
3	Мутахассислик фанлари	82	20	56	6
3.1	Мактабгача таълим муассасаларида психолог хизматини ташкил этиш	44	14	24	6
3.2	Мактабгача таълимда ахборот технологияларидан фойдаланиш	10	2	8	-
3.3	Мактабгача таълимда педагогик технологиялар	12	4	8	-
3.4	Хорижий тил асослари	8	-	8	-
3.5	Танлов мавзулари	8	-	8	-
4	Марказ ихтиёридаги соатлар	8	4	4	-
4.1	Долзарб мавзулар	8	4	4	-
	Ҳаммаси	144	48	90	6

№	М А В З У Л А Р	Маъруза	семинар	Кўчма машғ.	Жами
III Мутахассислик фанлари					
3.1. Мактабгача таълим муассасаларида психолог хизматини ташкил этиш					
3.1.1.	Мактабгача таълим муассасаларида амалиётчи-психологлари фаолиятининг ташкилий педагогик ва психологик асослари. (меъёрий хужжатлар ва улар билан ишлаш).	2	2	2	6
3.1.2	Болалар иқтидорини эрта аниқлашнинг психологик-педагогик методикалари	2	2	-	4
3.1.3	Мактабгача ёшдаги болаларни ижтимоий - ҳиссий ривожлантиришнинг ўзига хослиги.	2	2	-	4
3.1.4	Мактабгача таълим муассасаларида психологнинг фаолияти	2	2	2	6
3.1.5	Мактабгача ёшдаги болаларнинг мактабга психологик тайёрлиги ва уларнинг мактабга мослашуви жараёнини ўрганиш.	2	2	-	4
3.1.6	Мактабгача ёшдаги болаларни қобилиятларини психодиагностика қилиш.	2	2	-	4
3.1.7	Мактабгача таълим муассасаси психологнинг хонасини жиҳозлаш	-	-	2	2
3.1.8	Мактабгача ёшидаги болалар ривожланиши ва таълим-тарбиясини ташхис этиш.	2	2	-	4
3.1.9	Мактабгача ёшдаги болаларда “Мен” концепциясини ривожланишида турли ўйинлардан фойдаланиш.	-	2	-	2
3.1.10	Мактабгача ёшдаги болаларнинг ўйин фаолиятини ўрганиш.	-	2	-	2
3.1.11	Мактабгача таълим муассасаларида психологик хизматни ташкил этишда психолог ва дефектологнинг ҳамкорлиги.	-	2	-	2
3.1.12	Мактабгача ёшдаги болалар билан суҳбат натижалари асосида психологик маслаҳат юритиш.	-	2	-	2
3.1.13	Мактабгача таълим муассасаларида психологик тестлар ва коррекцион ишларини ташкил этиш	-	2	-	2
	Жами:	14	24	6	44
3.2.Мактабгача таълимда ахборот технологияларидан фойдаланиш					
3.2.1	Мактабгача таълим тизимида ахборот коммуникацион техникаларининг мақсад ва вазифалари, ҳамда улардан фойдаланиш.	2	2	-	4
3.2.2	Мактабгача таълим муассасаларида машғулотларни моделлаштириш, компьютер дастурлари.	-	2	-	2
3.2.3	Мактабгача таълим муассасаларида машғулотларни ташкил этишда компьютер дастурларидан фойдаланиш.	-	4	-	4
	Жами:	2	8	-	10
3.3.Мактабгача таълимда педагогик технологиялар					

3.3.1	Педагогик технология тушунчаси, унинг таърифлари ва методикадан фарқи. Педагогик технология турлари.	2	2	-	4
3.3.2	Таълимда инновация	2	2	-	4
3.3.3	Болага йўналтирилган таълим.	-	4	-	4
	Жами	4	8	-	12
3.4. Хорижий тил асослари					
3.4.1	Introduction (Танишув)	-	2	-	2
3.4.2	My Educational Institution (Менинг таълим муассасам)	-	2	-	2
3.4.3	About Professions. (Касб ва мутахассислик ҳақида)	-	2	-	2
3.4.4	My daily routine. (Менинг кундалик ҳаётим)	-	2	-	2
	Жами:	-	8	-	8
3.5. Танлав мавзулари					
3.5.1	Инклюзив таълимнинг мақсад, вазифалари, ҳуқуқий асослари. Мактабгача таълим муассасаларида инклюзив таълимни жорий этиш.	-	2	-	2
3.5.2	Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг 23йиллигига бағишланган тантанали йиғилишида Президентимиз Ислом Каримовнинг маърузасининг мазмун-моҳиятини ўрганиш	-	2	-	2
3.5.3	“Ўзбекистон Республикасида 2013-2017 йилларда ОИВ инфекциясига қарши кураш бўйича Стратегик дастур” ижроси бўйича амалга ошириладиган ишлар	-	2	-	2
3.5.4	И.А.Каримов “Она юртимиз бахти иқболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш –энг олий саодатдир” асарининг мазмуни ва моҳияти.	-	2	-	2
	Жами	-	8	-	8
4.1. Долзарб мавзулар					
4.1.1	“Соғлом бола йили” Давлат дастурининг моҳияти ва устувор вазифалар. Мактабгача таълимга қамраб олинмаган болаларни ота-оналари учун яратилган 5 номдаги қўлланма асосида болаларни оилада мактаб таълимига тайёрлашда ота-оналар билан ҳамкорлик ва унинг аҳамияти.	2		-	2
4.1.2	Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг 21 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишида Президентимиз Ислом Каримовнинг “Амалга ошираётган ислохотларимизни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамияти қуриш –ёруғ келажагимизнинг асосий омилидир” мавзуидаги маърузаси мазмун-моҳиятини ўрганиш.	2	-	-	2
4.1.3	Мактабгача таълим муассасасида экологик тарбия.	-	2	-	2
4.1.4	Мамлакатимизда 2015йил - “Соғлом она, соғлом бола” йилининг моҳияти ва устувор вазифалар	-	2	-	2
	Жами	4	4	-	8

	Умумий соат	48	90	6	144
--	--------------------	-----------	-----------	----------	------------

3.1.“ Мактабгача таълим муассасаларида психолог хизматини ташкил этиш ” модулининг ўқув-мавзу режаси

3.1. 1.	Мактабгача таълим муассасаларида амалиётчи-психологлари фаолиятининг ташкилий педагогик ва психологик асослари. (меъёрий хужжатлар ва улар билан ишлаш).	2	2	-	4
3.1. 2	Болалар иқтидорини эрта аниқлашнинг психологик-педагогик методикалари	2	2	2	6
3.1. 3	Мактабгача ёшдаги болаларни ижтимоий - ҳиссий ривожлантиришнинг ўзига хослиги.	2	2	-	4
3.1. 4	Мактабгача таълим муассасаларида психологнинг фаолияти	2	2	2	6
3.1. 5	Мактабгача ёшдаги болаларнинг мактабга психологик тайёрлиги ва уларнинг мактабга мослашуви жараёнини ўрганиш.	2	2	-	4
3.1. 6	Мактабгача ёшдаги болаларни қобилиятларини психодиагностика қилиш.	2	2	-	4
3.1. 7	Мактабгача таълим муассасаси психологнинг хонасини жихозлаш	-	-	2	2
3.1. 8	Мактабгача ёшидаги болалар ривожланиши ва таълим-тарбиясини ташхис этиш.	2	2	-	4
3.1. 9	Мактабгача ёшдаги болаларда “Мен” концепциясини ривожланишида турли ўйинлардан фойдаланиш.	-	2	-	2
3.1. 10	Мактабгача ёшдаги болаларнинг ўйин фаолиятини ўрганиш.	-	2	-	2
3.1. 11	Мактабгача таълим муассасаларида психологик хизматни ташкил этишда психолог ва дефектологнинг ҳамкорлиги.	-	2	-	2
3.1. 12	Мактабгача ёшдаги болалар билан суҳбат натижалари асосида психологик маслаҳат юритиш.	-	2	-	2
3.1.13	Мактабгача таълим муассасаларида психологик тестлар ва коррекцион ишларини ташкил этиш	-	2	-	2
	Жами:	14	24	6	44

3.1.“ Мактабгача таълим муассасаларида психолог хизматини ташкил этиш ” модули бўйича малака ошириш курсининг ўқув дастури.

1-мавзу: Мактабгача таълим муассасаларида амалиётчи-психологлари фаолиятининг ташкилий педагогик ва психологик асослари. (меъёрий хужжатлар ва улар билан ишлаш) (2соат маъруза, 2 соат семинар)

Мактабгача таълим муассасаси психологи фаолиятининг муҳим қисмларидан бири - хужжатларни юритиш ва расмийлаштириш эканлиги, мактабгача таълим муассасаси психологи хужжатлари тўпламини шартли равишда 3 турга ажратилиши: меъёрий

хужжатлар, махсус хужжатлар, ташкилий-методик хужжатлар. Психологнинг лавозим юзасидан мажбуриятлари.

2-мавзу: Болалар иқтидорини эрта аниқлашнинг психологик-педагогик методикалари (2соат маъруза, 2 соат семинар, 2 соат кўчма машғулот).

Иқтидор ҳақида тушунча. Иқтидорли болаларни аниқлаш принциплари ва усуллари. Мактабгача ёшидаги болалар иқтидорини ривожлантириш омиллари. Идрок ва тафаккурнинг ривожланиш даражасини аниқлаш. «Йил фасллари» методикаси ҳақида тушунча бериш.

3-мавзу: Мактабгача ёшдаги болаларни ижтимоий - ҳиссий ривожлантиришнинг ўзига хослиги(2соат маъруза, 2 соат семинар)

Гўдак ёшидаги болаларнинг ижтимоий- ҳиссий ривожланишининг ўзига хос хусусиятлари. 1-3 ёшдаги болаларнинг ижтимоий- ҳиссий ривожланишининг ўзига хос хусусиятлари. Мактабгача ёшдаги болаларнинг ижтимоий ҳиссий ривожланиш кўрсаткичлари

4-мавзу: Мактабгача таълим муассасаларида психологнинг фаолияти (2соат маъруза, 2 соат семинар, 2 соат кўчма машғулот)

Мактабгача таълим муассасаларида психологнинг фаолияти, психологнинг вазифаси, психологнинг таълим- тарбиявий ишдаги роли, мактабгача таълим муассасасига мослашиш, гуруҳдаги болаларнинг ўзаро муносабатидаги нуқсонларни аниқлаш ва уни олдини олиш, турли ёш гуруҳларида ўзаро мулоқотни ташкил этиш, психологнинг таҳлилий ишлари.бола тараққиёти тарихи билан танишув, текширувлар натижасининг таҳлили, ташхис методикалари.

5-мавзу: Мактабгача ёшдаги болаларнинг мактабга психологик тайёрлиги ва уларнинг мактабга мослашуви жараёнини ўрганиш. (2соат маъруза, 2 соат семинар)

Мактабгача ёшдаги болаларнинг мактаб таълимига тайёрлигини ва мактабга мослашиш жараёнини ўрганиш, болаларни мактаб таълимига тайёрлигини ва мактабга мослашувини ташхис орқали аниқлашнинг назарий асослари,тест ўтказишнинг психологик тамойиллари.

6-мавзу: Мактабгача ёшдаги болаларни қобилиятларини психодиагностика қилиш(2соат маъруза, 2 соат семинар)

Ташхис методикалари, стандартли ташхис усуллари, ташхис ўтказиш учун умумий кўрсатмалар ҳақида тушунча бериш. “Ўқув фаолияти” услуги, “Чизмага қараб ҳаракат қилиш”, «Нима тасвирланганини топ» методикаси каби бир неча услублар ҳақида тушунча бериш.

7-мавзу: Мактабгача таълим муассасаси психологнинг хонасини жиҳозлаш. (2 соат кўчма машғулот)

Мактабгача таълим муассасаси психологнинг хонаси қандай бўлмоғи лозимлиги ҳақида, психолог хонасини жиҳозлашга қўйиладиган талаблар, мутахассиснинг ишчи бурчаклари: катталар билан мулоқот ўрнатиш бурчаги, болалар билан мулоқот ўрнатиш бурчаги, психолог хонасининг учинчи профессионал бурчаги – психологнинг ташкилий ва интерпритация ишлари учун ташкиллаштирилади. Бу ерда психологнинг ишлаши учун барча шароитлар яратилади. Яъни, бу ерда қуйидагилар бўлиши лозим:

Мебель ва жиҳозлар: Ёзув столи (бир тортмаси қулфланадиган), стул. Компьютер (имкон даражасида), техник материаллар: Ёзув қоғози. Компьютер учун жиҳозлар. Кфнцелярия ашёлари.

Ёрдамчи материаллар: Меъёрий хужжатлар. Махсус хужжатлар. Ташкилий-методик хужжатлар. Тестлар картотекаси. Диагностика ва коррекцион методикалар. Нутқ ва психик процессларни ривожлантирувчи ўйинлар. Мутахассислик бўйича ойнома ва рўзномалар. (Республикамизда ва хорижда чоп этиладиган).

Интерпритация учун материаллар: Коррекцион-диагностик ишларнинг анализи ва хулосалари.

8-мавзу: Мактабгача ёшидаги болалар ривожланиши ва таълим-тарбиясини ташхис этиш. (2соат маъруза, 2 соат семинар)

Психологик ташхис ишлари муассасада қуйидаги йўналишлар бўйича олиб борилиши ҳақида: 1. Болаларнинг билиш жараёнини ўрганиш :

- Кўрув образли фикрлаш (тасаввурга таянган ҳолда фикрлаш жараёнларини ўтказиш);

- Мантиқий фикрлаш (фикрлаш жараёнларини нарсаларнинг мавжудлигини сўз ва бошқа белгиларда уларнинг тушунчаларига асосланган ҳолда сўз ва ифодалари орқали ифодалаш);

1. Хотира: Эслаш, хотирада сақлаш ва қайта тиклаш.

3.Идрок: сезги органларига бевосита таъсир кўрсатувчи нарса ва ходисаларнинг субъектив тасаввурини шакллантириш.

4.Майда қўл моторикаси: психолог фаолиятнинг ички жараёнининг тугалланиши сифатида кафт ва бармоқлар мускулларининг ҳаракатланиши каби жараёнлар ўрганилади.

Ҳиссий-иродавий муҳитни ўрганиш .

5. Жоҳиллик каби хулқ-атворнинг намоён бўлиши.

Кўрқув.

Ҳаяжонланиш.

Мактабгача таълим муассасасида хиссий қулайлик яратиш.

Мактаб таълимига шахсий ва иродавий тайёргарлик каби жараёнлар ўрганилиши ҳақида.

9-мавзу: Мактабгача ёшдаги болаларда “Мен” концепциясини ривожланишида турли ўйинлардан фойдаланиш. (2 соат семинар)

Боланинг ўз- ўзини англашини ўрганиш, ўз исмига нисбатан муносабатни ўрганиш, боланинг ўзи тўғрисидаги тасаввурини ўрганиш, боланинг маълум даврда (кеча, бугун, келажакда) ўз- ўзини баҳолашини ўрганиши ҳақида.

10-мавзу: Мактабгача ёшдаги болаларнинг ўйин фаолиятини ўрганиш. (2 соат семинар)

Боланинг ўйин фаолиятини ўрганиш. Боланинг ўзига юклатилган ролни қабул қилишини ўрганиш. Воқеабанд ролли ўйинларнинг ривожланиш кўрсаткичлари

Ўйин қоидаларига бўйсунуш уйғунлигини ўрганиш. Ўйин қоидасига риоя қилишда мавзу ва ижро таъсирини ўрганиш ҳақида тушунча бериш.

11-мавзу: Мактабгача таълим муассасаларида психологик хизматни ташкил этишда психолог ва дефектологнинг ҳамкорлиги(2 соат семинар)

Халқ таълими тизимидаги психологик хизматнинг мақсади, Психологик хизматнинг усуллари, мактабгача таълим муассасаларида фаолият кўрсатаётган психологлар психологик хизматни, яъни психологик маслаҳат, психодиагностик ва психокоррекцион ишларни юқори касбий даражада ўтказишлари учун муайян усул ва услублардан фойдаланишлари ҳақида.

12-мавзу: Мактабгача ёшдаги болалар билан суҳбат натижалари асосида психологик маслаҳат юритиш. (2 соат семинар)

Психологик химоя тушунчаси. Ҳимояланиш механизми ҳақида тушинча. Болалар томонидан кенг қўлланиладиган ҳимояланиш механизмлари. Бола нутқи таракқиёти «меъёрлари» ва уни ташхис қилиш. Шахснинг таълим–тарбиясига йўналтирилган моделида рағбат ва жазо муаммоси.

13-мавзу: Мактабгача таълим муассасаларида психологик тестлар ва коррекцион ишларини ташкил этиш. (2 соат семинар)

Мактабгача ёшдаги болаларнинг ўзига хос хусусиятлари. Мактабгача ёшдаги болаларни ташхисида фойдаланиладиган тестлар ва уларни қўллаш тартиби.

Мактабгача таълим муассасаси тарбияланувчи эмоционал-иродавий сифатларнинг коррекцион-ривожлантирувчи . Мактабгача таълим муассасасида психологик фаолиятни ривожлантириш бўйича келгусида амалга оширадиган ишлар дастури

Адабиётлар рўйхати

- 1.Каримов И. А Юксак маънавият-енгилмас куч.-Т.: «Маънавият», 2008 й.
- 2.Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги Қонуни.-Т.: 1997 йил 29 август.
- 3.Ўзбекистон Республикасининг “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”. –Т.: 1997 йил 29 август.
- 4.“ Адизова Т.М. Психокоррекция .Учебное пособие.- Т., 2006 г.
- 5.Адизова Т.М. Психологическая методика изучения личности учащихся в процессе общения. Методическое пособие.-Т.: ТГПУ, 2000 г.
- 6.Бурхонова Г.Т. Мактабгача таълим муассасалари психологлари ва тарбиячиларига болаларни мактабга тайёрлаш бўйича тавсиялар.- “Мактаб ва ҳаёт” журнали, 2002 йил 2 сон.
- 7.Ғозиев Э. Психология. (Ёш даври психологияси).–Т.: “Ўқитувчи”, 1994 й.

3.2. “Мактабгача таълимда ахборот технологияларидан фойдаланиш”

модулининг ўқув-мавзу режаси

(*MT133, MT 134, MT, MT 137, MT 140 - малака тоифалари учун*)

	Мавзулар				
3.2.1	Мактабгача таълим тизимида ахборот коммуникацион техникаларининг мақсад ва вазифалари, ҳамда улардан фойдаланиш.	2	2	-	4
3.2.2	Мактабгача таълим муассасаларида машғулотларни моделлаштириш, компьютер дастурлари.	-	2	-	2
3.2.3	Мактабгача таълим муассасаларида машғулотларни ташкил этишда компьютер дастурларидан фойдаланиш	-	4	-	4
	Жами	2	8	-	10

3.2. “Мактабгача таълимда ахборот технологияларидан фойдаланиш” модули

бўйича малака ошириш курсининг ўқув дастури

(*MT133 ,MT134, MT137, MT140 - малака тоифалари учун*)

1-мавзу: Мактабгача таълим тизимида ахборот коммуникацион техникаларининг мақсад ва вазифалари, ҳамда улардан фойдаланиш. (2 соат маъруза-2 соат семинар)

Юртбошимиз таъкидлаганидек “Таълим соҳасида ахборот ва компьютер технологиялари, интернет тизими, рақамли ва кенг форматли телекоммуникацияларнинг замонавий усуллари ўзлаштириш бугунги куннинг тараққиёт даражасини белгилаб беради. Бундай илғор тажрибларни нафақат мактаб, литцей ва коллеж, олий ўқув юртлари, балки ҳар бир оила ҳаётига кириб бориши учун замин яратишнинг аҳамиятини чуқур англаб лозим”.

Ушбу жараённи амалга оширишда мактабгача таълим муҳим босқич ҳисобланади.

Мактабгача ёшдаги болаларга таълим-тарбия беришда ахборот коммуникацион техникаларида фойдаланиш, болаларнинг ўзлаштириш даражалари ҳамда кўникмаларининг ривожланишида юқори самара бериши янги педагогик технологиялар томонидан исботланган.

Бугунги кунда аксарият мактабгача таълим муассаларидан телевизор, радио, мусика марказлари, DVD плеърлар, VCD плеърлар каби кўплаб АКТ воситалари компьютер техникаларидан фойдаланиб келинмоқда. Уларнинг самарали томони шундаки болалар ҳар бир машғулоти ҳам кўриб, ҳам эшитиб, ўзлари мустақил ва гуруҳ-гуруҳ бўлиб ўзлаштиришмоқдалар.

2-мавзу: Мактабгача таълим муассасаларида машғулоти моделиштириш, компьютер дастурлари. (2 соат семинар). Машғулоти режасини шакллантириш. Машғулотига мос кўрғазмали ва керакли материаллар тўплаш. Материалларни чуқур таҳлил қилиб саралаш ишларини пухта тайёрлаш. Материаллар асосида машғулоти сценарийсини ишлаб чиқиш.

3-мавзу: Мактабгача таълим муассасаларида машғулоти ташкил этишда компьютер дастурларидан фойдаланиш (4 соат семинар)

Microsoft Office, Paint, Corel DRAW, Adobe Photoshop, Macromedia Flash дастурларининг вазифалари. Матнларга ишлов бериш, ранглар билан ишлаш. Матнларни турли ҳолатларда жойлаштириш. Графика ҳақида тушунча. Саҳифа параметрларини сошлаш. Графикларни яратишда компьютер дастурларини танлаш. Дастурларда оддий графиклар ясаш. Анимация ҳақида тушунча. Анимацияларни яратишда компьютер дастурларини танлаш. Оддий анимациялар яратиш.

Адабиётлар рўйхати

1. Каримов И.А. Юксак маънавият-енгилмас куч.-Т.: «Маънавият», 2008 й.
2. Умумий ўрта таълимнинг Давлат таълим стандарти ва ўқув дастури.-Т.: “Таълим тараққиёти” журнали, 1999 йил 3-сон.
3. УЎТ Давлат таълим стандартлари: ИХТА асослари фани бўйича ўқув дастури. – Тошкент, 2006 й.
4. Информатика. 5-синф учун дасрлик.-Т.: «Аср- матбуот» нашриёти, 2006 й.
5. Информатика. 6-синф учун дасрлик.-Т.: «Қалдирғоч» нашриёти, 2007 й.
6. Баҳромов А.А. Малака ошириш тизимида янги ахборот технологиялари. –«Халқ таълими» журнали, 4- сон, 2000 й.
7. Ғуломов С. Ахборот тизимлари ва технологиялари.-Т.: «Шарқ», 2000 й.
8. Марахимов А.Р., Раҳманқулова С.И. Интернет ва ундан фойдаланиш.- Тошкент, 2001
9. Орипов М., Ҳайдаров А. Информатика асослари.-Т.: «Ўқитувчи», 2002 й.
10. Абдуқодиров А., Хаитов А., Рашидов Р. Ахборот технологиялари.- Т.: «Ўқитувчи», 2002 й.
11. Муртазин Э.В. Internet. Учебник.- Москва, 2002 г.
12. Саидов Т.Х. Ўқувчилар билимини баҳолашнинг рейтинг тизими (такомиллаштирилган варианты)дан фойдаланиш (Методик тавсия). - А.Авлоний номидаги ХТХҚТМОМИ, 2006 й.
13. Қодиров Т., Эрназаров А. Компьютерда ишлашни ўрганамиз. Методик тавсиянома. -А.Авлоний номидаги ХТХҚТМОМИ, 2006 й.
14. Назиров Ш.А., Қобулов Р.В. ва бошқалар. Компьютер ва офис жиҳозларидан фойдаланиш.-Тошкент, 2007 й.
15. Назиров Ш.А., Қобулов Р.В. Объектга мўлжалланган дастурлаш.-Тошкент, 2007 йил.

3.3. “Мактабгача таълимда педагогик технологиялар” модулининг ўқув-мавзу режаси

(MT133, MT134, MT 137, MT 140 - малака тоифалари учун)

№	Мавзулар				
3.3.1	Педагогик технология тушунчаси, унинг таърифлари ва методикадан фарқи. Педагогик технология турлари.	2	2	-	4
3.3.2	Таълимда инновация	2	2	-	4
3.3.3	Болага йўналтирилган таълим.	-	4	-	4
	Жами	4	8	-	12

3.3. “Мактабгача таълимда педагогик технологиялар” модули бўйича малака ошириш курсининг ўқув дастури

1-мавзу: Педагогик технология тушунчаси, унинг таърифлари ва методикадан фарқи. Педагогик технология турлари. (2 соат маъруза, 2 соат семинар)

Педагогик технология тушунчасининг келиб чиқиши, унинг сабаблари, унга бўлган эҳтиёжлар, унинг кенг қўламли, серқирра тушунча эканлиги. Педагогик технологиянинг турли таърифлари, ҳар бир таъриф маълум нуқтаи-назардан ёндашишни ифодалаши. Айрим асосий таърифлар ва уларнинг шарҳлари.

2-мавзу: Таълимда инновация.(2 соат маъруза, 2 соат семинар)

Таълим тизимида инновацион технологиялар. Ўқув жараёнида интерфаол услублар ва педагогик технологияларни қўллаш услубияти. Интерфаол усулларнинг афзалликлари Тренингнинг танишув босқичида қўлланиладиган методлар. Тренинглар ўтказиш ҳақида.

3-мавзу: Болага йўналтирилган таълим. (4 соат семинар)

Бола шахсини ривожлантиришга йўналтирилган таълим болага қизиқиши ва эҳтиёжига кўра ўқув дастурини танлаш ҳуқуқини, муносабат ва мулоқот қилиш кўникма ва малакаларини такомиллаштириш имкониятларини беради. Ушбу таълим болага мушоҳада қилиш, ўз амалий фаолиятида синаб кўриш, янги ғоя ва фикрларни билдириш, мавжуд муаммолар ечимининг самарали йўллари кидириш учун эркинлик беради, болаларнинг ижодий, танқидий тафаккурини ривожлантиради.

Болага йўналтирилган таълим марказида ўсаётган инсон, унинг ўз имкониятларини тўла намоён этишга интилиши, янги тажрибани қабул қилиши, турли ҳаётий вазиятларда онгли равишда ва масъулиятли қарор қабул қилишга қодирлиги туради. “Ривожланиш”, “Эркинлик”, “Мустақиллик”, “Ижод”, “Ўзига хослик” шахсга йўналтирилган таълимнинг қалит сўзлари ҳисобланади.

Болага йўналтирилган таълимда ривожлантирувчи муҳитнинг аҳамияти ниҳоятда катта. Бола ривожлантирувчи муҳитдаги таълимий материаллар орқали ўз устида ишлайди ва ўзини шакллантиради.

Болага йўналтирилган таълимда ривожлантирувчи муҳитдаги марказлар: санъат, математика, табиат, қуриш-ясаш, очиқ майдонча, сахналаштириш, адабиёт, пазандачилик, муסיқа, қум ва сув.

Адабиётлар

1. И.А.Каримов. Юксак маънавият-енгилмас куч. -Т.: «Маънавият», 2008.
2. Йўлдошев Ж.Ғ., Усмонов С.А. Замонавий педагогик технологияларни амалиётга жорий қилиш – Т.: “Фан ва техника” 2008 й.
3. Колеченко А.Е. Энциклопедия педагогических технологий: Пособие для преподавателей. – СПб.: КАРО, 2002.
4. «Таълим самарадорлигини ошириш йўллари» мавзусидаги семинар-тренинг материаллари. Тошкент, 2002 й.
5. Таълимда янги педагогик технологиялар: муаммолар, ечимлар. Илмий-амалий конференция материаллари. Т., Ўз ПФИТИ, 1999 й.

Мактабгача таълим муассасалари дефектологларини малакасини ошириш курсининг мутахассислик бўйича давлат талаблари, ўқув-мавзу режа ва дастури

Мактабгача таълим муассасаларида дефектолог хизматини ташкил этиш

Мактабгача таълимда ахборот технологияларидан фойдаланиш

Мактабгача таълимда педагогик технологиялар

Хорижий тил асослари

Танлов мавзулари

**«МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ ДЕФЕКТОЛОГЛАРИНИ
МАЛАКА ОШИРИШ КУРСИ»
БЎЙИЧА ТАКОМИЛЛАШТИРИЛГАН ДАВЛАТ ТАЛАБЛАРИ**

Тингловчилар қуйидаги билимга эга бўлиши лозим:

-Дефектология фани, унинг предмети, мақсади ва вазифалари;(ЎМР 3.1.1, ЎД 3.1.1)

-Болаларни текшириш, улардаги ривожланиш камчиликларини аниқлаш йўллари, методлари, коррекцион ишларни олиб боришда замонавий ёндашувлар. (ЎМР 3.1.2, ЎД 3.1.2)

- Дефектологнинг муассаса ходимлари ва ота-оналар билан ҳамкорлиги. (ЎМР 3.1.3, ЎД 3.1.3)

- Дефектолог иш фаолиятида олиб борадиган меъёрий иш ҳужжатлар билан таништириш ва уларни юритиш тартиби. (ЎМР 3.1.4, ЎД 3.1.4)

-Кўришда нуқсони бўлган болалар ҳаётининг дастлабки йилларидаги ривожланиш хусусиятларини аниқлаб, ривожлантирувчи усулларни ишлаб чиқиш. (ЎМР 3.1.5, ЎД 3.1.5)

-Оғир нутқ камчилигига эга бўлган болаларни аниқлаш ва бартараф этиш усуллари.(ЎМР 3.1.6, ЎД 3.1.6)

Қуйидаги кўникмаларга эга бўлишлари керак:

-Ривожланишида камчилигига эга бўлган болалар билан олиб бориладиган кичик гуруҳчали ва яқка тартибдаги коррекцион-педагогик иш усуллари. (ЎМР 3.1.7, ЎД 3.1.7)

- Алоҳида ёрдамга мухтож бўлган болалар билан коррекцион, тарбиявий ишларни олиб боришда интерфаол усуллардан фойдаланиш йўллари. (ЎМР 3.1.8, ЎД 3.1.8)

- Эшитишда камчилиги бор бўлган болаларни аниқлаш, таълим-тарбия бериш, коррекцион-педагогик ва компенсатор ишларини олиб бориш. (ЎМР 3.1.9, ЎД 3.1.9)

- “Болажон” Давлат дастури ва уни амалиётга тадбиқ этиш. (ЎМР 3.1.10, ЎД 3.1.10)

• **Қуйидаги малакага эга бўлади:**

-Ақли заиф болаларда олиб бориладиган таълим тарбиянинг ўрни. Уларни касбга йўналтириш усуллари.(ЎМР 3.1.11, ЎД 3.1.11)

- Логопедик массаж ва унинг аҳамияти. (ЎМР 3.1.12, ЎД 3.1.12)

- Мактабгача ёшдаги болаларнинг майда қўл моторикасини ривожлантиришда М.Монтессори методикасини қўллай олади;(ЎМР 3.3.4, ЎД 3.3.4)

№	М А В З У Л А Р	Майруза	семинар	Кўчма машг.	ами
III Мутахассислик фанлари					
3.1. Мактабгача таълим муассасаларида дефектолог хизматини ташкил этиш					
3.1. 1.	Дефектология фанининг долзарб муаммолари.	2	-	-	2
3.1. 2	Болаларни текшириш, улардаги ривожланиш камчиликларини аниқлаш йўллари, методлари, коррекцион ишларни олиб боришда замонавий ёндашувлар.	2	2	2	6
3.1. 3	Дефектологнинг муассаса ходимлари ва ота-оналар билан ҳамкорлиги.	2	2	-	4
3.1. 4	Дефектолог иш фаолиятида олиб борадиган меъёрий иш хужжатлар билан таништириш ва уларни юритиш тартиби.	-	4	2	6
3.1. 5	Кўришда нуқсони бўлган болалар ҳаётининг дастлабки йилларидаги ривожланиш хусусиятларини аниқлаб, ривожлантирувчи усулларни ишлаб чиқиш.	2	2	-	4
3.1. 6	Оғир нутқ камчилигига эга бўлган болаларни аниқлаш ва баргараф этиш усуллари	2	2	-	4
3.1. 7	Ривожланишида камчилигига эга бўлган болалар билан олиб бориладиган кичик гуруҳчали ва яқка тартибдаги коррекцион-педагогик иш усуллари.	2	2	2	6
3.1. 8	Алоҳида ёрдамга муҳтож бўлган болалар билан коррекцион, тарбиявий ишларни олиб боришда интерфаол усуллардан фойдаланиш йўллари.	-	2	-	2
3.1. 9	Эшитишда камчилиги бор бўлган болаларни аниқлаш, таълим-тарбия бериш, коррекцион-педагогик ва компенсатор ишларини олиб бориш.	-	2	-	2
3.1. 10	“Болажон” таянч дастури ва уни амалиётга тадбиқ этиш.	-	2	-	2
3.1. 11	Ақли заиф болаларда олиб бориладиган таълим тарбиянинг ўрни. Уларни касбга йўналтириш усуллари.	2	2	-	4
3.1. 12	Логопедик массаж ва унинг аҳамияти.	-	2	-	2
	Жами:	14	24	6	44
3.2. Мактабгача таълимда ахборот технологияларидан фойдаланиш					
3.2. 1	Мактабгача таълим тизимида ахборот коммуникацион техникаларининг мақсад ва вазифалари, ҳамда улардан фойдаланиш.	-	2	-	2
3.2.2	Мактабгача таълим муассасаларида машғулотларни моделлаштириш, компьютер дастурлари.	2	2	-	4
3.2.3	Мактабгача таълим муассасаларида машғулотларни ташкил этишда компьютер дастурларидан фойдаланиш.	-	4	-	2
	Жами	2	8		10
3.3. Мактабгача таълимда педагогик технологиялар					

3.3.1	Педагогик технология тушунчаси, унинг таърифлари ва методикадан фарқи. Педагогик технология турлари.	2	2	-	4
3.3.2	Махсус таълимда инновация.	2	2	-	4
3.3.3	Махсус таълим муассасаларида интерфаол усуллар асосидаги машғулот ва машғулотларни кузатиш ва таҳлил қилиш .	-	2	-	2
3.3.4	Болага йўналтирилган таълим. Интерфаол стратегиялар	-	2	-	2
	Жами	4	8	-	12
3.4. Хорижий тил асослари					
3.4.1	Introduction (Танишув)	-	2	-	2
3.4.2	My Educational Institution (Менинг таълим муассасам)	-	2	-	2
3.4.3	About Professions. (Касб ва мутахассислик ҳақида)	-	2	-	2
3.4.4	My daily routine. (Менинг кундалик ҳаётим)	-	2	-	2
	Жами:	-	8	-	8
3.5. Танлов мавзулари					
3.5.1	Инклюзив таълимнинг мақсад, вазифалари, ҳуқуқий асослари. Мактабгача таълим муассасаларида инклюзив таълимни жорий этиш.	-	2	-	2
3.5.2	Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг 23 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишида Президентимиз Ислон Каримовнинг маърузасининг мазмун-моҳиятини ўрганиш	-	2	-	2
3.5.3	“Ўзбекистон Республикасида 2013-2017 йилларда ОИВ инфекциясига қарши кураш бўйича Стратегик дастур” ижроси бўйича амалга ошириладиган ишлар	-	2	-	2
3.5.4	И.А.Каримов “Она юртимиз бахти иқболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш –энг олий саодатдир” асарининг мазмуни ва моҳияти.	-	2	-	2
	Жами	-	8	-	8
4.1 Долзарб мавзулар					
4.1.1	“Соғлом бола йили” Давлат дастурининг моҳияти ва устувор вазифалар. Мактабгача таълимга қамраб олинмаган болаларни ота-оналари учун яратилган 5 номдаги қўлланма асосида болаларни оилада мактаб таълимига тайёрлашда ота-оналар билан ҳамкорлик ва унинг аҳамияти.	2	-	-	2
4.1.2	Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг 21 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишида Президентимиз Ислон Каримовнинг “Амалга ошираётган ислохотларимизни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамияти қуриш – ёруғ келажагимизнинг асосий омилидир” мавзуидаги маърузаси мазмун-моҳиятини ўрганиш.	2	-	-	2
4.1.3	Мактабгача таълим муассасасида экологик тарбия.	-	2	-	2

4.1.4	Мамлакатимизда 2016 йил - “Соғлом она, соғлом бола” йилининг моҳияти ва устувор вазифалар	-	2	-	2
	Жами	4	4	-	8
	Умумий соат	48	90	6	144

3.1. Мактабгача таълим муассасаларида дефектолог хизматини ташкил этиш модулининг ўқув-мавзу режаси

3.1.1.	Дефектология фанининг долзарб муаммолари.	2	-	-	2
3.1.2	Болаларни текшириш, улардаги ривожланиш камчиликларини аниқлаш йўллари, методлари, коррекцион ишларни олиб боришда замонавий ёндашувлар.	2	2	2	6
3.1.3	Дефектологнинг муассаса ходимлари ва ота-оналар билан ҳамкорлиги.	2	2	-	4
3.1.4	Дефектолог иш фаолиятида олиб борадиган меъерий иш хужжатлар билан таништириш ва уларни юритиш тартиби.	-	4	2	6
3.1.5	Кўришда нуқсони бўлган болалар ҳаётининг дастлабки йилларидаги ривожланиш хусусиятларини аниқлаб, ривожлантирувчи усулларни ишлаб чиқиш.	2	2	-	4
3.1.6	Оғир нутқ камчилигига эга бўлган болаларни аниқлаш ва бартараф этиш усуллари	2	2	-	4
3.1.7	Ривожланишида камчилигига эга бўлган болалар билан олиб бориладиган кичик гуруҳчали ва якка тартибдаги коррекцион-педагогик иш усуллари.	2	2	2	6
3.1.8	Алоҳида ёрдамга мухтож бўлган болалар билан коррекцион, тарбиявий ишларни олиб боришда интерфаол усуллардан фойдаланиш йўллари.	-	2	-	2
3.1.9	Эшитишда камчилиги бор бўлган болаларни аниқлаш, таълим-тарбия бериш, коррекцион-педагогик ва компенсатор ишларини олиб бориш.	-	2	-	2
3.1.10	“Болажон” Давлат дастури ва уни амалиётга тадбиқ этиш.	-	2	-	2
3.1.11	Ақли заиф болаларда олиб бориладиган таълим тарбиянинг ўрни. Уларни касбга йўналтириш усуллари.	2	2	-	4
3.1.12	Логопедик массаж ва унинг аҳамияти.	-	2	-	2
	Жами:	14	24	6	44

3.1. Мактабгача таълим муассасаларида дефектолог хизматини ташкил этиш модули бўйича малака ошириш курсининг ўқув дастури

1-мавзу: Дефектология фанининг долзарб муаммолари.

Дефектология фанининг мақсади, вазифалари. Дефектология фанининг бошқа фанлар билан алоқаси. Дефектологиянинг методологик асослари. Дефектологиянинг аҳамияти. Дефектологнинг шахси. (2 соат маъруза)

2-мавзу: Болаларни текшириш, улардаги ривожланиш камчиликларини аниқлаш йўллари, методлари, коррекцион ишларни олиб боришда замонавий ёндашувлар. (2 соат маъруза-2 соат семинар, 2соат кўчма машғулот)

Хулоса билан келган болаларга ташхис қўйиш. Болаларда кузатилган камчиликларни аниқлаш ва тўғри коррекцион-педагогик ишни ташкиллаштириш. Коррекцион-педагогик усулларни ўрганиш ва машғулотларда тадбиқ этиш.

3-мавзу: Дефектологнинг муассаса ходимлари ва ота-оналар билан ҳамкорлиги. (2 соат маъруза-2 соат семинар)

Дефектологнинг муассаса ходимлари ва ота-оналар билан ҳамкорлиги. Муассаса ходимлари билан қандай ҳамкорлик ишлар олиб боралади. Дефектологнинг ота-оналар билан ҳамкорлиги. Гуруҳ тарбиячилар билан ҳамкорлигида ота-оналар мажлисларида катнашиш

4-мавзу: Дефектолог иш фаолиятида олиб борадиган меъёрий иш хужжатлар билан таништириш ва уларни юритиш тартиби.

(4 соат семинар, 2соат кўчма машғулот)

Дефектолог иш фаолиятида олиб борадиган меъёрий иш хужжатлар билан таништириш ва уларни юритиш тартиби. «Дефектолог кундалик китоби» асосида иш хужжатларни амалиётга жорий этиш.

5-мавзу: Кўришда нуқсони бўлган болалар ҳаётининг дастлабки йилларидаги ривожланиш хусусиятларини аниқлаб, ривожлантирувчи усулларни ишлаб чиқиш. (2 соат маъруза-2 соат семинар)

Кўр ва заиф кўрувчи болалар ҳаётининг илк йилларидаги ривожланиш хусусиятлари. Кўр ва заиф курувчи болаларда ҳаракат фаолиятини намоиш этиш эҳтиёжини шакллантириш ва ривожлантириш. Кўр ва заиф курувчи болаларда фазовий тасавурларни шакллантириш.

6-мавзу: Оғир нутқ камчилигига эга бўлган болаларни аниқлаш ва бартараф этиш усуллари (2 соат маъруза-2 соат семинар)

Оғир нутқ камчилигига эга бўлган болаларни ўрганиш, аниқлаш ва бартараф этиш учун бола нутқининг нормал ривожланиш босқичлари. Оғир нутқ камчилигига эга бўлган болаларни ўрганиш ва бартараф этиш усуллари. Оғир нутқ камчилигига эга бўлган болалар билан коррекцион-логопедик иш тизими.

7-мавзу: Ривожланишида камчилигига эга бўлган болалар билан олиб бориладиган кичик гуруҳчали ва якка тартибдаги коррекцион-педагогик иш усуллари. (2 соат маъруза-2 соат семинар, 2соат кўчма машғулот)

Нутқ камчилигига эга бўлган болалар билан олиб бориладиган кичик гуруҳчали ва якка тартибдаги коррекцион-педагогик иш усуллари. Логоритмика ва унинг аҳамияти. Фронтал машғулотларни кундалик режалаштириш ва тўғри ташкиллаштириш. Якка тартибда болалар билан олиб бориладиган ривожлантирувчи машғулотларни режалаштириш. Логоритмика машғулотини олиб бориш тартиби.

8-мавзу: Алохида ёрдамга мухтож бўлган болалар билан коррекцион, тарбиявий ишларни олиб боришда интерфаол усуллардан фойдаланиш йўллари. (2 соат семинар)

Болаларда тўғри нафас олишга, артикуляцион аппаратни ривожлантиришга, тўғри товуш талаффузга, умумий ва майда қўл моторикани ривожлантириш, нутқнинг грамматик томонини ривожлантириш, боғланган нутқни ривожлантиришга қаратилган.

9-мавзу: Эшитишда камчилиги бор бўлган болаларни аниқлаш, таълим-тарбия бериш, коррекцион-педагогик ва компенсатор ишларини олиб бориш. (2 соат семинар)

Нутқ камчиликларини олдини олиш. Логопедик таъсир тамойиллари ва методлари. Болалар нутқини ривожланиш хусусиятлари. Эшитмайдиган болани уқишга ургатиш, мактабга тайёрлаш. Мактабгача ёшдаги боланинг математик тасаввурини шакллантириш учун бериладиган кургазмали материал. Тугма карликни аниқлаш. Эшитиши бузилган болани уй шароитида тарбиялаш. Имо ишорадан фойдаланиш.

10-мавзу: “Болажон” таянч дастури ва уни амалиётга тадбиқ этиш. (2 соат семинар)

“Болажон” таянч дастурининг мақсади, вазифаси, тамойиллари.

Дастурнинг тузилмаси: кириш, киришдан сўнг ҳар бир ёш бўйича:

- Болаларнинг ривожланиш хусусиятлари
- Жисмоний ривожланиш
- Машғулотлар жадвали (ҳафталик, ойлик, 1-ярим, 2-ярим йиллик ва жами)
- Ижтимоий-ҳиссий ривожланиш
- Нутқ, ўқиш ва саводга тайёргарлик
- Билиш жараёни: атроф олам тўғрисидаги билимга эга бўлиш ва уни англаш йўналишлари ёритилган.
- Фойдаланилган адабиётлар (139-140 бетларда)
- Машғулотлар мавзули-тақвим режаси ёшлар бўйича берилган. (Илк ёш гуруҳ (2-3 ёш), Кичик гуруҳ (3-4 ёш), Ўрта гуруҳ (4-5 ёш), Катта гуруҳ (5-6 ёш), Мактабга тайёрлов гуруҳ (6-7 ёш)).

“Болажон” таянч дастурининг йўналишларини ёритиб бериш.

11-мавзу: Ақли заиф болаларда олиб бориладиган таълим тарбиянинг ўрни. Уларни касбга йўналтириш усуллари. (2 соат маъруза-2 соат семинар)

Ақлий ривожланишида муаммоси бўлган болалар. Келиб чиқиш сабаблари. Камчилик даражалари. Улар билан олиб бориладиган коррекцион таълим мақсад, вазифасининг мазмуни ва усуллари. Ақли заиф болаларда олиб бориладиган таълим жараёнларининг моҳияти. Ақли заиф болаларда олиб бориладиган тарбия жараёнларининг моҳияти. Махсус муассаса педагоглари, ота-оналар, шифокорлар ҳамкорлиги. Уларни касбга қизиқтириш йўллари

12-мавзу: Логопедик массаж ва унинг аҳамияти. (2 соат семинар)

Логопедик массаж тиббиёт томонидан қилинадиган массажлардан фарқи. Артикуляцион массаж. Юз массажлари. Кўкрак қафас массажлари.

**Мактабгача таълим муассасалари
тарбиячиларини
малакасини ошириш курсининг
мутахассислик бўйича
давлат талаблари, ўқув-мавзу режа ва
дастури**

**Мактабгача таълим муассасаларида тарбиячи хизматини ташкил
этиш**

Мактабгача таълимда ахборот технологияларидан фойдаланиш

Мактабгача таълимда педагогик технологиялар

Хорижий тил асослари

Танлов мавзулари

Мактабгача таълим муассасалари тарбиячиларини малака ошириш курси бўйича такомиллаштирилган давлат талаблари.

Тингловчилар қуйидаги билимга эга бўлиши лозим:

- «Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талаблари» ва уни амалиётга жорий этиш технологиялари; (ЎМР 3.1. 1, ЎД 3.1. 1.)
- “Болажон” таянч дастури ва уни амалиётга татбиқ этиш;(ЎМР 3.1.2., ЎД 3.1. 2.)
- Мактабгача таълим муассасасида таълим-тарбия жараёнини режалаштириш; (ЎМР 3.1. 2, ЎД 3.1. 2.)
- Мактабгача таълим муассасаси тарбиячининг иш ҳужжатлари ва уларнинг юритилиши (ЎМР 3.1. 3, ЎД 3.1. 3.)
- “Билимдон” дастурини амалиётга татбиқ этиш. (ЎМР 3.1. 4, ЎД3.1. 4)
- Қиска муддатли гуруҳларда “Билимдон”дастури асосида таълим тарбия жараёнини режалаштириш. (ЎМР 3.1. 5, ЎД3.1. 5)
- Болага йўналтирилган таълимда оиланинг иштироки. Мактабгача таълимга қамраб олинмаган болаларни ота-оналари учун яратилган 5 номдаги қўлланма асосида болаларни оилада мактаб таълимига тайёрлаш. (ЎМР 3.1. 13, ЎД3.1. 13)
- “Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талабларининг жисмоний ривожланиш ва ўз- ўзига хизмат, гигиена йўналиши; (ЎМР 3.1.4, ЎД 3.1.4.)
- Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талабларининг ижтимоий ҳиссий ривожланиши йўналиши; (ЎМР 3.1.5, ЎД 3.1. 5.)
- Мактабгача таълим муассасасида машғулотларда интерфаол усулларни қўллай олиш; (ЎМР 3.1. 7, ЎД 3.1. 7.), (ЎМР 3.1. 8, ЎД 3.1. 8.), (ЎМР 3.1.10, ЎД 3.1.10.)
- Мактабгача ёшдаги болаларда “Мен” концепциясини ривожланишида турли ўйинлардан фойдаланиш; (ЎМР 3.1. 11, ЎД 3.1. 11.)

Қуйидаги кўникмаларга эга бўлишлари керак:

- Мактабгача ёшдаги болаларда “Мен” концепциясини ривожланишида турли ўйинлардан фойдалана олади; (ЎМР 3.1. 11, ЎД 3.1. 11.)
- Мактабгача ёшдаги болаларни мактабгача тайёрлашда оиланинг иштирокини таъминлай олади; (ЎМР 3.1.12, ЎД 3.1.12.)

Қуйидаги малакага эга бўлади:

- Мактабгача таълим муассасаларида компьютерли таълимий ва ривожлантирувчи ўйинлардан фойдалана олади; (ЎМР 3.2.2., ЎД 3.2. 2.)
- Мактабгача таълим муассасаларида машғулотларни ташкил этишда компьютер дастурларидан фойдалана олади; (ЎМР 3.2. 3, ЎД 3.2. 3.)
- Мактабгача ёшдаги болаларнинг майда қўл моторикасини ривожлантиришда М.Монтессори методикасини қўллай олади;(ЎМР 3.2.3, ЎД 3.2.3)
- .....;(ЎМР 3.5.2, ЎД 3.5.2).

- Мактабгача таълим муассасаси тарбиячининг иш ҳужжатлари юрита олади. (ЎМР 3.1. 3, ЎД 3.1. 3.)

Introduction (Танишув) мавзусида сўзлай олади (ЎМР 3.5.1, ЎД 3.5.1)

My Educational Institution (Менинг таълим муассасам) мавзусида сўзлай олади (ЎМР 3.5.3, ЎД 3.5.3)

About Professions. (Қасб ва мутахассислик ҳақида) мавзусида сўзлай олади (ЎМР 3.5.1, ЎД 3.5.1)

**Мактабгача таълим муассасаси тарбиячилари
малакасини ошириш курсининг
Ў Қ У В - М А В З У Р Е Ж А С И**

Т/р	Ўқув фанлари, фан модуллари ва блокларининг номлари	Аудитория машғулотлари (соатларда)			
		Жами	Маъруза	Амалий	Қўчма машғулот
1	2	5	6	7	8
1	Ижтимоий фанлар	26	14	12	
1.1	Иқтисодиёт масалалари	6	4	2	
1.2	Ҳуқук масалалари	6	4	2	
1.3	Миллий ғоя ва маънавият асослари	14	6	8	
2	Умумқасбий фанлар	28	10	18	
2.1	Педагогиканинг долзарб масалалари	8	4	4	
2.2	Психологиянинг долзарб масалалари	12	4	8	
2.3	Ахборот технологиялари	8	2	6	
3	Мутахассислик фанлари	82	20	56	6
3.1	Мактабгача таълим муассасаларида тарбиячи хизматини ташкил этиш	44	14	26	6
3.2	Мактабгача таълимда ахборот технологияларидан фойдаланиш	10	2	8	
3.3	Мактабгача таълимда педагогик технологиялар	12	4	8	
3.4	Хорижий тил асослари	8	-	8	
3.5	Танлов мавзулари	8	-	8	
4.1	Долзарб мавзулар	8	4	4	
	Ҳаммаси	144	48	90	6

3.1. “Мактабгача таълим муассасаларида тарбиячи хизматини ташкил этиш” модулининг ўқув-мавзу режаси

III Мутахассислик фанлари					
3.1. Мактабгача таълим муассасаларида тарбиячи хизматини ташкил этиш					
3.1.1.	«Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талаблари» ва уни амалиётга жорий этиш технологиялари	2	2	-	4
3.1.2	Такомиллаштирилган «Болажон» таянч дастурини ҳаётга тадбиқ этиш.	-	2	2	4
3.1.3	Тарбиячининг иш хужжатлари. Мактабгача таълим муассасаларида таълим тарбия жараёнини режалаштириш.	-	2	2	4
3.1.4	“Билимдон” дастури ва уни амалиётга тадбиқ этиш.	2			
3.1.5	Қисқа муддатли гуруҳларда “Билимдон” дастури асосида таълим -тарбия жараёнини режалаштириш.	2			
3.1.6	Қисқа муддатли гуруҳларда 5-7 ёшли болаларга таълим самарадорлиги ва ривожланишидаги ижобий ўзгаришларни кузатиш ва баҳолаш	-	2	-	2
3.1.7	Мактабгача ёшдаги болаларнинг жисмоний ривожланиши ва ўз-ўзига хизмат, гигиена йўналиши.	2	2	-	4
3.1.8	Мактабгача ёшдаги болаларнинг ижтимоий–ҳиссий ривожланиши йўналиши.	2	2	-	4
3.1.9	Мактабгача ёшдаги болаларнинг нутқ, ўқиш ва саводга тайёргарлик йўналиши.	2	2	-	4
3.1.10	Мактабгача ёшдаги болаларнинг билиш жараёни, атроф муҳит ҳақида тасаввурга эга бўлиш йўналиши.	2	2		4
3.1.11	Болага йўналтирилган таълимда бола портфолиосини яратиш	-	2	-	2
3.1.12	Мактабгача таълим муассасаларида тасвирий фаолият орқали болаларни ижодкорликка ўргатиш.	-	2	-	2
3.1.13	Болага йўналтирилган таълимда оиланинг иштироки. Мактабгача таълимга қамраб олинмаган болаларни ота-оналари учун яратилган 5 номдаги қўлланма асосида болаларни оилада мактаб таълимига тайёрлаш.	-	2	-	2
3.1.14	Болага йўналтирилган таълимда ривожлантирувчи муҳитнинг аҳамияти	-	2	2	4
	Жами:	14	24	6	44

3.2. Мактабгача таълимда ахборот технологияларидан фойдаланиш					
3.2.1	Мактабгача таълим тизимида ахборот коммуникацион техникаларининг мақсад ва вазифалари, ҳамда улардан фойдаланиш.	2	2	-	4
3.2.2	Мактабгача таълим муассаларида машғулотларни моделлаштириш, компьютер дастурлари.	-	4	-	4
3.2.3	Мактабгача таълим муассаларида машғулотларни ташкил этишда компьютер дастурларидан фойдаланиш.	-	2	-	2
	Жами	2	8	-	10
3.3. Мактабгача таълимда педагогик технологиялар					
3.3.1	Педагогик технология тушунчаси, унинг таърифлари ва методикадан фарқи.	2	-	-	2
3.3.2	Интерфаол таълим, унинг шакллари, улардан машғулотларда фойдаланиш.	2	2	-	4
3.3.3	Мактабгача ёшдаги болаларнинг майда қўл моторикасини ривожлантиришда М.Монтессори методикасидан фойдаланиш	-	2	-	2
3.3.4	Болага йўналтирилган таълим.	-	4	-	4
	Жами:	4	8	-	12
3.4. Хорижий тил асослари					
3.4.1	Introduction (Танишув)	-	2	-	2
3.4.2	My Educational Institution (Менинг таълим муассасам)	-	2	-	2
3.4.3	About Professions. (Касб ва мутахассислик ҳақида)	-	2	-	2
3.4.4	My daily routine. (Менинг кундалик ҳаётим)	-	2	-	2
	Жами:	-	8	-	8
3.5. Танлов мавзулари					
3.5.1	Болага йўналтирилган таълим. Бола ривожланишига комплекс ёндашув.	-	2	-	2
3.5.2	Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг 23 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишида Президентимиз Ислом Каримовнинг маърузаси мазмун-моҳиятини ўрганиш	-	2	-	2
3.5.3	“Ўзбекистон Республикасида 2013-2017 йилларда ОИВ инфекциясига қарши кураш бўйича Стратегик дастур” ижроси бўйича амалга ошириладиган ишлар	-	2	-	2
3.5.4	И.А.Каримов “Она юртимиз бахти икболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш –энг олий саодатдир” асарининг мазмуни ва моҳияти.	-	2	-	2
	Жами	-	8	-	8
4.1. Долзарб мавзулар					
4.1.1.	“Соғлом бола йили” Давлат дастурининг	2	-	-	2

	моҳияти ва устувор вазифалар. Мактабгача таълимга қамраб олинмаган болаларни ота-оналари учун яратилган 5 номдаги қўлланма асосида болаларни оилада мактаб таълимига тайёрлашда ота-оналар билан ҳамкорлик ва унинг аҳамияти				
4.1.2.	Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг 21 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишида Президентимиз Ислом Каримовнинг “Амалга ошираётган ислохотларимизни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамияти қуриш –ёруғ келажагимизнинг асосий омилидир” мавзудаги маърузаси мазмун-моҳиятини ўрганиш.	2	-	-	2
4.1.3.	Мактабгача таълим муассасасида экологик тарбия.	-	2	-	2
4.1.4.	Мамлакатимизда 2016 йил - “Соғлом она, соғлом бола” йилининг моҳияти ва устувор вазифалар	-	2	-	2
	Жами	4	4	-	8

3.1. “Мактабгача таълим муассасаларида тарбиячи хизматини ташкил этиш” модули бўйича малака ошириш курсининг ўқув дастури.

Малака ошириш курслари учун “Мактабгача таълим” йўналиши бўйича ўқув дастури

1-мавзу. Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талаблари. (2 соат маъруза, 2соат семинар).

Мактабгача ёшдаги болаларга бериладиган таълим-тарбиянинг мақсад ва вазифалари. Таълим-тарбия мазмунининг асосий тўрт йўналишлари. Жисмоний ривожланиш, ўз-ўзига хизмат ва гигиена, ижтимоий- ҳиссий ривожланиш, нутқ, ўқиш ва саводга тайёргарлик , ақлий ривожланиш
Мактабгача таълимга қўйилган Давлат талабларини амалиётга жорий этиш йўл-йўриқлари, усуллари.

2- мавзу: Такомиллаштирилган “Болажон” таянч дастурини амалиётда қўллаш. (2соат маъруза, 2соат семинар)

Такомиллаштирилган “Болажон” таянч дастурининг мақсади, вазифаси, тамойиллари.

Дастурнинг тузилмаси: кириш, киришдан сўнг ҳар бир ёш бўйича:

- Болаларнинг ривожланиш хусусиятлари
- Жисмоний ривожланиш
- Машғулотлар жадвали (ҳафталик, ойлик, 1-ярим, 2-ярим йиллик ва жами)
- Ижтимоий-ҳиссий ривожланиш
- Нутқ, ўқиш ва саводга тайёргарлик
- Билиш жараёни: атроф олам тўғрисидаги билимга эга бўлиш ва уни англаш йўналишлари ёритилган.
- Фойдаланилган адабиётлар (139-140 бетларда)
- Машғулотлар мавзули-таквим режаси ёшлар бўйича берилган. (Илк ёш гуруҳ (2-3 ёш), Кичик гуруҳ (3-4 ёш), Ўрта гуруҳ (4-5 ёш), Катта гуруҳ (5-6 ёш), Мактабга тайёрлов гуруҳ (6-7 ёш)).

“Болажон” таянч дастурининг йўналишларини ёритиб бериш.

3- мавзу: Тарбиячининг иш хужжатлари. Мактабгача таълим муассасаларида таълим тарбия жараёнини режалаштириш. (2соат семинар, 2соат кўчма машғулот)

Мактабгача таълим муассасаларда таълим- тарбия жараёнини режалаштириш бўйича методик кўрсатмалар: тарбиячиларнинг иш хужжатлари ва уларнинг юритилиши, ҳар бир ёш гуруҳида ҳафта давомида ўтказиладиган машғулотлар сони ва ҳар бир машғулот қанча давом этиши, бир кунлик кундалик фаолиятнинг ёритилиши, мактабгача ёшдаги болаларнинг ривожланиш кўрсаткичларини таҳлил қилиш учун мезонлар, болаларнинг ривожланиш кўрсаткичларини таҳлил қилиш усуллари ёритиб бериш.

4-мавзу.“Билимдон” дастури ва уни амалиётда қўллаш. (2соат маъруза)

Болаларни мактабга тайёрлаш учун мўлжаллаган қисқа муддатли гуруҳларда ўқитиш «Билимдон» дастури Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги қонуни, “Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури” ҳамда “Соғлом бола йили” Давлат дастурига мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги томонидан ишлаб чиқилгани, ушбу дастур болани тўлақонли тарбиялаш, ўқитиш ва ривожлантиришни, уни мактаб таълимига самаралари тайёрлашни назарда тутиши,

Дастурнинг негизини бола шахсини ривожлантиришнинг асосий йўналишларига оид Давлат талаблари (2013 й.) ташкил этиши (жисмоний ривожланиш, ўз-ўзига хизмат ва гигиена; ижтимоий-ҳиссий ривожланиш; нутқ, ўқиш ва саводга тайёрлаш; билиш жараёни ва атроф муҳит тўғрисидаги билимларга эга бўлиш). Таълим беришга интеграллашган тарзда ёндашув боланинг ҳар томонлама ривожланишини таъминлаши ҳақида тушунча бериш

5- мавзу: Қисқа муддатли гуруҳларда “Билимдон” дастури асосида таълим- тарбия жараёнини режалаштириш. (2соат маъруза)

Қисқа муддатли гуруҳларда таълим тарбия жараёнини режалаштиришда – истиқбол режа болалар билан ишлашда асосий ҳужжат ҳисобланиб, у болалар фаолиятининг барча турларини ва уларга хос кундалик иш шаклларини режалаштиришни талаб этиши, мазкур ҳужжатсиз тарбиячининг иш бошлаши тавсия этилмаслиги, истиқболли мавзу режаси бир ойга тузилиб, қуйидаги бўлимларни ўз ичига олиши:

4. Машғулот пайтида таълим бериш.
5. Болалар билан индивидуал иш (машғулотлардан кейин).
6. Ота-оналар билан ишлаш.

Режада гуруҳ болаларининг рўйхати; адабиётлар рўйхати, иш куни давомида болалар фаолиятини ташкил этиш бўйича машғулотлар жадвали бўлиши, кундалик режа 1-2 ҳафтага мўлжаллаб тузилиши, у режа-конспект шаклида ёзилиб, унда бутун иш куни давомидаги фаолият батафсил ёритилиши: эрталаб (болалар билан индивидуал ишлаш, маданий-гигиеник ва ўз-ўзига хизмат кўникмаларини шакллантириш бўйича иш, дидактик ўйинлар ўтказиш ва бошқ.), машғулотлар давомида (унинг тури, мавзуси, мақсади, керакли жиҳози, машғулотнинг бориши), сайр пайтида (кузатиш, меҳнат, ҳаракатли ўйинлар, ўйин фаолияти, якка ишлаш, болаларнинг уйга кетиши) таълим-тарбия жараёнини режалаштириш тартиби ҳақида тушунча бериш.

6-мавзу:Қисқа муддатли гуруҳларда 5-7 ёшли болаларга таълим самарадорлиги ва ривожланишидаги ижобий ўзгаришларни кузатиш ва баҳолаш (2соат семинар).

Бошланғич диагностикани амалга ошириш педагогга қисқа муддатли гуруҳга қабул қилинаётган боланинг индивидуал хусусиятлари ва қобилиятларини аниқлаш, таълимга якка ёндашиши стратегиясини ишлаб чиқишга ёрдам бериши, бундай диагностика ота-оналар

билан индивидуал суҳбат ва биринчи ҳафта давомида болани кузатиш асосида амалга оширилиши, ота-оналарни хабардор қилиш ва ҳамкорликка жалб этиш ҳақида тушунча бериш.

Бола томонидан эришилган билим ва кўникмаларнинг Давлат талабларига мослиги диагностикаси ҳақида тушунча бериш: бола ривожланишини ҳақиқий баҳолаш, таълимни режалаштириш ва педагогнинг таълимни амалга оширишга тайёрланиши учун маълумот олиш имкониятини бериши, таълим жараёнида диагностика икки марта амалга оширилиши: декабр ва май ойининг охириги ҳафтасида. Болалар ривожланишининг тўрт асосий соҳаси бўйича кузатиш ва баҳолаш жараёни амалга оширилиши ҳақида тушунча бериш.

7- мавзу: “Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талабларининг жисмоний ривожланиш ва ўз- ўзига хизмат, гигиена йўналиши(2соат маъруза)

Жисмоний тарбиянинг вазифалари: саломатликни мустаҳкамлаш ва чиниктириш, жисмоний жихатдан бақувватлаштириш, шахснинг ахлоқий томондан ижобий сифатларини тарбиялаш, болалардаги мақсадга тўғри йўналтирилган ҳаракатларни фаоллаштириш учун шароит яратиш, ҳаракатнинг муҳим ҳаётий турларини шакллантириш: юриш, югуриш, сакраш, эмаклаш ва ўрмалаш, отиш, илиб олиш; сузиш, велосипедда учиб. Оёқ, қўл, тана, бош ҳаракатларини ривожлантириш; сафланиш ва қайта сафланиш.

Энг асосий ва ҳаётий зарур ҳаракатлар: пиёда юриш, югуриш, сакраш, осилиш, тортилиш, улоқтириш, мувозанат сақлаш ва шу кабилар боланинг ҳар тамонлама ривожланишида асосий манба ҳисобланади. Юриш ва югуришлар, ҳаракат турлари, ҳаракатли машқлар, мувозанат сақлаш учун машқлар, яссиоёқликнинг олдини олиш ва тавоннинг тўғри шаклланишига мўлжалланган машқлар, умуртқа ва бел қисмига белгиланган машқлар.

8- мавзу: “Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талабларининг ижтимоий ҳиссий ривожланиши йўналиши(2соат маъруза, 2соат семинар)

Мактабгача ёшидаги болаларнинг ижтимоий- ҳиссий ривожланиши,

Катталар билан мулоқот.Тенгдошлари билан мулоқот. Ҳиссий ривожланиш: “Мен” концепцияси ёки ўз-ўзини англаш тушунчаси.

Ҳиссий ифодалаш. Катталарга ва тенгдошларига нисбатан ўзаро ҳурмат билан қараш.

Сахийлик, яхшилик ва раҳмдиллик кўрсатиш, ўз кайфияти ва бошқаларнинг кайфиятини тушуниш.

Катталар ва тенгдошларига самимий муносабат билдириш тушунчалари тўғрисида.

9- мавзу: “Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талабларининг “Нутқ, ўқиш ва саводга тайёргарлик йўналиши(2соат маъруза, 2соат семинар)

1-§. Нутқ

2-§. Ўқиш ва савод малакаларини эгаллаш

Куйидагилар 5 ёшдан 7 ёшгача бўлган болаларда нутқ ривожланишининг талаблари

нутқни тинглаш ва тушуниш;

сўзлашиш ва мулоқот юритишга қодир бўлиш;

нутқ-товуш маданиятини шакллантириш;

оддий таҳлил ва синтез қилиш кўникмаларини ривожлантириш;

сўз бойлигини фаоллаштириш;

нутқнинг грамматик тузилишини шакллантириш;

боғланишли нутқни шакллантириш;

ижодий ҳикоя қилишни шакллантириш.

5 ёшдан 7 ёшгача бўлган болаларда ўқиш ва савод малакалари ривожланишининг талаблари ҳақида тушунча бериш.

10-мавзу: Мактабгача ёшдаги болаларнинг билиш жараёни, атроф муҳит ҳақида тасаввурга эга бўлиш йўналиши. (2соат маъруза, 2соат семинар)

1-§. Элементар математик кўникмалар ва билимларни ривожлантириш

2-§. Атроф муҳитни ўрганиш ва англаш

3-§. Ижод

Билиш қуйидагиларни ўз ичига олади:

болалар фаолиятининг турли кўринишларини ривожлантириш учун амалий билимларни тўплаш ва умумлаштириш;

тажрибалар ўтказиш, моделлаштириш, оддий кидирув фаолияти билан шуғулланиш;

табиатни севиш ва уни асраб-авайлаш фаолиятининг баъзи методларига эга бўлиш;

ўзаро такқослаш, умумлаштириш, таҳлил қилиш хусусиятлари;

маълумотларнинг турли манбаалари билан ишлашни ўрганиш.

11-мавзу:Болага йўналтирилган таълимда бола портфолиосини яратиш(2соат семинар)

Болалар портфолиоси нима эканлиги: портфолио- бу ютуқ, имконият ва муваффақиятларни намоёниш этишга мўлжалланган ишлар тўплами эканлиги ҳақида маълумот бериш, портфолионинг бола ривождаги аҳамияти ҳақида, портфолиога баҳо бериш, мезонлари ҳақида тушунча бериш.

12- мавзу: Мактабгача таълим муассасаларида тасвирий фаолият орқали болаларни ижодкорликка ўргатиш. (2соат семинар)

Мактабгача таълим муассасасидаги меҳнат тарбиясининг замон талаблари асосида олиб бориш. Қоғоз, ўсимлик барглари ва уруғларидан аппликация. Сомондан аппликация яратиш. Мактабгача таълим муассасасида «болалар ижоди» тўғрагини ташкил этиш ва ўтказиш усуллари.

13- мавзу: Болага йўналтирилган таълимда оиланинг иштироки. Мактабгача таълимга қамраб олинмаган болаларни ота-оналари учун яратилган 5 номдаги қўлланма асосида болаларни оилада мактаб таълимига тайёрлаш (2соат семинар)

Болаларни мактабга тайёрлашда оиланинг роли. Бола тарбиясида ота-оналар иштироки. Ота-оналар ва МТМ билан ҳамкорлик ишларини ўзига хослиги. “Соғлом бола йили” Давлат дастурига киритилган масалалар ва амалга оширилиши режалаштирилган вазифаларни барча тизимларда кенг қўламда амалга ошириш чоралари йўлга қўйилгани, хусусан халқ таълими тизимида бу борада бир қатор ишлар амалга оширилаётган: “Соғлом бола йили” Давлат дастурининг 94-банди. “Ота-оналарни болаларни мактабга тайёрлаш учун суратли қўлланмалар (5 та китоб) билан бепул таъминлаш” мақсадида МТМХҚТМОРЎМ Маркази методистлари томонидан, фарзанди 5-7 ёшли бўлган ҳар бир ота-онага болаларни мактабга тайёрлашга яқиндан ёрдам берадиган, “Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талаблари” ва “Болажон” таянч дастури асосида “Нутқ ўстириш, ўқиш ва саводга тайёргарлик”, “Математик тасаввурларни шакллантириш”, “Соғ танда – соғлом ақл”, насрий ва шеърый асарлар тўпламлари яратилгани, ушбу расмли қўлланмалар Марказ Илмий-методик кенгашида муҳокама қилиниб, нашрга тавсия этилгани ва ота-оналарга етказиб бериш йўллари ишлаб чиқилгани, жойларда ота-оналарга қўлланмалардан фойдаланиш юзасидан методик хизмат кўрсатилаётгани яъни қўлланмалар ҳақида ота-оналарга тушунча бериш мақсадида слайд тақдимотлар, ота-оналар учун маслаҳатлар дафтари юритиш, мактабгача таълим муассасаларда ота-оналар учун “Ёш оналар мактаби” клубини очиш ва у ерда қўлланмадан фойдаланишда тавсиялар бериб бориш) ҳақида тушунча бериш.

14-мавзу: Болага йўналтирилган таълимда ривожлантирувчи муҳитнинг аҳамияти(2соат семинар, 2соат кўчма машгулот)

Бола шахсини ривожлантиришга йўналтирилган ўқув муҳити таълим-тарбия жараёнида боланинг ёши, психологик, физиологик хусусиятларини тўлиқ ҳисобга олган ҳолда энг қулай шарт-шароитларни таъминлашга хизмат қилиши, болага йўналтирилган таълимда ривожлантирувчи муҳитнинг аҳамияти, ривожлантирувчи муҳитда ўйин марказлари, фаоллик марказларининг жиҳозланиши, бола шахсини ривожлантиришга йўналтирилган муҳитга қўйиладиган талаблар, гуруҳ жиҳозланишига оид эслатма ҳақида тушунча бериш.

3.5.Танлов мавзулар модулининг ўқув-мавзу режаси

3.5.Танлав мавзулар

№	Мавзулар				
3.5.1	Инклюзив таълимнинг мақсад, вазифалари, ҳуқуқий асослари. Мактабгача таълим муассасаларида инклюзив таълимни жорий этиш.	-	2	-	2
3.5.2	Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг 23йиллигига бағишланган тантанали йиғилишида Президентимиз Ислом Каримовнинг маърузасининг мазмун-моҳиятини ўрганиш	-	2	-	2
3.5.3	“Ўзбекистон Республикасида 2013-2017 йилларда ОИВ инфекциясига қарши кураш бўйича Стратегик дастур” ижроси бўйича амалга ошириладиган ишлар	-	2	-	2
3.5.4	И.А.Каримов “Она юртимиз бахти иқболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш –энг олий саодатдир” асарининг мазмуни ва моҳияти.	-	2	-	2
	Жами	-	8	-	8

3.5.Танлов мавзулар модули бўйича малака ошириш курсининг ўқув дастури.

1-мавзу. Инклюзив таълимнинг мақсад, вазифалари, ҳуқуқий асослари.

Мактабгача таълим муассасаларида инклюзив таълимни жорий этиш.

Инклюзив таълимнинг ҳуқуқий-меъёрий асослари, Мактабгача таълим муассасаларининг инклюзив гуруҳлари фаолиятининг мақсад, вазифалари, Таълим шакллари, интеграциялашган муассасанинг вазифалари, инклюзив таълим жараёнида турли вазият, тамойиллар мавзуларининг мазмун моҳиятини тушунтириш.

2-мавзу. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг 23йиллигига бағишланган тантанали йиғилишида Президентимиз Ислом Каримовнинг маърузасининг мазмун-моҳиятини ўрганиш.

Мамлакатимизда амалга ошириладиган оламшумул ўзгаришлар, шаҳар ва қишлоқларимизнинг қиёфаси тобора чирой очиб, аҳолимизнинг фаровонлиги юксалиб бораётгани ҳақида гапирганда, бундай янгиланишларнинг ғоят муҳим манбалари – аввало, одамларимизнинг онгу тафаккури, дунёқараши ва кайфияти тубдан ўзгариб, уларнинг ён-атрофимизда рўй бераётган воқеа-ҳодисаларга дахлдорлик ҳисси, эртанги

кунга муносабати ва ишончи тобора мустаҳкамланиб, сиёсий савияси ва ҳуқуқий маданияти ўсиб бораётгани ҳақида алоҳида тўхталиш. Президентимиз Ислом Каримовнинг маърузасининг мазмун-моҳияти ҳақида тушунча бериш.

3-мавзу. “Ўзбекистон Республикасида 2013-2017 йилларда ОИВ инфекциясига қарши кураш бўйича Стратегик дастур” ижроси бўйича амалга ошириладиган ишлар. (2 соат семинар).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон мустақилликка эришиш оstonасида” номли китоби ҳақида

Кириш. Жамиятни янгилаш йўлида. Китобнинг ёзилишидан кўзланган мақсад, 1980 йилларнинг сўнгида собиқ СССР даги, хусусан Ўзбекистон ССР даги сиёсий-ижтимоий вазият. Жамиятни янгилаш учун курашаётган барча соғлом кучларни бирлаштириш зарурати. Ўзбектилига давлат тили мақомининг берилиши. Ўзбекистон иқтисодиётини ривожлантириш, таълим ва илм-фан соҳасида ўзгаришлар қилиш зарурлиги. Халқ иродаси билан танланган йўл. Ўзбекистонда мустақиллик арафасидаги иқтисодий-ижтимоий вазият. Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг эълон қилиниши. Ўзбекистоннинг дунё харитасидан муносиб ўрин олиши. Хулоса. Маънавий жасорат намунаси

4-мавзу. И.А.Каримов “Она юртимиз бахти иқболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш – энг олий саодатдир” асарининг мазмуни ва моҳияти.(2 соат семинар)

И.А.Каримов “Она юртимиз бахти иқболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш – энг олий саодатдир” асарининг мазмуни ва моҳияти ҳақида. Ушбу китобда давлатимиз раҳбарининг мамлакатимизни сиёсий ва иқтисодий ривожлантириш, жумладан, таълим-тарбия, илму фан, соғлиқни сақлаш, маданият ва санъат, спорт тизимини ривожлантиришга қаратилган ислохотлар, жамиятимизда аёллар, кексалар ва ёшларнинг ўрни, уларга янада қулай шароит ва имкониятлар яратиш билан боғлиқ масалалар, ҳар бир ҳудуд ва минтақа бўйича яқин ва ўрта истикболга мўлжалланган режалар, устувор лойиҳалар, қадимий ва янги тарихимиз, Ўзбекистоннинг ташқи сиёсат концепцияси тўғрисидаги қарашлари ҳар томонлама пухта асосланган ҳолда баён қилинганлиги ҳақида.

1. Бизнинг мақсадимиз – эркин ва фаровон, демократик ҳаёт қуриш.
2. Мустақиллик – тоғдек таянчимиз, қудратли заминимиздир.
3. Ким эдигу ким бўлдик? Эртага ким бўлишимиз, қандай янги марраларни эгаллашимиз керак?
4. Сайлов – демократиянинг олий шаклидир.
5. Тарих – бамисоли кўзгу.
6. “Ўзбек модели” – амалда ўзини оқлаган, ёруғ истикболимизни белгилаб берган тараққиёт йўли.
7. Қишлоқ тараққий топса, юртимиз обод, ҳаётимиз янада фаровон бўлади. Ободлик кўнгилдан бошланади.
9. Замонавий раҳбар доимо олдинга интилиб яшаши керак.
10. Кексалар – хонадонларимизнинг файзу фариштаси.
11. Аёл бахти – жамият бахти.

12. Фарзандларимиз биздан кўра кучли, билимли, доно ва албатта бахтли бўлишлари шарт.

13. Халқимизга тинчлик ва омонлик керак.

14. Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига киришиш тантанали маросимига бағишланган Олий Мажлис палаталарининг кўшма мажлисидаги нутқининг мазмун моҳияти ҳақида.

Махсус мактабгача таълим муассасаси мудиралари

3.5. Танлов мавзулар модулининг ўқув-мавзу режаси

3.5. Танлав мавзулар

№	Мавзулар				
3.5.1	Инклюзив таълимнинг мақсад, вазифалари, ҳуқуқий асослари. Мактабгача таълим муассасаларида инклюзив таълимни жорий этиш.	-	2	-	2
3.5.2	Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг 23йиллигига бағишланган тантанали йиғилишида Президентимиз Ислом Каримовнинг маърузасининг мазмун-моҳиятини ўрганиш	-	2	-	2
3.5.3	“Ўзбекистон Республикасида 2013-2017 йилларда ОИВ инфекциясига қарши кураш бўйича Стратегик дастур” ижроси бўйича амалга ошириладиган ишлар	-	2	-	2
3.5.4	Махсус эҳтиёжли болалар билан коррекцион, тарбиявий ишларни олиб боришда ўйин технологиясидан фойдаланиш йўллари.	-	2	-	2
	Жами	-	8	-	8

4-мавзу: Махсус эҳтиёжли болалар билан коррекцион, тарбиявий ишларни олиб боришда ўйин технологиясидан фойдаланиш йўллари. (2соат семинар)

Ўйинлар болаларнинг жисмоний етук бўлиши, ақлий ва ахлоқий жиҳатдан тарбияланишлари, шунингдек нутқ нуқсонини бартараф этишда муҳим аҳамиятга эга. Шу билан бирга ўйин болаларни ривожланиши учун шароит яратади, яъни ўйин жараёнида болаларда ўзаро муносабат малакалари пайдо бўлади, мураккаб ахлоқий, ҳис-туйғулар шакллана боради. Ўйинни тўғри танлаш ва болалар билан тўғри ўтказиш жуда муҳим аҳамиятга эга. Тўғри ташкил қилинган ўйин нутқида нуқсонни бўлган болаларда янги сўзларни қўллаш учун эҳтиёж туғдиради, уларнинг луғат бойлиги ошади, нутқидаги камчиликлар коррекцияланиб боради. ўйин ва ўйин машқлари тортинчоқ болаларни фаоллаштиришга ёрдам беради. ўйин болаларнинг нутқини ривожлантиришда катта аҳамиятга эга бўлиб, ўйин ва машқларда нутқий материал онгли равишда ўзлаштирилиб, механик ёдлашга йўл қўйилмайди.

Логопедик ўйинларни ташкил этишда, логопеднинг иши уни тўғри ташкил этишга қаратилган бўлиши керак.

Умумий ва нутқ маторикасининг бузилишлари бўлган болаларнинг (дизартриklarда) ўйинда тез чарчаб қолиши кузатилади. Ҳаракат безовталиги, ўзига ишончсизлик, нутқий чарчашлар, жамоада ўйинга киришишда қийинчилик туғдиради.

Алалик болаларда, ўйинчоқлар билан ўйналадиган ўйин мазмуни мақсадга йўналтирилган ҳаракатни билдирмайди. Ўйин уларда бир хил мазмунни ва тақлидни акс эттиради.

Фойдаланган адабиётлар:

1. “Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талаблари” .-Т.: 2013 йил.
2. “Болажон” таянч дастури .-Т.: 2010 йил.
3. И.А.Каримов “Она юртимиз бахти иқболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш –энг олий саодатдир” Т.: 2015 йил.
4. “Алоҳида ёрдамга мухтож болаларни маънавий ва эстетик ривожлантириш” мавзусидаги илмий - назарий конференция материаллари. Тошкент-“Узинкомцентр”-2002 йил.
5. Интегрированному обучению детей с нарушенными зрением «Дефектология»- 2006/ 3
6. Интегрированное обучение и воспитание детей с отклонениями развития в Армении. Дефектология 2006/ 3
7. Интегрированному обучению детей с нарушенными зрением Дефектология 2006/ 3

**Махсус мактабгача таълим муассасалари
тарбиячиларини
малакасини ошириш курсининг
мутахассислик бўйича
давлат талаблари, ўқув-мавзу режа ва
дастури**

Махсус мактабгача таълим муассасаларида тарбиячи хизматини ташкил этиш

Мактабгача таълимда ахборот технологияларидан фойдаланиш

Мактабгача таълимда педагогик технологиялар

Хорижий тил асослари

Танлов мавзулари

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ

ЎҚУВ РЕЖА

Малака ошириш тоифаси:

Таълим тури – МАЛАКА ОШИРИШ

MT64, MT65, MT66, MT73,
MT74, MT75, MT86, MT87,
MT88, MT98, MT140

Ўқиш муддати – 1 ой
Таълим шакли – кундузги
ХТХҚТМОМИ

I. ЎҚУВ ЖАРАЁНИ ЖАДВАЛИ

Вақт	Кунлар																								Ўқув жараёни			
	1-хафта						2-хафта						3-хафта						4-хафта						Жами	Назарий	Амалий	Кўча
Хафта	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	24			
Кун															К										24	23	1	
Соат	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	144	48	90	6

Назарий ва амалий таълим

Кўча амалий машғулот

II. ЎҚУВ РЕЖАСИ

Т/р	Ўқув фанлари, фан модуллари ва блоklarнинг номлари	Умумий ўқув юклама ҳажми		Аудитория машғулотлари (соатларда)				Соатларнинг ҳафталар бўйича тақсимооти			
		Соат	%	Жами	Мазруза	Амалий	Кўча машғулот	1-хафта	2-хафта	3-хафта	4-хафта
								Ҳафтадаги соатлар сони			
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Ижтимоий фанлар	26	18,1	26	14	12		10	6	10	
1.1	Иктисодиёт масалалари	6		6	4	2		2	4		
1.2	Ҳуқуқ масалалари	6		6	4	2		4	2		
1.3	Миллий ғоя ва маънавият асослари	14		14	6	8		4		10	
2	Умумқасбий фанлар	28	19,4	28	10	18		12	16		
2.1	Махсус педагогиканинг долзарб масалалари	8		8	4	4		4	4		
2.2	Махсус психологиянинг долзарб масалалари	12		12	4	8		8	4		
2.3	Ахборот технологиялари	8		8	2	6			8		
3	Мутахассислик фанлари	82	56,9	82	20	56	6	14	14	24	30
3.1	Таълим муассасаларида психолог (дефектолог, логопед, тарбиячи) хизматини ташкил этиш	32		32	10	16	6	10	8	6	8
3.2	Махсус таълимда ахборот технологияларидан фойдаланиш	10		10	2	8				6	4
3.3	Махсус таълимда педагогик технологиялар	12		12	4	8		4		4	4
3.4	Махсус таълим назарияси ва методикаси	12		12	4	8			6		6
3.5	Хорижий тил асослари	8		8		8				8	
3.6	Танлов мавзулари	8		8		8					8
4	Институт ихтиёридаги соатлар	8	5,6	8	4	4				2	6
4.1	Долзарб мавзулар	8		8	4	4			2		6
	Ҳаммаси	144	100,0	144	48	90	6	36	36	36	36

«МАХСУС МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ ТАРБИЯЧИЛАРИНИ МАЛАКА ОШИРИШ КУРСИ» БЎЙИЧА ТАКОМИЛЛАШТИРИЛГАН ДАВЛАТ ТАЛАБЛАРИ

Тингловчилар қуйидаги билимга эга бўлиши лозим:

- Дефектология фани, унинг предмети, мақсади ва вазифалари;(ЎМР 3.1.1, ЎД 3.1.1)
- “Болажон” Давлат дастури ва уни амалиётга тадбиқ этиш. (ЎМР 3.1.1, ЎД 3.1.1)
- Тарбиячи иш фаолиятида олиб борадиган меъёрий иш ҳужжатлар билан таништириш ва уларни юритиш тартиби. (ЎМР 3.1.2, ЎД 3.1.2)
- Хуқуқий меъёрий ҳужжатлари билан таништириш. (ЎМР 3.1.3, ЎД 3.1.3)
- Нутқ камчиликларининг турлари ва уларни бартараф этиш.
(ЎМР 3.1.4, ЎД 3.1.4)
- Ақли заиф болалар билан олиб бориладиган коррекцион педагогик ишлар.
(ЎМР 3.1.5 ЎД 3.1.5)

Қуйидаги кўникмаларга эга бўлишлари керак:

- Эшитишда камчилиги бўлган болалар билан олиб бориладиган коррекцион педагогик ишларни олиб бориш. (ЎМР 3.1.6, ЎД 3.1.6)
- Кўзи ожиз болалар камчилиги бўлган болалар билан олиб бориладиган коррекцион педагогик ишларни олиб бориш. (ЎМР 3.1.7, ЎД 3.1.7)
- Церебрал фалаж болалар билан олиб бориладиган коррекцион педагогик ишларни олиб бориш. (ЎМР 3.1.8, ЎД 3.1.8)
- Махсус эҳтиёжли болалар билан коррекцион, тарбиявий ишларни олиб боришда ўйин технологиясидан фойдаланиш йўллари билиш. (ЎМР 3.1.9, ЎД 3.1.9)
- Куннинг иккинчи ярмидаги яқка тартибда олиб бориладиган ишларни бажара оладилар. (ЎМР 3.1.10, ЎД 3.1.10)

Қуйидаги малакага эга бўлади:

- Кундалик машғулотларни режалаштириш ва олиб бориш усуллари биладилар.(ЎМР 3.1.11, ЎД 3.1.11)
- Коррекцион йўналишдаги машғулотлар (логоритмика, ритмика, даволовчи жисмоний тарбия, мўлжалга олиш) шта оладилар. (ЎМР 3.1.12, ЎД 3.1.12)
- Мактабгача таълим бўйича методик ишларни ташкил қилиш вазифалари, мазмуни ва шакллари ҳақида тушунчага эга бўладилар(ЎМР 3.1.13, ЎД 3.1.13)
- Ногиронликнинг келиб чиқиш сабаблари ва уларнинг олдини олиш чора-тадбирларини туза оладилар. (ЎМР 3.1.14, ЎД 3.1.14)
- Махсус таълим жараёнида замонавий технологиялардан фойдалана оладилар. (ЎМР 3.2.2, ЎД 3.2.2); (ЎМР 3.2.3, ЎД 3.2.3).

№	М А В З У Л А Р	Майруза	семинар	Кўчма машг.	Жами
III Мутахассислик фанлари					
3.1. Махсус мактабгача таълим муассасаларида тарбиячи хизматини ташкил этиш					
3.1. 1.	Такомиллаштирилган “Болажон” таянч дастури ва уни амалиётга тадбиқ этиш.	2	-	-	2
3.1. 2	Тарбиячи иш фаолиятида олиб борадиган меъёрий иш хужжатлар билан таништириш ва уларни юритиш тартиби.	-	2	-	2
3.1. 3	Ҳуқуқий меъёрий хужжатлари билан таништириш.	2	-	-	2
3.1. 4	Нутқ камчиликларининг турлари ва уларни бартараф этиш.	2	2	2	6
3.1. 5	Ақли заиф болалар билан олиб бориладиган коррекцион педагогик ишлар.	-	-	2	2
3.1. 6	Эшитишда камчилиги бўлган болалар билан олиб бориладиган коррекцион педагогик ишлар.	-	4	-	4
3.1. 7	Кўзи ожиз болалар камчилиги бўлган болалар билан олиб бориладиган коррекцион педагогик ишлар.	2	-	-	2
3.1. 8	Церебрал фалаж болалар билан олиб бориладиган коррекцион педагогик ишлар.	2		-	2
3.1. 9	Махсус эҳтиёжли болалар билан коррекцион, тарбиявий ишларни олиб боришда ўйин технологиясидан фойдаланиш йўллари.	-	2	-	2
3.1. 10	Куннинг иккинчи ярмидаги яқка тартибда олиб бориладиган ишлар мазмуни.	-	2	-	2
3.1. 11	Кундалик машғулотларни режалаштириш ва олиб бориш усуллари.	-	2	-	2
3.1.12	Коррекцион йўналишдаги машғулотлар (логоритмика, ритмика, даволовчи жисмоний тарбия, мўлжалга олиш)	-	4	-	4
	Жами:	10	18	4	32
3.2. Махсус мактабгача таълимда ахборот технологияларидан фойдаланиш					
3.2. 1	МТМ раҳбар ва педагоглар фаолиятида АКТдан фойдаланишнинг аҳамияти	2	-	-	2
3.2.2	Махсус таълим жараёнидаги муаммоларни АКТ ёрдамида ҳал этиш	-	4	-	4
3.2.3	Махсус таълим жараёнида замонавий технологиялардан фойдаланишнинг техник, ижтимоий ва психологик масалалари	-	4	-	4

	Жами	2	8	-	10
3.3. Махсус мактабгача таълимда педагогик технологиялар					
3.3.1	Педагогик технология тушунчаси, унинг таърифлари ва методикадан фарқи. Педагогик технология турлари.	2	-	-	2
3.3.2	Махсус таълимда инновация.	2	-	-	2
3.3.3	Махсус таълим муассасаларида интерфаол усуллар асосидаги машғулот ва машғулотларни кузатиш ва таҳлил қилиш .	-	2		2
3.3.4	Интерфаол усулларнинг таърифлари, дидактик имкониятлари, улардан фойдаланиш тамойиллари.	-	2	-	2
3.3.5	Ҳамкорлик ва муаммоли таълим технологияларидан махсус таълим амалиётида фойдаланиш.	-	2	-	2
3.3.6	Болага йўналтирилган таълим. Интерфаол стратегиялар	-	2		2
	Жами	4	8	-	12
3.4. Махсус таълим назарияси ва методикаси					
3.4.1.	Ногиронликнинг келиб чиқиш сабаблари ва уларнинг олдини олиш чора-тадбирлари.	-	2	-	2
3.4.2.	Ақли заиф болалар билан олиб бориладиган коррекцион педагогик ишлар.	-	2	-	2
3.4.3.	Церебрал фалаж болалар билан олиб бориладиган коррекцион педагогик ишлар.	-	2	-	2
3.4.4.	Махсус эҳтиёжли болалар билан коррекцион, тарбиявий ишларни олиб боришда ўйин технологиясидан фойдаланиш йўллари.	2	-	-	2
3.4.5.	Коррекцион йўналишдаги машғулотлар (логоритмика, ритмика, даволовчи жисмоний тарбия, мўлжалга олиш)	2	-	-	2
3.4.6.	Кўзи ожиз болалар камчилиги бўлган болалар билан олиб бориладиган коррекцион педагогик ишлар.	-	2	-	2
	Жами:	4	8	-	12
3.5. Хорижий тил асослари					
3.5.1	Introduction (Танишув)	-	2	-	2
3.5.2	My Educational Institution (Менинг таълим муассасам)	-	2	-	2
3.5.3	About Professions. (Касб ва мутахассислик ҳақида)	-	2	-	2
3.5.4	My daily routine. (Менинг кундалик ҳаётим)	-	2	-	2
	Жами:	-	8	-	8
3.6. Танлов мавзулари					

3.6. 1	Инклюзив таълимнинг мақсад, вазифалари, ҳуқуқий асослари. Мактабгача таълим муассасаларида инклюзив таълимни жорий этиш.	-	2	-	2
3.6. 2	Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг 23 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишида Президентимиз Ислом Каримовнинг маърузаси мазмун-моҳиятини ўрганиш	-	2	-	2
3.6.3	“Ўзбекистон Республикасида 2013-2017 йилларда ОИВ инфекциясига қарши кураш бўйича Стратегик дастур” ижроси бўйича амалга ошириладиган ишлар	-	2	-	2
3.6. 4	И.А.Каримов “Она юртимиз бахти иқболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш –энг олий саодатдир” асарининг мазмуни ва моҳияти.	-	2	-	2
	Жами	-	8	-	8
4.1. Долзарб мавзулар					
4.1. 1	“Соғлом бола йили” Давлат дастурининг моҳияти ва устувор вазифалар. Мактабгача таълимга камраб олинмаган болаларни ота-оналари учун яратилган 5 номдаги қўлланма асосида болаларни оилада мактаб таълимига тайёрлашда ота-оналар билан ҳамкорлик ва унинг аҳамияти	2		-	2
4.1. 2	Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг 21 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишида Президентимиз Ислом Каримовнинг “Амалга ошираётган ислохотларимизни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамияти қуриш –ёруғ келажагимизнинг асосий омилидир” мавзuidaги маърузаси мазмун-моҳиятини ўрганиш.	2	-	-	2
4.1.3	Мактабгача таълим муассасасида экологик тарбия.	-	2	-	2
4.1.4	Мамлакатимизда 2016 йил - “Соғлом она, соғлом бола” йилининг моҳияти ва устувор вазифалар	-	2	-	2
	Умумий соат	48	92	4	144

3.1. Махсус мактабгача таълим муассасаларида тарбиячи хизматини ташкил этиш модулининг ўқув-мавзу режаси

3.1. 1.	Такомиллаштирилган “Болажон” Давлат дастури ва уни амалиётга тадбиқ этиш.	2	-	-	2
3.1. 2	Тарбиячи иш фаолиятида олиб борадиган меъёрий иш ҳужжатлар билан таништириш ва уларни юритиш тартиби.	-	2	-	2
3.1. 3	Ҳуқуқий меъёрий ҳужжатлари билан таништириш.	2	-	-	2
3.1. 4	Нутқ камчиликларининг турлари ва уларни бартараф этиш.	2	2	2	6
3.1. 5	Ақли заиф болалар билан олиб бориладиган коррекцион педагогик ишлар.	-	-	2	2

3.1. 6	Эшитишда камчилиги бўлган болалар билан олиб бориладиган коррекцион педагогик ишлар.	-	4	-	4
3.1. 7	Кўзи ожиз болалар камчилиги бўлган болалар билан олиб бориладиган коррекцион педагогик ишлар.	2	-	-	2
3.1. 8	Церебрал фалаж болалар билан олиб бориладиган коррекцион педагогик ишлар.	2		-	2
3.1. 9	Махсус эҳтиёжли болалар билан коррекцион, тарбиявий ишларни олиб боришда ўйин технологиясидан фойдаланиш йўллари.	-	2	-	2
3.1. 10	Куннинг иккинчи ярмидаги якка тартибда олиб бориладиган ишлар мазмуни.	-	2	-	2
3.1. 11	Кундалик машғулотларни режалаштириш ва олиб бориш усуллари.	-	2	-	2
3.1.12	Коррекцион йўналишдаги машғулотлар (логоритмика, ритмика, даволовчи жисмоний тарбия, мўлжалга олиш)	-	4	-	4
	Жами:	10	18	4	32

3.1. Махсус мактабгача таълим муассасаларида тарбиячи хизматини ташкил этиш модули бўйича малака ошириш курсининг ўқув дастури

1-мавзу: Болажон” таянч дастури ва уни амалиётга тадбиқ этиш.(2соат маъруза)

Махсус муассасадаги педагогларга «Болажон» дастурини тадбиқ этишга ўргатиш.

“Болажон” таянч дастури, болаларни ривожлантириш ва мактабга тайёрлаш жараёнининг тўрт йўналиши. Дастур “Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талаблари” асосида ишлаб чиқилганлиги, дастурда илк ёшдан 6-7 ёшгача бўлган болаларни жисмоний, ижтимоий- ҳиссий, нутқ, ўқиш ва саводга тайёрлаш, ақлий ривожлантириш бўйича педагогик вазифалар асосида ҳар бир ёш гуруҳ болалари ўқув йили охирига келиб эгаллашлари лозим бўлган билим, малакаларнинг зарурий ҳажми берилганлиги ҳақида.

2-мавзу: Тарбиячи иш фаолиятида олиб борадиган меъёрий иш ҳужжатлар билан таништириш ва уларни юритиш тартиби. (2соат семинар)

Тарбиячи иш фаолиятида олиб борадиган меъёрий иш ҳужжатлар билан таништириш ва уларни юритиш тартиби: Истикбол режа. Боланинг ривожланишини текшириш харитаси. Фронтал машғулотлар кундалик режаси. Якка машғулотлар кундалик режаси. Ҳамкорлик дафтари. Логоритмика машғулотлари режаси. Уй вазифаси дафтари. Боланинг ривожланиш таҳлил журнали. Ўз устида ишлаш. Йиллик ҳисобот.

«Дефектолог кундалик китоби» асосида иш ҳужжатларни амалиётга жорий этиш.

3-мавзу: Ҳуқуқий меъёрий ҳужжатлари билан таништириш.

(2 соат маъруза)

1. Давлат Махсус мактабгача таълим муассасаларининг фаолиятини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг ҚАРОРИ

2. Давлат махсус мактабгача таълим муассасаси тўғрисида Низом

3. Ўзбекистон Республикаси Халқ Таълими Вазирлиги Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни Сақлаш Вазирлиги “Тиббий-психологик-педагогик комиссиялар тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида”ги Қарор

4. Давлат махсус мактабгача таълим муассасида дефектолог (сурдопедагог, тифлопедагог, олигофренопедагог, логопед) фаолиятини ташкил этиш бўйича Йўриқнома

«Дефектолог кундалик китоби» асосида иш ҳужжатларни амалиётга жорий этиш.

4-мавзу: Нутқ камчиликларининг турлари ва уларни бартараф этиш.

(2 соат маъруза-2 соат семинар, 2 соат кўчма машғулот)

Ҳар бир болага тўғри ташхис қўйиб тўғри коррекцион-педагогик иш олиб бориш.

Коррекцион педагогик ишнинг турли усуллари.

Нутқ камчиликларининг турлари (дизартрия, алалия, афазия, ринолалия, дудукланиш, дислалия) ва уларни бартараф этиш.

5-мавзу: Ақли заиф болалар билан олиб бориладиган коррекцион педагогик ишлар.(2соат кўчма машғулот)

Ақлий ривожланишида муаммоси бўлган болалар. Келиб чиқиш сабаблари. Камчилик даражалари. Улар билан олиб бориладиган коррекцион таълим мақсад, вазифасининг мазмуни ва усуллари. Ақли заиф болаларда олиб бориладиган таълим жараёнларининг моҳияти. Ақли заиф болаларда олиб бориладиган тарбия жараёнининг моҳияти. Махсус муассаса педагоглари, ота-оналар, шифокорлар ҳамкорлиги. Уларни касбга қизиқтириш йўллари

6-мавзу: Эшитишда камчилиги бўлган болалар билан олиб бориладиган коррекцион педагогик ишлар.(4 соат семинар)

Эшитишда камчилиги бор бўлган болаларни аниқлаш, таълим-тарбия бериш, коррекцион-педагогик ва компенсатор ишларини олиб бориш.

Эшитмайдиган болани уқишга ўргатиш, мактабга тайёрлаш. Мактабгача ёшдаги боланинг математик тасаввурини шакллантириш учун бериладиган кургазмали материал. Тугма карликни аниқлаш. Эшитиши бузилган болани уй шароитида тарбиялаш. Имо ишорадан фойдаланиш.

7-мавзу: Кўзи ожиз болалар камчилиги бўлган болалар билан олиб бориладиган коррекцион педагогик ишлар.(2соат маъруза)

Кўр ва заиф кўрувчи болалар ҳаётининг илк йилларидаги ривожланиш хусусиятлари. Кўр ва заиф курувчи болаларда ҳаракат фаолиятини намойиш этиш эҳтиёжини шакллантириш ва ривожлантириш. Кўр ва заиф курувчи болаларда фазовий тасаввурларни шакллантириш.

8-мавзу: Церебрал фалаж болалар билан олиб бориладиган коррекцион педагогик ишлар.(2соат маъруза)

Болалар церебрал фалажи-бу бош мия ҳаракатлантирувчи зоналари ва бош миядаги ҳаракатни йўналтирувчи йўллари зарарланиши билан кечадиган марказий нерв системаси касаллигидир. Болалар церебрал фалажида миянинг ҳаракат ва нутқ системасида эрта органик бузилишлар кузатилади. Бу бузилишларнинг сабаблари турлича бўлиши мумкин: инфекция касалликлар, ҳомиладорлик давридаги турли интоксикация ва жароҳатланишлар, сурункали касалликлар, она ва ҳомила қонининг резус ва гуруҳи бўйича номуносиблиги. Бундан ташқари ҳомиланинг эрта ёки кеч туғулиши, генетик факторлар ҳам асосий шартлардан бўлиши мумкин.

Болалар церебрал фалажи она ҳомиласининг фаолиятини бузилиши натижасида содир бўладиган акушерлик жароҳатлари, туғруқ пайтида киндикни бўйин атрофида ўралаб қолиши натижасида ҳам райдо бўлиши мумкин. Бундай ҳолатда боланинг марказий нерв системасига кислород етишмай қолиб, бош мия нерв хужайраларини зарарланишига олиб келади.

Болалар церебрал фалажи туғуруқдан кейин нейроинфекцияларнинг кечиши ва бош миянинг қаттиқ жароҳатланишидан ҳам келиб чиқиши мумкин. Бу болаларда барча ҳаракат функциясини шакллантиришда сусайиш ва бузилишлар кузатилади. Бошни ушлаш, ўтириш, туриш функциялари қийинчилик билан ёки кечикиб шаклланади. Болалар церебрал фалажида ҳаракатни бузилиши асосий нуқсон ҳисобланиб, у ўзига хос мотор анамалияни ривожланишини кўрсатади, бу эса ўз навбатида бола асаб-психик функциясини ривожланишига салбий таъсир кўрсатади.

9-мавзу:Махсус эҳтиёжли болалар билан коррекцион, тарбиявий ишларни олиб боришда ўйин технологиясидан фойдаланиш йўллари. (2соат семинар)

Ўйинлар болаларнинг жисмоний етук бўлиши, ақлий ва ахлоқий жиҳатдан тарбияланишлари, шунингдек нутқ нуқсонини бартараф этишда муҳим аҳамиятга эга. Шу билан бирга ўйин болаларни ривожланиши учун шароит яратади, яъни ўйин жараёнида болаларда ўзаро муносабат малакалари пайдо бўлади, мураккаб ахлоқий, ҳис-туйғулар шакллана боради.

Ўйинни тўғри танлаш ва болалар билан тўғри ўтказиш жуда муҳим аҳамиятга эга.

Тўғри ташкил қилинган ўйин нутқида нуқсон бўлган болаларда янги сўзларни қўллаш учун эҳтиёж туғдиради, уларнинг луғат бойлиги ошади, нутқидаги камчиликлар коррекцияланиб боради. ўйин ва ўйин машқлари тортинчоқ болаларни фаоллаштиришга ёрдам беради. ўйин болаларнинг нутқини ривожлантиришда катта

аҳамиятга эга бўлиб, ўйин ва машқларда нутқий материал онгли равишда ўзлаштирилиб, механик ёдлашга йўл қўйилмайди.

Логопедик ўйинларни ташкил этишда, логопеднинг иши уни тўғри ташкил этишга қаратилган бўлиши керак.

Умумий ва нутқ моторикасининг бузилишлари бўлган болаларнинг (дизартриklarда) ўйинда тез чарчаб қолиши кузатилади. Ҳаракат безовталиги, ўзига ишончсизлик, нутқий чарчашлар, жамоада ўйинга киришишда қийинчилик туғдиради.

Алалик болаларда, ўйинчоқлар билан ўйналадиган ўйин мазмуни мақсадга йўналтирилган ҳаракатни билдирмайди. Ўйин уларда бир хил мазмунни ва тақлидни акс эттиради.

10-мавзу: Куннинг иккинчи ярмидаги якка тартибда олиб бориладиган ишлар мазмуни. (2соат семинар)

Куннинг иккинчи ярмидаги якка тартибда олиб бориладиган ишлар мазмуни:

- 1.Якка тартибда ишлаш. 2.Ифодали ўқиш ва суҳбат. 3.Ўйинлар. 4.Кўнгил очар соатлар. 5. Намунавий кўрсатмалар.

11-мавзу:Кундалик машғулотларни режалаштириш ва олиб бориш усуллари. (2соат семинар)

Махсус мактабгача таълим муассасаларида намунавий машғулотлар тақсимооти Якка тартибдаги вазифа дафтар. Якка машғулотлар кундалик режаси. Фронтал машғулотлар қуйидагича олиб борилади. Дефектолог ва тарбиячининг ҳафталик иш режаси.

12-мавзу:Коррекцион йўналишдаги машғулотлар (логоритмика, ритмика, даволовчи жисмоний тарбия, мўлжалга олиш). (4соат семинар)

Нутқ камчилигига эга бўлган болалар билан олиб бориладиган кичик гуруҳчали ва якка тартибдаги коррекцион-педагогик иш усуллари. Логоритмика ва унинг аҳамияти. Фронтал машғулотларни кундалик режалаштириш ва тўғри ташкиллаштириш. Якка тартибда болалар билан олиб бориладиган ривожлантирувчи машғулотларни режалаштириш. Логоритмика машғулоти олиб бориш тартиби.

3.4. Махсус таълим назарияси ва методикаси модулининг ўқув-мавзу режаси

3.4. Махсус таълим назарияси ва методикаси				
Ногиронликнинг келиб чиқиш сабаблари ва уларнинг олдини олиш чора-тадбирлари.	-	2	-	2
Ақли заиф болалар билан олиб бориладиган коррекцион педагогик ишлар.	-	2	-	2
Церебрал фалаж болалар билан олиб бориладиган коррекцион педагогик ишлар.	-	2	-	2

Махсус эҳтиёжли болалар билан коррекцион, тарбиявий ишларни олиб боришда ўйин технологиясидан фойдаланиш йўллари.	2	-	-	2
Коррекцион йўналишдаги машғулотлар (логоритмика, ритмика, даволовчи жисмоний тарбия, мўлжалга олиш)	2	-	-	2
Кўзи ожиз болалар камчилиги бўлган болалар билан олиб бориладиган коррекцион педагогик ишлар.	-	2	-	2
Жами:	4	8	-	12

3.4. Махсус таълим назарияси ва методикаси модули бўйича ўқув дастури

1-мавзу: Ногиронликнинг келиб чиқиш сабаблари ва уларнинг олдини олиш чора-тадбирлари. (2соат семинар)

Ногиронликни барвақт аниқлаш, уларни махсус таълимга жалб қилиш.

Ногирон болаларнинг тарбиялаш ва ижтимоий адаптациясида (мослашуви) ота-оналар, мутахассислар, шунингдек маҳалла ҳамкорлигини таъминлашнинг илмий - назарий асослари яратиш (мазмунини, асосий ташкил этиш йўллари ва усулларини белгилаб бериш).

Белгилаб олинган мақсадга мувофиқ қуйидаги вазифалар аниқлаштирилди:

- ногирон болаларнинг махсус таълим-тарбия жараёнида ўрганиш ва уларни муаммоларини аниқлаш;

- ногирон болалар тарбиясида оила аъзоларини ролини ва оилада ногирон болани муносабатларини аниқлаш;

- ногирон болалар тарбиясида боғча, мактаб ва маҳалланинг ўзаро ҳамкорлик тамоилларини ва моделини яратиш;

- ногирон болалар тарбиясида боғча, мактаб ва маҳалланинг ўзаро алоқалари самарадорлигини оширишда энг мақсадга мувофиқ мазмун, усуллар ва шарт-шароитларни ишлаб чиқиш ва тажриба-синов орқали тадбиқ этиш ва олинган натижаларни самарадорлигини математик –статистик усуллар орқали аниқлаш;

- ногирон болаларни ота-оналар, тарбиячилар, педагоглар ва маҳалла аҳлининг ҳамкорликдаги ҳаракатлари билан тарбиялашнинг илмий-амалий тавсияларини ишлаб чиқиш.

2-мавзу: Ақли заиф болалар билан олиб бориладиган коррекцион педагогик ишлар. (2соат семинар)

Ақлий ривожланишида муаммоси бўлган болалар. Келиб чиқиш сабаблари. Камчилик даражалари. Улар билан олиб бориладиган коррекцион таълим мақсад, вазифасининг мазмуни ва усуллари. Ақли заиф болаларда олиб бориладиган таълим жараёнларининг моҳияти. Ақли заиф болаларда олиб бориладиган тарбия жараёнларининг моҳияти. Махсус муассаса педагоглари, ота-оналар, шифокорлар ҳамкорлиги. Уларни касбга қизиқтириш йўллари

3-мавзу: Церебрал фалаж болалар билан олиб бориладиган коррекцион педагогик ишлар.(2соатсеминар)

Болалар церебрал фалажи-бу бош мия ҳаракатлантирувчи зоналари ва бош миядаги ҳаракатни йўналтирувчи йўлларни зарарланиши билан кечадиган марказий нерв

системаси касаллигидир. Болалар церебрал фалажида миянинг ҳаракат ва нутқ системасида эрта органик бузилишлар кузатилади. Бу бузилишларнинг сабаблари турлича бўлиши мумкин: инфекциян касалликлар, ҳомиладорлик давридаги турли интоксикация ва жароҳатланишлар, сурункали касалликлар, она ва ҳомила қонининг резус ва гуруҳи бўйича номуносиблиги. Бундан ташқари ҳомиланинг эрта ёки кеч туғулиши, генетик факторлар ҳам асосий шартлардан бўлиши мумкин.

4-мавзу:Махсус эҳтиёжли болалар билан коррекцион, тарбиявий ишларни олиб боришда ўйин технологиясидан фойдаланиш йўллари. (2соат маъруза)

Ўйинлар болаларнинг жисмоний етук бўлиши, ақлий ва ахлоқий жиҳатдан тарбияланишлари, шунингдек нутқ нуқсонини бартараф этишда муҳим аҳамиятга эга. Шу билан бирга ўйин болаларни ривожланиши учун шароит яратади, яъни ўйин жараёнида болаларда ўзаро муносабат малакалари пайдо бўлади, мураккаб ахлоқий, хис-туйғулар шакллана боради. Ўйинни тўғри танлаш ва болалар билан тўғри ўтказиш жуда муҳим аҳамиятга эга.

Тўғри ташкил қилинган ўйин нутқида нуқсони бўлган болаларда янги сўзларни қўллаш учун эҳтиёж туғдиради, уларнинг луғат бойлиги ошади, нутқидаги камчиликлар коррекцияланиб боради. ўйин ва ўйин машқлари тортинчок болаларни фаоллаштиришга ёрдам беради. ўйин болаларнинг нутқини ривожлантиришда катта аҳамиятга эга бўлиб, ўйин ва машқларда нутқий материал онгли равишда ўзлаштирилиб, механик ёдлашга йўл қўйилмайди.

Логопедик ўйинларни ташкил этишда, логопеднинг иши уни тўғри ташкил этишга қаратилган бўлиши керак.

Умумий ва нутқ маторикасининг бузилишлари бўлган болаларнинг (дизартрикларда) ўйинда тез чарчаб қолиши кузатилади. Ҳаракат безовталиги, ўзига ишончсизлик, нутқий чарчашлар, жамоада ўйинга киришишда қийинчилик туғдиради.

Алалик болаларда, ўйинчоқлар билан ўйналадиган ўйин мазмуни мақсадга йўналтирилган ҳаракатни билдирмайди. Ўйин уларда бир хил мазмунни ва тақлидни акс эттиради.

5-мавзу:Коррекцион йўналишдаги машғулотлар (логоритмика, ритмика, даволовчи жисмоний тарбия, мўлжалга олиш). (2соат маъруза)

Нутқ камчилигига эга бўлган болалар билан олиб бориладиган кичик гуруҳчали ва якка тартибдаги коррекцион-педагогик иш усуллари. Логоритмика ва унинг аҳамияти. Фронтал машғулотларни кундалик режалаштириш ва тўғри ташкиллаштириш. Якка тартибда болалар билан олиб бориладиган ривожлантирувчи машғулотларни режалаштириш. Логоритмика машғулотини олиб бориш тартиби.

6-мавзу: Кўзи ожиз болалар камчилиги бўлган болалар билан олиб бориладиган коррекцион педагогик ишлар. (2соат семинар)

Кўр ва заиф кўрувчи болалар ҳаётининг илк йилларидаги ривожланиш хусусиятлари. Кўр ва заиф курувчи болаларда ҳаракат фаолиятини намоиш этиш эҳтиёжини шакллантириш ва ривожлантириш. Кўр ва заиф кўрувчи болаларда фазовий тасавурларни шакллантириш.

Фойдаланган адабиётлар:

1. “Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талаблари” .-Т.: 2013 й
2. “Болажон” таянч дастури .-Т.: 2010 й.
3. Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг 2011 йил 2 ноябрдаги “Мактабгача таълим муассасаларининг иш хужжатлари тўғрисида”ги 252-сонли бўйруғи
4. Ф. Р. Қодирова ва бошқалар. “Мактабгача ёшдаги болалар нутқини ўстириш”– Тошкент, 1991й.
5. “Имконияти чекланган болалар ва ўсмирлар учун инклюзив таълим тўғрисида муваққат Низом”- ХТВ 234-сонли буйруғи- 2005 йил 19 сентябр.
6. “Ногирон шахслар ҳуқуқлари” тўғрисидаги Декларация (1975 йил)
7. “Ақли заиф шахслар ҳуқуқлари” тўғрисидаги Декларация-1971 йил;
8. “Таълим хамма учун” Дастурининг Миллий режаси–Тошкент- “Арнапринт” -2003 йил;
9. “Алоҳида ёрдамга мухтож болаларни маънавий ва эстетик ривожлантириш” мавзусидаги илмий - назарий конференция материаллари. Тошкент-“Узинкомцентр”-2002 йил.
10. Интегрированному обучению детей с нарушенными зрением «Дефектология»- 2006/ 3
11. Интегрированное обучение и воспитание детей с отклонениями развития в Армении. Дефектология 2006/ 3
12. Интегрированному обучению детей с нарушенными зрением Дефектология 2006/ 3

**Мактабгача таълим муассасалари
жисмоний тарбия йўриқчиларини
малакасини ошириш курсининг
мутахассислик бўйича
давлат талаблари, ўқув-мавзу режа ва
дастури**

Фаннинг назарияси ва ўқитиш методикаси

Фанни ўқитишда педагогик технологиялар

Фанни ўқитишда ахборот технологиялари

Хорижий тил асослари

Танлов мавзулари

**Мактабгача таълим муассасалари жисмоний тарбия йўриқчиларини
малака ошириш курси бўйича такомиллаштирилган давлат
талаблари**

Тингловчилар қуйидаги билимга эга бўлиши лозим:

- “Болажон” таянч дастурини амалиётга татбиқ эта оладилар; (ЎМР 3.1.1, ЎД 3.1.1)
- “Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талабларини” билиши; (ЎМР 3.1.2, ЎД 3.1.2)
- Мактабгача таълим муассасаларида ҳар бир фаолият бўйича машғулотларни режалаштириш. (ЎМР 3.1.3, ЎД 3.1.3)
- Турли ёшдаги тарбияланувчиларининг жисмоний ривожланиши ва ҳаракатининг ўзига хос хусусиятлари. (ЎМР 3.1.4, ЎД 3.1.4)
- Мутахассислик бўйича ўргатиш методикасини билиш. (ЎМР 3.1.5, ЎД 3.1.5)

Қуйидаги кўникмаларга эга бўлишлари керак:

- “Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талаблари”ни амалиётга жорий эта оладилар. (ЎМР 3.1.3, ЎД 3.1.3)

Мактабгача таълим тизимида ахборот коммуникацион техникаларнинг мақсад ва вазифалари, ҳамда улардан фойдаланиш. (ЎМР 3.2.1, ЎД 3.2.1)

Мактабгача таълим муассасаларида машғулотларни ташкил этишда компьютер дастурларидан фойдалана олади. (ЎМР 3.2.3, ЎД 3.2.3)

Қуйидаги малакага эга бўлади:

Ҳаракатли ўйинларни ташкил этиш ва ўтказиш методикаси (ЎМР 3.3.1, ЎД 3.3.1.)

- Мактабга тайёрлов гуруҳидаги болаларнинг жисмоний ривожланиши ва ҳаракат малакаларининг ўзига хос хусусиятлари ҳамда эрталабки бадантарбияни ўтказиш малакасига эга бўладилар. (ЎМР 3.3.2, ЎД 3.3.2.)

- Мактабгача таълимда машғулотларни ташкил этиш ва услубиётини қўллаш оладилар. (ЎМР 3.3.3, ЎД 3.3.3.)

- илғор иш тажрибаларни ўрганиш ва оммалаштириш, таълим жараёнида турли интерфаол усулларни қўллаш оладилар. (ЎМР 3.3.3, ЎД 3.3.3)

- Мактабгача таълим муассасасида ўз мутахассисликлари бўйича интерфаол усулларни қўллаб машғулотларни ташкил эта оладилар. (ЎМР 3.1.5, ЎД 3.1.5)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ

ЎҚУВ РЕЖА

Малака ошириш тоифаси:

Таълим тури – МАЛАКА ОШИРИШ

Ўқиш муддати – 1 ой

Таълим шакли – кундузги

MT135, MT136, MT138

МТМХҚТМОРЎММ, ПКҚТМОИ

I. ЎҚУВ ЖАРАЁНИ ЖАДВАЛИ

Вақт	Кунлар																								Ўқув жараёни			
	1-хафта						2-хафта						3-хафта						4-хафта						Жами	Назарий	Амалий	Кўчма
Ҳафта	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24				
Кун																									24			
Кун															К										24	23		1
Соат	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	144	50	88	6

Назарий ва амалий таълим

Кўчма амалий машғулот

II. ЎҚУВ РЕЖАСИ

Т/р	Ўқув фанлари, фан модуллари ва блокларнинг номлари	Умумий ўқув юклама ҳажми		Аудитория машғулоти (соатларда)				Соатларнинг ҳафталар бўйича тақсими							
								1-хафта	2-хафта	3-хафта	4-хафта				
		Соат	%	Жами	Мазгуза	Амалий	Кўчма машғулот	Ҳафтадаги соатлар сони							
								36	36	36	36				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12				
1	Ижтимоий фанлар	26	18,1	26	14	12		10	6	10					
1.1	Иқтисодиёт масалалари	6		6	4	2		2	4						
1.2	Ҳуқуқ масалалари	6		6	4	2		4	2						
1.3	Миллий ғоя ва маънавият асослари	14		14	6	8		4		10					
2	Умумқасбий фанлар	28	19,4	28	10	18		12	16						
2.1	Педагогиканинг долзарб масалалари	8		8	4	4		4	4						
2.2	Психологиянинг долзарб масалалари	12		12	4	8		8	4						

2.3	Ахборот технологиялари	8		8	2	6			8		
3	Мутахассислик фанлари	82	56,9	82	22	54	6	14	14	24	30
3.1	Фаннинг назарияси ва ўқитиш методикаси	38		38	12	20	6	8	6	12	12
3.2	Фанни ўқитишда педагогик технологиялар	18		18	6	12		6		6	6
3.3	Фанни ўқитишда ахборот технологиялари	12		12	4	8				6	6
3.4	Хорижий тил асослари	8		8		8			8		
3.5	Танлов мавзулари	6		6		6					6
4	Институт ихтиёридаги соатлар	8	5,6	8	4	4				2	6
4.1	Долзарб мавзулар	8		8	4	4				2	6
	Ҳаммаси	144	100,0	144	50	88	6	36	36	36	36

№	М А В З У Л А Р	Маъруза	семинар	Кўча машғ.	Жами
III Мутахассислик фанлари					
3.1. Фаннинг назарияси ва ўқитиш методикаси					
3.1. 1.	Такомиллаштирилган “Болажон” таянч дастури ва уни амалиётга татбиқ этиш .	2	2	-	4
3.1. 2	“Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талаблари”нинг “Жисмоний ривожланиш, ўз-ўзига хизмат ва гигиена” йўналишини таҳлил қилиш ва мониторинг ишини олиб бориш	2	2	-	4
3.1. 3	Мактабгача таълим муассасаларида жисмоний тарбия машғулотларини режалаштириш ва ташкил этиш	2	2	2	6
3.1. 4	Жисмоний тарбия воситалари	2	2	-	4
3.1. 5	Мактабгача ёшдаги болаларнинг жисмонан ривожланишида ҳаракатли ўйинларнинг аҳамияти	2	2	-	4
3.1. 6	Ҳаётини ҳаракатлардаги машқлар ва уларни ўргатиш усуллари	2	2	-	4
3.1. 7	Ёзги соғломлаштириш даврида спорт мусобақаларини режалаштириш ва ташкил этиш	-	2	-	2
3.1. 8	Мактабгача таълим муассасаларида эрталабки бадантарбия машқларини ўтказиш услуги	-	2	2	4
3.1. 9	Мактабгача ёшдаги болаларни югуриш, сакраш, эмаклашга ўргатиш	-	4	2	6
	Жами	12	20	6	38
3.2. Фанни ўқитишда педагогик технологиялар					
3.2. 1.	Ҳаракатли ўйинларни ташкил этиш ва ўтказиш методикаси	2	2	-	4
3.2. 2.	Соғломлаштириш вачиниқтириш ишлари	2	2	-	4
3.2. 3.	Педагогик технология тушунчаси, унинг таърифлари ва методикадан фарқи. Педагогик технология турлари.	2	2	-	4
3.2. 4.	Таълимда инновация	-	2	-	2
3.2. 5.	Болага йўналтирилган таълим.	-	4	-	4
	Жами	6	12	-	18
3.3. Фанни ўқитишда ахборот технологиялари					
3.3.1.	Мактабгача таълим тизимида ахборот коммуникацион техникаларининг мақсад ва вазифалари, ҳамда улардан фойдаланиш.	2	2	-	4

3.3.2	Мактабгача таълим муассаларида машғулотларни моделлаштириш, компьютер дастурлари.	-	2	-	2
3.3.3.	Мактабгача таълим муассаларида машғулотларни ташкил этишда компьютер дастурларидан фойдаланиш.	2	4	-	6
	Жами:	4	8	-	12
	3.4. Хорижий тил асослари				
3.4.1	Introduction (Танишув)	-	2	-	2
3.4.2.	My Educational Institution (Менинг таълим муассасам)	-	2	-	2
3.4.3.	About Professions. (Касб ва мутахассислик ҳақида)	-	2	-	2
3.4.4.	My daily routine. (Менинг кундалик ҳаётим)	-	2	-	2
	Жами:	-	8	-	8
3.5. Танлав мавзулари					
3.5.1	Болага йўналтирилган таълим. Бола ривожланишига комплекс ёндашув.	-	2	-	2
3.5.2	Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг 23 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишида Президентимиз Ислом Каримовнинг маърузасининг мазмун-моҳиятини ўрганиш	-	2	-	2
3.5.3	И.А.Каримов “Она юртимиз бахти иқболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш –энг олий саодатдир” асарининг мазмуни ва моҳияти.	-	2	-	2
	Жами	-	6	-	6
4.1. Долзарб мавзулар					
4.1.1	“Соғлом бола йили” Давлат дастурининг моҳияти ва устувор вазифалар. Мактабгача таълимга қамраб олинмаган болаларни ота-оналари учун яратилган 5 номдаги қўлланма асосида болаларни оилада мактаб таълимига тайёрлашда ота-оналар билан ҳамкорлик ва унинг аҳамияти.	2		-	2
4.1.2	Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг 21 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишида Президентимиз Ислом Каримовнинг “Амалга ошираётган ислохотларимизни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамияти қуриш –ёруғ келажагимизнинг асосий омилидир” мавзуидаги маърузаси мазмун-моҳиятини ўрганиш.	2	-	-	2
4.1.3	Мактабгача таълим муассасасида экологик тарбия.	-	2	-	2
4.1.4	Мамлакатимизда 2016 йил - “Соғлом она, соғлом бола” йилининг моҳияти ва устувор вазифалар.	-	2	-	2
	Жами	4	4	-	8
	Умумий соат	50	88	6	144

3.1. “Фаннинг назарияси ва ўқитиш методикаси” модулининг ўқув-мавзу режаси

3.1. 1.	Такмиллаштирилган “Болажон” таянч дастури ва уни амалиётга татбиқ этиш .	2	2	-	4
3.1. 2	“Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талаблари”нинг “Жисмоний ривожланиш, ўз-ўзига хизмат ва гигиена” йўналишини таҳлил қилиш. “Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талаблари” бўйича мониторинг ишини олиб бориш	2	2	-	4
3.1. 3	Мактабгача таълим муассасаларида жисмоний тарбия машғулотларини режалаштириш ва ташкил этиш	2	2	2	6
3.1. 4	Жисмоний тарбия воситалари	2	2	-	4
3.1. 5	Мактабгача ёшдаги болаларнинг жисмонан ривожланишида ҳаракатли ўйинларнинг аҳамияти	2	2	-	4
3.1. 6	Ҳаётий ҳаракатлардаги машқлар ва уларни ўргатиш усуллари	2	2	-	4
3.1. 7	Ёзги соғломлаштириш даврида спорт мусобақаларини режалаштириш ва ташкил этиш	-	2	-	2
3.1. 8	Мактабгача таълим муассасаларида эрталабки бадантарбия машқларини ўтказиш услуги	-	2	2	4
3.1. 9	Мактабгача ёшдаги болаларни югуриш, сакраш, эмаклашга ўргатиш	-	4	2	6
	Жами	12	20	6	38

3.1. “Фаннинг назарияси ва ўқитиш методикаси” модули бўйича малака ошириш курсининг ўқув дастури.

1-мавзу: “Болажон” таянч дастури ва уни амалиётга татбиқ этиш. (2 соат маъруза, 2соат амалиёт).

“Болажон” таянч дастурининг мақсади, вазифаси, тамойиллари.

Дастурнинг тузилмаси: кириш, киришдан сўнг ҳар бир ёш бўйича:

- Болаларнинг ривожланиш хусусиятлари
- Жисмоний ривожланиш
- Машғулотлар жадвали (ҳафталик, ойлик, 1-ярим, 2-ярим йиллик ва жами)
- Ижтимоий-ҳиссий ривожланиш
- Нутқ, ўқиш ва саводга тайёргарлик
- Билиш жараёни: атроф олам тўғрисидаги билимга эга бўлиш ва уни англаш йўналишлари ёритилган.
- Фойдаланилган адабиётлар (139-140 бетларда)
- Машғулотлар мавзули-тақвим режаси ёшлар бўйича берилган. (Илк ёш гуруҳ (2-3 ёш), Кичик гуруҳ (3-4 ёш), Ўрта гуруҳ (4-5 ёш), Катта гуруҳ (5-6 ёш), Мактабга тайёрлов гуруҳ (6-7 ёш)).

“Болажон” таянч дастурининг йўналишларини ёритиб бериш.

2-мавзу: “Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талаблари”нинг “Жисмоний ривожланиш, ўз-ўзига хизмат ва гигиена” йўналишини таҳлил қилиш ва мониторинг ишини олиб бориш. (2 соат маъруза, 2соат амалиёт).

Давлат талаблари нима? “Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талаблари”нинг “Жисмоний ривожланиш, ўз-ўзига хизмат ва гигиена” йўналишини таҳлил қилиш:

1-§. Йирик моторикани ривожлантириш

2-§. Майда моторикани ривожлантириш

3-§. Сенсомоторикани ривожлантириш

4-§. Маданий-гигиеник кўникмаларни ривожлантириш

ва мониторинг ишини олиб бориш.

Мониторинг тушунчаси. Мониторинг-таълим муассасасини ривожлантиришни олға сурувчи куч эканлиги ҳақида тушунча бериш. Мониторинг МТМга нима беради? Мониторинг нима учун ўқув фаолиятига олиб кирилиши керак? Уни нимадан бошлаш керак? каби саволлар бўйича баҳс-мунозара ўтказиш. Жисмоний ривожланиш, ўз-ўзига хизмат ва гигиена йўналиши бўйича ривожланиш кўрсаткичлари асосида болаларнинг ўзлаштиришларини диогностик таҳлил этиш йўллари ва усуллари.

3-мавзу: Мактабгача таълим муассасаларида жисмоний тарбия машғулотларини режалаштириш ва ташкил этиш.

Мактабгача таълим муассасаларида жисмоний тарбия машғулотларининг мақсад ва вазифалари, мактабгача таълим муассасаларида турли гуруҳларда жисмоний тарбия машғулотларини ташкил этиш.

МТМда жисмоний тарбияни ташкиллаштиришда воситаларнинг аҳамияти

4-мавзу: Жисмоний тарбия воситалари.

Саломатлик – ижтимоий қадрият экани ҳақида тушунча бериш. Жисмоний тарбия воситалари: Гигиеник омиллар, Табиатнинг табиий кучлари , Жисмоний машқлар, Хилма-хил фаолият турлари, Уқалаш ва мусиқий гимнастика Жиҳозлар, майдонча ва ҳ. к. ҳақида тушунча бериш. Чиниқтиришнинг соғломлаштирувчи аҳамияти, умумий ва шахсий гигиена, маданий – гигиеник кўникмаларни эгаллаш ва ўз-ўзига хизмат қилиш, чиниқишнинг асосий воситалари табиат инъомлари — ҳаво, сув ва қуёш ваннаси ҳақида маълумот бериш.

4-мавзу: Мактабгача ёшдаги болаларни жисмоний тарбиялаш

МТМда олиб бориладиган жисмоний тарбиянинг вазифалари: соғломлаштирувчи, таълимий ,тарбиявий ҳақида тушунча бериш. Жисмоний тарбияни шакллантириш методларини, мактабгача таълим муассасаларида интерфаол усулларнинг қўлланилишини ёритиб бериш.

Жисмоний тарбия – бу жисмоний камолотга эришишга йўналтирилган педагогик жараёндир.Жисмоний тарбия жараёнида ақлий, ахлоқий, эстетик ва меҳнат тарбияси амалга оширилади. Жисмоний тарбия машғулотлари — ўқув-тарбия ишининг асосий

шакли. 2.Ўргатиш услуби. 3.Тирмашиб чиқиш машқлари. 4.Жисмоний тарбия шартлари

5-мавзу:Мактабгача ёшдаги болаларнинг жисмонан ривожланишида ҳаракатли ўйинларнинг аҳамияти

Ҳаракатли ўйинларни танлашда болаларнинг ёш хусусиятларини ҳамда жисмоний машқларини танлаш қоидаларини ҳисобга олиш. Ҳаракатли ўйинларни танлашда ўйинларнинг жисмоний ва ахлоқий-психологик таъсирли томонларини ҳисобга олиш.Ҳаракатли ўйинларнинг болаларда сабр-тоқат, ўзларини ушлай билиш, сезгирлик, тез югуриш, чاقқонлик каби фазилатларни тарбиялаши ҳақида.

6-мавзу: Ҳаётий ҳаракатлардаги машқлар ва уларни ўргатиш усуллари

Энг асосий ва ҳаётий зарур ҳаракатлар: пиёда юриш, югуриш, сакраш, осилиш, тортилиш, улоқтириш, мувозанат сақлаш ва шу кабилар боланинг ҳар тамонлама ривожланишида асосий манба ҳисобланади. Юриш ва югуришлар, ҳаракат турлари, ҳаракатли машқлар, мувозанат сақлаш учун машқлар, яссиоёқликнинг олдини олиш ва тавоннинг тўғри шаклланишига мўлжалланган машқлар, умуртқа ва бел қисмига белгиланган машқлар.

7-мавзу: Ёзги соғломлаштириш даврида спорт мусобақаларини режалаштириш ва ташкил этиш

Спорт- бу мусобақа жараёнида намоён бўладиган , у ёки бу жисмоний машқ туридав энг юқори натижага эришишга йўналтирилган махсус фаолиятдир. Спорт мусобақаларини режалаштириш ва ташкил этишда жисмоний тарбия йўриқчиси, услубчи ва ота-оналар ҳамкорлиги. Спорт мусобақаларини: “Отам, онам ва мен спортчилар оиласимиз”, “Салом ёз!”, “Ёз ўтади соз” спорт эстафеталари, “Қизил, сариқ, яшил” спорт мусобақаси, “Соғлом танда -соғ ақл” сув эстафеталари, “Кичкинтойлар Олимпиадасини ўтказиш” ташкил этиш йўл-йўриқлари.

8-мавзу:Мактабгача таълим муассасаларида эрталабки бадантарбия машқларини ўтказиш услубиёти

Мактабгача таълим муассасаларида эрталабки бадантарбия машқларининг мақсад ва вазифалари, мактабгача таълим муассасаларида турли гуруҳларда эрталабки бадантарбия машқларини ташкил этиш ва ўтказиш усуллари.

Эрталабки бадантарбия машқлари учун жиҳозларини тайёрлаш.

9-мавзу: Мактабгача ёшдаги болаларни югуриш, сакраш, эмаклашга ўргатиш

Нафас машқлари, юриш турлари ва сакрашлар, оёқ ва қорин мушакларини пухталовчи машқлар, гавда ва умуртқани пухталовчи машқлар, оёқ ва товон бўғинлари мушакларини пухталовчи машқлар,чакқонлик ва жасурлик ҳамда мувозанат сифатларини ривожлантирувчи машқлар,қувноқ болаларнинг ҳаракатли ўйинлари.

Фойдаланилган адабиётлар:

- 1.“Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талаблари” .-Т.: 2013 й
2. “Болажон” таянч дастури .-Т.: 2010 й.
3. Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг 2011 йил 2 ноябрдаги “Мактабгача таълим муассасаларининг иш ҳужжатлари тўғрисида”ги 252-сонли буйруғи

4. Усмонхужаев Т. "Мактабгача таълим муассасаларда жисмоний тарбия" -Т.-2006й
 5.М. Файзуллаева ва бошқалар. "Мактабгача таълим муассасаларида таълим- тарбия жараёнини режалаштириш" – Тошкент, 1993й.
 6.Д.Шарипова, М.Тоирова, С.Мухамедова "Агар болам соғлом бўлсин десангиз" Тошкент "Илм Зиё" -2006 йил
 7.К.Махкамжонов "Фарзандинг соғлом бўлишини истасанг" Т: ЎзДАВЖТИ 1995 йил

3.2. "Фанни ўқитишда педагогик технологиялар" модулининг ўқув-мавзу режаси

№	Мавзулар				
3.2.1	Ҳаракатли ўйинларни ташкил этиш ва ўтказиш методикаси		2	-	2
3.2.2	Педагогик технология тушунчаси, унинг таърифлари ва методикадан фарқи. Педагогик технология турлари.	2	2	-	4
3.2.3	Таълимда инновация	2	4	-	6
	Болага йўналтирилган таълим.	2	4	-	6
	Жами	6	12	-	18

3.3. "Мактабгача таълимда педагогик технологиялар" модули бўйича малака ошириш курсининг ўқув дастури

1-мавзу: Ҳаракатли ўйинларни ташкил этиш ва ўтказиш методикаси.

Ҳаракатли ўйинларни танлаб олиш ва ўтказиш коидалари уларнингтаълимий, тарбиявий аҳамияти ҳақида. Ҳаракатли ўйинларни танлаб олишда, энг аввало, тарбиячи китоб ва қўлланмаларда берилган ўйинларнинг жисмоний ва психологик таъсири жиҳатларини билиши кераклиги, ўйинларга ижодий ёндашиш ҳақида тушунча бериш.

2-мавзу: Педагогик технология тушунчаси, унинг таърифлари ва методикадан фарқи. Педагогик технология турлари. (2 соат маъруза,

2 соат семинар) Педагогик технология тушунчасининг келиб чиқиши, унинг сабаблари, унга бўлган эҳтиёжлар, унинг кенг қўламли, серқирра тушунча эканлиги. Педагогик технологиянинг турли таърифлари, ҳар бир таъриф маълум нуктаи-назардан ёндашишни ифодалаш. Айрим асосий таърифлар ва уларнинг шарҳлари.

3-мавзу: Таълимда инновация.(2 соат маъруза, 4 соат семинар)

Таълим тизимида инновацион технологиялар. Ўқув жараёнида интерфаол услублар ва педагогик технологияларни қўллаш услубияти. Интерфаол усулларнинг афзалликлари Тренингнинг танишув босқичида қўлланиладиган методлар. Тренинглар ўтказиш ҳақида.

4-мавзу: Болага йўналтирилган таълим. (2 соат маъруза, 4 соат семинар)

Бола шахсини ривожлантиришга йўналтирилган таълим болага қизиқиши ва эҳтиёжига кўра ўқув дастурини танлаш ҳуқуқини, муносабат ва мулоқот қилиш кўникма ва малакаларини такомиллаштириш имкониятларини беради. Ушбу таълим болага мушоҳада қилиш, ўз амалий фаолиятида синаб кўриш, янги ғоя ва фикрларни билдириш, мавжуд муаммолар ечимининг самарали йўллари кидириш учун эркинлик беради, болаларнинг ижодий, танқидий тафаккурини ривожлантиради.

Болага йўналтирилган таълим марказида ўсаётган инсон, унинг ўз имкониятларини тўла намоён этишга интилиши, янги тажрибани қабул қилиши, турли ҳаётий вазиятларда онгли равишда ва масъулиятли қарор қабул қилишга қодирлиги туради. “Ривожланиш”, “Эркинлик”, “Мустақиллик”, “Ижод”, “Ўзига хослик” шахсга йўналтирилган таълимнинг калит сўзлари ҳисобланади.

Болага йўналтирилган таълимда ривожлантирувчи муҳитнинг аҳамияти ниҳоятда катта. Бола ривожлантирувчи муҳитдаги таълимий материаллар орқали ўз устида ишлайди ва ўзини шакллантиради.

Болага йўналтирилган таълимда ривожлантирувчи муҳитдаги марказлар: санъат, математика, табиат, қуриш-ясаш, очиқ майдонча, сахналаштириш, адабиёт, пазандачилик, мусиқа, қум ва сув.

Адабиётлар

1. И.А.Каримов. Юксак маънавият-енгилмас куч. -Т.: «Маънавият», 2008.
2. Йўлдошев Ж.Ғ., Усмонов С.А. Замонавий педагогик технологияларни амалиётга жорий қилиш – Т.: “Фан ва техника” 2008 й.
3. Колеченко А.Е. Энциклопедия педагогических технологий: Пособие для преподавателей. – СПб.: КАРО, 2002.
4. «Таълим самарадорлигини ошириш йўллари» мавзусидаги семинар-тренинг материаллари. Тошкент, 2002 й.
5. Таълимда янги педагогик технологиялар: муаммолар, ечимлар. Илмий-амалий конференция материаллари. Т., Ўз ПФИТИ, 1999 й.

3.3. “Фанни ўқитишда ахборот технологиялари” модулининг ўқув-мавзу режаси

(MT135, MT 136, MT 138 - малака тоифалари учун)

№	Мавзулар				
3.3.1	Мактабгача таълим тизимида ахборот коммуникацион техникаларининг мақсад ва вазифалари, ҳамда улардан фойдаланиш.	2	2	-	4
3.3.2	Мактабгача таълим муассасаларида машғулотларни моделлаштириш, компьютер дастурлари.	-	2	-	2
3.3.3	Мактабгача таълим муассасаларида машғулотларни ташкил этишда компьютер дастурларидан фойдаланиш	2	4	-	6
	Жами	4	8	-	12

3.3. “Фанни ўқитишда ахборот технологиялари” модули бўйича малака ошириш курсининг ўқув дастури

1-мавзу: Мактабгача таълим тизимида ахборот коммуникацион техникаларининг мақсад ва вазифалари, ҳамда улардан фойдаланиш.

(2 соат маъруза-2 соат семинар)

Юртбошимиз таъкидлаганидек “Таълим соҳасида ахборот ва компьютер технологиялари, интернет тизими, рақамли ва кенг форматли телекоммуникацияларнинг замонавий усуллари ўзлаштириш бугунги куннинг тараққиёт даражасини белгилаб беради. Бундай илғор тажрибларни нафақат мактаб, литцей ва коллеж, олий ўқув юртлари, балки ҳар бир оила ҳаётига кириб бориши учун замин яратишнинг аҳамиятини чуқур англаб лозим”.

Ушбу жараёни амалга оширишда мактабгача таълим муҳим босқич ҳисобланади.

Мактабгача ёшдаги болаларга таълим-тарбия беришда ахборот коммуникацион техникаларида фойдаланиш, болаларнинг ўзлаштириш даражалари ҳамда кўникмаларининг ривожланишида юқори самара бериши янги педагогик технологиялар томонидан исботланган.

Бугунги кунда аксарият мактабгача таълим муассаларидан телевизор, радио, мусиқа марказлари, DVD плейрлар, VCD плейрлар каби кўплаб АКТ воситалари компьютер техникаларидан фойдаланиб келинмоқда. Уларнинг самарали томони шундаки болалар ҳар бир машғулотни ҳам кўриб, ҳам эшитиб, ўзлари мустақил ва гуруҳ-гуруҳ бўлиб ўзлаштиришмоқдалар.

2-мавзу: Мактабгача таълим муассасаларида машғулотларни моделлаштириш, компьютер дастурлари. (2 соат семинар). Машғулотлар режасини шакллантириш. Машғулотга мос кўرғазмалар ва керакли материаллар тўплаш.

Материалларни чуқур таҳлил қилиб саралаш ишларини пухта тайёрлаш. Материаллар асосида машғулотнинг сценарийсини ишлаб чиқиш.

3-мавзу: Мактабгача таълим муассасаларида машғулотларни ташкил этишда компьютер дастурларидан фойдаланиш (2 соат маъруза, 4 соат семинар)

Microsoft Office, Paint, Corel DRAW, Adobe Photoshop, Macromedia Flash дастурларининг вазифалари. Матнларга ишлов бериш, ранглар билан ишлаш. Матнларни турли ҳолатларда жойлаштириш. Графика ҳақида тушунча. Саҳифа параметрларини созлаш. Графикларни яратишда компьютер дастурларини танлаш. Дастурларда оддий графиклар ясаш. Анимация ҳақида тушунча. Анимацияларни яратишда компьютер дастурларини танлаш. Оддий анимациялар яратиш.

Адабиётлар рўйхати

1. Каримов И.А. Юксак маънавият-енгилмас куч.-Т.: «Маънавият», 2008 й.
2. Умумий ўрта таълимнинг Давлат таълим стандарти ва ўқув дастури.-Т.: “Таълим тараққиёти” журнали, 1999 йил 3-сон.
3. УЎТ Давлат таълим стандартлари: ИХТА асослари фани бўйича ўқув дастури. – Тошкент, 2006 й.
4. Информатика. 5-синф учун дасрлик.-Т.: «Аср- матбуот» нашриёти, 2006 й.
5. Информатика. 6-синф учун дасрлик.-Т.: «Қалдирғоч» нашриёти, 2007 й.
6. Баҳромов А.А. Малака ошириш тизимида янги ахборот технологиялари. –«Халқ таълими» журнали, 4- сон, 2000 й.
7. Ғуломов С. Ахборот тизимлари ва технологиялари.-Т.: «Шарқ», 2000 й.
8. Марахимов А.Р., Раҳманқулова С.И. Интернет ва ундан фойдаланиш.- Тошкент, 2001 й.
9. Орипов М., Ҳайдаров А. Информатика асослари.-Т.: «Ўқитувчи», 2002 й.
10. Абдуқодиров А., Хаитов А., Рашидов Р. Ахборот технологиялари.- Т.: «Ўқитувчи», 2002 й.
11. Муртазин Э.В. Internet. Учебник.- Москва, 2002 г.
12. Саидов Т.Х. Ўқувчилар билимини баҳолашнинг рейтинг тизими (такомиллаштирилган варианты)дан фойдаланиш (Методик тавсия). - А.Авлоний номидаги ХТХҚТМОМИ, 2006 й.
13. Қодиров Т., Эрназаров А. Компьютерда ишлашни ўрганамиз. Методик тавсиянома. -А.Авлоний номидаги ХТХҚТМОМИ, 2006 й.
14. Назиров Ш.А., Қобулов Р.В. ва бошқалар. Компьютер ва офис жиҳозларидан фойдаланиш.-Тошкент, 2007 й.
15. Назиров Ш.А., Қобулов Р.В. Объектга мўлжалланган дастурлаш.-Тошкент, 2007 йил.

**3.5. “Танлов мавзулари” модулининг ўқув-мавзу режаси
(МТ135, МТ 136 - малака тоифалари учун)**

№	Мавзулар				
3.5.1	Болага йўналтирилган таълим. Бола ривожланишига комплекс ёндашув.	-	2	-	2
3.5.2	Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг 23 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишида Президентимиз Ислом Каримовнинг маърузасининг мазмун-моҳиятини ўрганиш	-	2	-	2
3.5.3	И.А.Каримов “Она юртимиз бахти иқболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш –энг олий саодатдир” асарининг мазмуни ва моҳияти.	-	2	-	2
	Жами	-	6		6

**3.5. “Танлов мавзулари” модули бўйича малака ошириш курсининг ўқув дастури
1-мавзу. Болага йўналтирилган таълим. Бола ривожланишига комплекс ёндашув.
(2 соат семинар)**

Бола шахсига йўналтирилган таълимда комплекс ёндашувнинг аҳамияти ҳақида тушунча бериш. Бола шахсини ривожлантиришга йўналтирилган муҳитда комплекс ёндашув таълимига қўйиладиган талаблар. Комплекс ёндашувнинг бола ривожланишидаги аҳамияти. Комплекс ёндашувни амалиётда қўллай олиш.

Бола шахсига йўналтирилган таълимда мактабгача таълим муассасаси муҳитида болаларнинг когнитив (ақлий), нутқ ва мулоқотчанлик, ижтимоий-ҳиссий ҳамда жисмоний мотор ривожланишига шароит яратилишини таъминлаш жуда муҳимлиги ҳақида тушунча бериш. Боланинг ривожланишига шароит нафақат гуруҳ хоналарида, балки муассаса ҳовлисида, йўлакларида, ўйин майдончаларида ҳам яратилган бўлиши, гуруҳдаги фаоллик марказлари ҳақида тушунча бериш.

2-мавзу: Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг 23 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишида Президентимиз Ислом Каримовнинг маърузасининг мазмун-моҳиятини ўрганиш

Мамлакатимизда амалга оширилаётган оламшумул ўзгаришлар, шаҳар ва қишлоқларимизнинг қиёфаси тобора чирой очиб, аҳолимизнинг фаровонлиги юксалиб бораётгани ҳақида гапирганда, бундай янгиланишларнинг ғоят муҳим манбалари – аввало, одамларимизнинг онгу тафаккури, дунёқарashi ва кайфияти тубдан ўзгариб, уларнинг ён-атрофимизда рўй бераётган воқеа-ҳодисаларга дахлдорлик ҳисси, эртанги кунга муносабати ва ишончи тобора мустаҳкамланиб, сиёсий савияси ва ҳуқуқий маданияти ўсиб бораётгани ҳақида алоҳида тўхталиш. Президентимиз Ислом Каримовнинг маърузасининг мазмун-моҳияти ҳақида тушунча бериш.

3-мавзу. И.А.Каримов “Она юртимиз бахти иқболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш –энг олий саодатдир” асарининг мазмуни ва моҳияти.(2 соат семинар)

И.А.Каримов “Она юртимиз бахти иқболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш –энг олий саодатдир” асарининг мазмуни ва моҳияти ҳақида. Ушбу китобда

давлатимиз раҳбарининг мамлакатимизни сиёсий ва иқтисодий ривожлантириш, жумладан, таълим-тарбия, илму фан, соғлиқни сақлаш, маданият ва санъат, спорт тизимини ривожлантиришга қаратилган ислоҳотлар, жамиятимизда аёллар, кексалар ва ёшларнинг ўрни, уларга янада қулай шароит ва имкониятлар яратиш билан боғлиқ масалалар, ҳар бир ҳудуд ва минтақа бўйича яқин ва ўрта истикболга мўлжалланган режалар, устувор лойиҳалар, қадимий ва янги тарихимиз, Ўзбекистоннинг ташқи сиёсат концепцияси тўғрисидаги қарашлари ҳар томонлама пухта асосланган ҳолда баён қилинганлиги ҳақида.

1. Бизнинг мақсадимиз – эркин ва фаровон, демократик ҳаёт қуриш.
2. Мустақиллик – тоғдек таянчимиз, қудратли заминимиздир.
3. Ким эдигу ким бўлдик? Эртага ким бўлишимиз, қандай янги марраларни эгаллашимиз керак?
4. Сайлов – демократиянинг олий шаклидир.
5. Тарих – бамисоли кўзгу.
6. “Ўзбек модели” – амалда ўзини оқлаган, ёруғ истикболимизни белгилаб берган тараққиёт йўли.
7. Қишлоқ тараққий топса, юртимиз обод, ҳаётимиз янада фаровон бўлади. Ободлик кўнгилдан бошланади.
9. Замонавий раҳбар доимо олдинга интилиб яшаши керак.
10. Кексалар – хонадонларимизнинг файзу фариштаси.
11. Аёл бахти – жамият бахти.
12. Фарзандларимиз биздан кўра кучли, билимли, доно ва албатта бахтли бўлишлари шарт.
13. Халқимизга тинчлик ва омонлик керак.
14. Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига киришиш тантанали маросимига бағишланган Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидаги нутқининг мазмун моҳияти ҳақида.

Адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. –Т. 2011. www.gov.uz
2. Каримов И.А. Мамлакатимизда демократик ислоҳотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси. //Халқ сўзи, 2010 йил 13 ноябрь.
3. Каримов И.А. Юксак маънавият – енгилмас куч. –Т.: Маънавият, 2008.
4. Каримов И.А. Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари. –Т.: Ўзбекистон, 2009.
5. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг “Ўзбекистонда она ва бола саломатлигини муҳофаза қилишнинг миллий модели: “Соғлом она – соғлом бола” мавзусидаги халқаро симпозиум очилишидаги нутқи. //Халқ сўзи, 2011 йил 27 ноябрь.
7. Каримов И.А. Бизнинг йўлимиз – демократик ислоҳотларни чуқурлаштириш ва модернизация жараёнларини изчил давом эттириш йўлидир. //Халқ сўзи, 2011 йил 8 декабрь
8. И.А.Каримов “Она юртимиз бахти иқболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш –энг олий саодатдир” асари Т.: Ўзбекистон, 2015.

9.«Болажон» таянч дастури. 2010.

10.Тўхтаев А. «Экология асослари ва табиатни муҳофаза қилиш».- Тошкент: «Ўқитувчи» нашриёти, 1994.

11.Муҳитдинова Д. «Мактабгача таълим ёшидаги болаларни табиат билан таништириш».- 2013йил.

12.«Ребенок в детском саду» ж. 2006 й. 2 сон.

**Мактабгача таълим муассасалари мусиқа
раҳбарларини малакасини ошириш
курсининг мутахассислик бўйича
давлат талаблари, ўқув-мавзу режа ва
дастури**

Фаннинг назарияси ва ўқитиш методикаси

Фанни ўқитишда педагогик технологиялар

Фанни ўқитишда ахборот технологиялари

Хорижий тил асослари

Танлов мавзулари

Мактабгача таълим муассасалари мусиқа раҳбарларини малака ошириш курси бўйича такомиллаштирилган давлат талаблари Тингловчилар қуйидаги билимга эга бўлиши лозим:

- “Болажон” таянч дастурини амалиётга татбиқ эта оладилар; (ЎМР 3.1.1, ЎД 3.1.1)
- “Мактабгача таълимга қўйиладиган Давлат талабларини” билиши; (ЎМР 3.1.2, ЎД 3.1.2)
- Мактабгача таълим муассасаларида ҳар бир фаолият бўйича машғулотларни режалаштириш. (ЎМР 3.1.3, ЎД 3.1.3)
- Мактабгача таълим муассасаси мусиқа раҳбарининг иш хужжатлари ва уларнинг юритилишини билиши; (ЎМР 3.1.5, ЎД 3.1.5)
- Турли ёшдаги тарбияланувчиларининг жисмоний ривожланиши ва ҳаракатининг ўзига хос хусусиятлари. (ЎМР 3.1.5, ЎД 3.1.5)
- Мусиқа машғулотларида қўшиқ ўргатиш методикаси, янги ашулани ўргатиш методикасини билиш. (ЎМР 3.1.6, ЎД 3.1.6)

Қуйидаги кўникмаларга эга бўлишлари керак:

- Мусиқа машғулотларида мусиқа тинглашнинг аҳамияти. (ЎМР 3.1.7, ЎД 3.1.7)

Мусиқа машғулотларида болаларга мусиқалар характерига хос ҳаракатлар, ўзбек халқ рақс элементлари ва ритмик ҳаракатлар устида ишлаш. (ЎМР 3.1.8, ЎД 3.1.8)

Мактабгача таълим муассасалари мусиқий тарбия ишини ташкил қилишда, диагностик таҳлил ва баҳолашнинг рейтинг тизими.

(ЎМР 3.1.9, ЎД 3.1.9)

• Қуйидаги малакага эга бўлади:

- Мусиқа машғулотларида мусиқий таълимий ўйинлардан фойдаланиш. (ЎМР 3.2.3, ЎД 3.2.3.)
- Мусиқа машғулотларида логоритмикадан фойдаланиш. (ЎМР 3.2.4, ЎД 3.2.4.)
- Эрталабки бадантарбияни ўтказиш малакасига эга бўладилар. (ЎМР 3.2.5, ЎД 3.2.5.)
- Мактабгача таълимда мусиқа машғулотларни ташкил этиш ва услубиётини қўллай оладилар. (ЎМР 3.1.5, ЎД 3.1.5.)
- Мактабгача таълим муассасасида ўз мутахассисликлари бўйича интерфаол усулларни қўллаб машғулотларни ташкил эта оладилар. (ЎМР 3.1.4, ЎД 3.1.4)
- Мактабгача таълим муассасаларида машғулотларни ташкил этишда компьютер дастурларидан фойдалана олишни. (ЎМР 3.3.3, ЎД 3.3.3.)

МАВЗУЛАР		Майруза	семинар	Кўчма машг.	Жами
III Мутахассислик фанлари					
3.1. Фаннинг назарияси ва ўқитиш методикаси					
3.1. 1.	Такомиллаштирилган “Болажон” таянч дастури ва уни амалиётга татбиқ этиш	2	2	-	4
3.1. 2	Мактабгача таълим муассасаларида мусиқий тарбия машғулоти, байрам тадбирларини режалаштириш (ойлик, кундалик режа, машғулоти баёни, тадбир сценарийси)	2	2	-2	6
3.1. 3	Музыка машғулотида мусиқий таълимий ўйинлардан фойдаланиш	2	2	-	4
3.1. 4	Мактабгача ёшдаги болаларда мусиқавийликни ривожлантириш	2	2	-	4
3.1. 5	Ўзбек халқ миллий чолғу асбоблари ва болалар чолғу асбоблари таснифи	2	2	-	4
3.1. 6	Музыка машғулотида кўшиқ ўргатиш методикаси, янги ашулани ўргатишдаги асосий жараёнлар (вокал, жамоа малакаларини ўстириш)	2	2	-	4
3.1. 7	Музыка машғулотида музыка тинглашнинг аҳамияти	-	2	-	2
3.1. 8	Музыка машғулотида болаларга мусиқалар характерига хос ҳаракатлар, ўзбек халқ рақс элементлари ва ритмик ҳаракатлар устида ишлаш	-	2	2	4
3.1. 9	Мактабгача таълим муассасалари мусиқий тарбия ишини ташкил қилишда, диагностик таҳлил ва баҳолашнинг рейтинг тизими	-	4	2	6
	Жами	12	20	6	38
3.2. Фанни ўқитишда педагогик технологиялар					
3.2. 1.	Музыка машғулотида логоритмикадан фойдаланиш	2	2	-	4
3.2. 2.	Эрталабки бадантарбияни музыка остида ўтказиш	2	2	-	4
3.2. 3.	Педагогик технология тушунчаси, унинг таърифлари ва методикадан фарқи. Педагогик технология турлари.	2	2	-	4
3.2. 4.	Таълимда инновация	-	2	-	2
3.2. 5.	Болага йўналтирилган таълим.	-	4	-	4
	Жами	6	12	-	18

3.3. Фанни ўқитишда ахборот технологиялари					
3.3.1.	Мактабгача таълим тизимида ахборот коммуникацион техникаларининг мақсад ва вазифалари, ҳамда улардан фойдаланиш.	2	2	-	4
3.3.2	Мактабгача таълим муассаларида машғулотларни моделлаштириш, компьютер дастурлари.	-	2	-	2
3.3.3.	Мактабгача таълим муассаларида машғулотларни ташкил этишда компьютер дастурларидан фойдаланиш.	2	4	-	6
	Жами:	4	8	-	12
3.4. Хорижий тил асослари					
3.4.1	Introduction (Танишув)	-	2	-	2
3.4.2.	My Educational Institution (Менинг таълим муассасам)	-	2	-	2
3.4.3.	About Professions. (Касб ва мутахассислик ҳақида)	-	2	-	2
3.4.4.	My daily routine. (Менинг кундалик ҳаётим)	-	2	-	2
	Жами:	-	8	-	8
3.5. Танлав мавзулари					
3.5.1	Болага йўналтирилган таълим. Бола ривожланишига комплекс ёндашув.	-	2	-	2
3.5.2	Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг 23йиллигига бағишланган тантанали йиғилишида Президентимиз Ислом Каримовнинг маърузасининг мазмун-моҳиятини ўрганиш	-	2	-	2
3.5.3	И.А.Каримов “Она юртимиз бахти икболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш –энг олий саодатдир” асарининг мазмуни ва моҳияти.	-	2	-	2
	Жами	-	6	-	6
4.1. Долзарб мавзулар					
4.1.1	“Соғлом бола йили” Давлат дастурининг моҳияти ва устувор вазифалар. Мактабгача таълимга қамраб олинмаган болаларни ота-оналари учун яратилган 5 номдаги қўлланма асосида болаларни оилада мактаб таълимига тайёрлашда ота-оналар билан ҳамкорлик ва унинг аҳамияти.	2		-	2
4.1.2	Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг 21 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишида Президентимиз Ислом Каримовнинг “Амалга ошираётган ислохотларимизни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамияти қуриш-ёруғ келажагимизнинг асосий омилидир” мавзуидаги маърузаси мазмун-моҳиятини ўрганиш.	2	-	-	2
4.1.3	Мактабгача таълим муассасасида экологик тарбия.	-	2	-	2
4.1.4	Мамлакатимизда 2016 йил - “Соғлом она, соғлом бола”	-	2	-	2

	йилининг моҳияти ва устувор вазифалар.				
	Жами	4	4	-	8
	Умумий соат	50	88	6	144

3.1. “Фаннинг назарияси ва ўқитиш методикаси” модулининг ўқув-мавзу режаси

3.1. 1.	Такомиллаштирилган “Болажон” таянч дастури ва уни амалиётга татбиқ этиш	2	2	-	4
3.1. 2	Мактабгача таълим муассасаларида мусиқий тарбия машғулоти, байрам тадбирларини режалаштириш (ойлик, кундалик режа, машғулоти баёни, тадбир сценарийси)	2	2	2	6
3.1. 3	Музыка машғулотида мусиқий таълимий ўйинлардан фойдаланиш	2	2	-	4
3.1. 4	Мактабгача ёшдаги болаларда мусиқавийликни ривожлантириш	2	2	-	4
3.1. 5	Ўзбек халқ миллий чолғу асбоблари ва болалар чолғу асбоблари таснифи	2	2	-	4
3.1. 6	Музыка машғулотида қўшиқ ўргатиш методикаси, янги ашулани ўргатишдаги асосий жараёнлар (вокал, жамоа малакаларини ўстириш)	2	2	-	4
3.1. 7	Музыка машғулотида музыка тинглашнинг аҳамияти	-	2	-	2
3.1. 8	Музыка машғулотида болаларга музикалар характерига хос ҳаракатлар, ўзбек халқ рақс элементлари ва ритмик ҳаракатлар устида ишлаш	-	2	2	4
3.1. 9	Мактабгача таълим муассасалари мусиқий тарбия ишини ташкил қилишда, диагностик таҳлил ва баҳолашнинг рейтинг тизими	-	4	2	6
	Жами	12	20	6	38

3.1. “Фаннинг назарияси ва ўқитиш методикаси” модули бўйича малака ошириш курсининг ўқув дастури.

1-мавзу: Такомиллаштирилган “Болажон” таянч дастури ва уни амалиётга татбиқ этиш

“Болажон” таянч дастурининг мақсади, вазифаси, тамойиллари.

Дастурнинг тузилмаси: кириш, киришдан сўнг ҳар бир ёш бўйича:

- Болаларнинг ривожланиш хусусиятлари
- Жисмоний ривожланиш
- Машғулоти жадвали (ҳафталик, ойлик, 1-ярим, 2-ярим йиллик ва жами)
- Ижтимоий-ҳиссий ривожланиш
- Нутқ, ўқиш ва саводга тайёргарлик
- Билиш жараёни: атроф олам тўғрисидаги билимга эга бўлиш ва уни англаш йўналишлари ёритилган.

- Фойдаланилган адабиётлар (139-140 бетларда)
- Машғулотлар мавзули-таквим режаси ёшлар бўйича берилган. (Илк ёш гуруҳ (2-3 ёш), Кичик гуруҳ (3-4 ёш), Ўрта гуруҳ (4-5 ёш), Катта гуруҳ (5-6 ёш), Мактабга тайёрлов гуруҳ (6-7 ёш)).

“Болажон” таянч дастурининг йўналишларини ёритиб бериш.

2-мавзу: Мактабгача таълим муассасаларида муסיқий тарбия машғулотлари, байрам тадбирларини режалаштириш (ойлик, кундалик режа, машғулот баёни, тадбир сценарийси)

Муסיқа машғулотларига қўйилган талаблар. Мактабгача таълим муассасаларида муסיқа машғулотлари 4 та фаолият туридан тузилади: муסיқа тинглаш, куйлаш, муסיқавий-ритмик ҳаракатлар, болалар чолғу асбобларида жўр бўлиш.

Мактабгача таълим муассасаларида муסיқий тарбия машғулотларини ташкил этиш, байрам тадбирларини режалаштириш (ойлик, кундалик режалари, машғулот баёни, тадбир сценарийси тузиш) ҳақида тушунча бериш.

Турли гуруҳларда ўйин мусобақалари, спорт байрам эрталикларининг ўтказилиши, кўнгилочар кечалар ва уларнинг ўтказилиши ҳақида тушунча бериш. Ўйин кулгу кечалари, спорт мусобақаларининг катта аҳамиятга эга эканлиги ҳақида тушунча бериш.

3-мавзу: Муסיқа машғулотларида муסיқий таълимий ўйинлардан фойдаланиш.

Муסיқали дидактик ўйинларнинг таълимий-тарбиявий аҳамияти.

Муסיқали дидактик ўйинлар болаларнинг муסיқавий-сенсор қобилиятини ривожлантиради ва мустақил фаолиятига ҳам қўшилади.

Муסיқали дидактик ўйинлар муסיқа машғулотларда ва болаларнинг бўш вақтларида ўтказиб ўйналади. Болаларнинг мустақил ўйинларида муסיқали дидактик ўйинлар уларни қўшиқ айтишга, ракс тушишига, болалар чолғу асбобларини чалишга бўлган қизиқишларини кучайтиради ва ижод қилишга ундайди.

Муסיқали дидактик ўйинларни тайёрлаш ва ўтказиш методикаси. Гуруҳ хоналарида муסיқа бурчагини жиҳозлаш.

4-мавзу: Мактабгача ёшдаги болаларда муסיқавийликни ривожлантириш

Муסיқа инсон ҳаётининг табиий бўлаги эканлиги. Куйлаш, гуруҳ хонасида муסיқа тинглаш. Ракс куйлари, байрамлар, туғилган кун. Муסיқа остида ҳаракатланиш. Концертлар. Мактабгача ёшдаги болаларга муסיқий таълим-тарбия беришнинг асосий талаблари.

5-мавзу: Ўзбек халқ миллий чолғу асбоблари ва болалар чолғу асбоблари таснифи

Болаларни ўзбек халқ чолғу асбоблари билан таништириш. Болаларни ўзбек халқ чолғу асбобларини чалишга ўргатишнинг асосий вазифалари. Ўзбек халқ чолғу асбобларини ижро услубиёти. Ўзбек халқ чолғу асбоблари таснифлари ва улар ҳақида ривоятлар.

6-мавзу: Муסיқа машғулотларида қўшиқ ўргатиш методикаси, янги ашулани ўргатишдаги асосий жараёнлар (вокал, жамоа малакаларини ўстириш)

Муסיқа машғулотларида қўшиқ ўргатиш методикаси, янги ашулани ўргатишдаги асосий жараёнлар.

Муסיқа машғулотларида болаларга қўшиқ ўргатишнинг методикаси ва усуллари ҳақида тушунча бериш

Мактабгача ёшдаги болаларнинг овозларига зарар етказмайдиган қўшиқларни тўғри танлашнинг аҳамияти ҳақида.

Коррекция қилиш масалаларини кўриб чиқиш.

Мактабгача таълим муассасида қўшиқ

7-мавзу: Муסיқа машғулотларида муסיқа тинглашнинг аҳамияти.

Муסיқа машғулотларида болаларга муסיқа тинглашнинг аҳамияти ва усуллари ҳақида тушунча бериш.

Мактабгача ёшдаги болаларнинг ёшларига мос кўшиқларни тўғри танлашнинг аҳамияти ҳақида

Коррекция қилиш масалаларини кўриб чиқиш

Мактабгача таълим муассасида кўшиқ ўргатиш учун зарурий қўлланмалар билан таништириш.

8-мавзу: Муסיқа машғулотларида болаларга муסיқалар характериға хос ҳаракатлар, ўзбек халқ рақс элементлари ва ритмик ҳаракатлар устида ишлаш.

Муסיқа машғулотларида болаларга муסיқалар характериға хос ҳаракатлар ҳақида тушунча. Миллий рақсларнинг безак ҳаракатлари. Ўзбек рақс элеменлари. Миллий рақсларнинг безак ҳаракатлари.

9-мавзу: Мактабгача таълим муассасалари муסיқий тарбия ишини ташкил қилишда, диагностик таҳлил ва баҳолашнинг рейтинг тизими

Кичик гуруҳда болаларга муסיқий таълим-тарбия бериш дастури талабларини ўзлаштирилишини баҳолаш.

Ўрта гуруҳда болаларга муסיқий таълим-тарбия бериш дастури талабларини ўзлаштирилишини баҳолаш.

Катта гуруҳда болаларга муסיқий таълим-тарбия бериш дастури талабларини ўзлаштирилишини баҳолаш.

Мактабга тайёрлов гуруҳда болаларга муסיқий таълим-тарбия бериш дастури талабларини ўзлаштирилишини баҳолаш.

3.2. “Фанни ўқитишда педагогик технологиялар” модулининг ўқув-мавзу режаси

№	Мавзулар				
3.2.1	Муסיқа машғулотларида логоритмикадан фойдаланиш	2	2	-	4
3.2.2	Эрталабки бадантарбияни муסיқа остида ўтказиш	2	2	-	4
3.2.3	Педагогик технология тушунчаси, унинг таърифлари ва методикадан фарқи. Педагогик технология турлари.	2	2	-	4
3.2.4	Таълимда инновация	-	2	-	2
3.2.5	Болага йўналтирилган таълим.	-	4	-	4
	Жами:	6	12	-	18

3.2. “Мактабгача таълимда педагогик технологиялар” модули бўйича малака ошириш курсининг ўқув дастури**1-мавзу: Муסיқа машғулотларида логоритмикадан фойдаланиш.**

(2 соат маъруза, 2 соат семинар)

Мактабгача таълим муассасаларида логопед ва муסיқа раҳбарининг ҳамкорликдаги ишининг мазмуни. Болаларга логоритмика воситасида муסיқий қобилиятни ривожлантириш. Муסיқали – ритмик машқлар.

2-мавзу: Эрталабки бадантарбияни муסיқа остида ўтказиш.

(2 соат маъруза, 2 соат семинар)

Эрталабки бадантарбияда бажариладиган машқларда муסיқа жўрлигини қўллашнинг аҳамияти. Машқлар давомида муסיқа жўрлигини қўллашнинг асосий

шартлари. Мусиқий жўрлик учун бадий қийматга эга мусиқий асарлар танлаб олиш. Мусиқа остида бажариладиган барча Машқлар. Эрталабки бадантарбия машғулотларини режалаштириш. Гуруҳларда эрталабки бадантарбия машғулотларини тўғри ташкил этиш.

3-мавзу: Педагогик технология тушунчаси, унинг таърифлари ва методикадан фарқи. Педагогик технология турлари. (2 соат маъруза, 2 соат семинар) Педагогик технология тушунчасининг келиб чиқиши, унинг сабаблари, унга бўлган эҳтиёжлар, унинг кенг кўламли, серқирра тушунча эканлиги. Педагогик технологиянинг турли таърифлари, ҳар бир таъриф маълум нуктаи-назардан ёндашишни ифодалаши. Айрим асосий таърифлар ва уларнинг шарҳлари.

4-мавзу: Таълимда инновация.(2 соат семинар)

Таълим тизимида инновацион технологиялар. Ўқув жараёнида интерфаол услублар ва педагогик технологияларни қўллаш услубияти. Интерфаол усулларнинг афзалликлари Тренингнинг танишув босқичида қўлланиладиган методлар. Тренинглар ўтказиш ҳақида.

5-мавзу: Болага йўналтирилган таълим. (4 соат семинар)

Бола шахсини ривожлантиришга йўналтирилган таълим болага қизиқиши ва эҳтиёжга кўра ўқув дастурини танлаш ҳуқуқини, муносабат ва мулоқот қилиш кўникма ва малакаларини такомиллаштириш имкониятларини беради. Ушбу таълим болага мушоҳада қилиш, ўз амалий фаолиятида синаб кўриш, янги ғоя ва фикрларни билдириш, мавжуд муаммолар ечимининг самарали йўллари кидириш учун эркинлик беради, болаларнинг ижодий, танқидий тафаккурини ривожлантиради.

Болага йўналтирилган таълим марказида ўсаётган инсон, унинг ўз имкониятларини тўла намоён этишга интилиши, янги тажрибани қабул қилиши, турли ҳаётий вазиятларда онгли равишда ва масъулиятли қарор қабул қилишга қодирлиги туради. “Ривожланиш”, “Эркинлик”, “Мустақиллик”, “Ижод”, “Ўзига хослик” шахсга йўналтирилган таълимнинг калит сўзлари ҳисобланади.

Болага йўналтирилган таълимда ривожлантирувчи муҳитнинг аҳамияти ниҳоятда катта. Бола ривожлантирувчи муҳитдаги таълимий материаллар орқали ўз устида ишлайди ва ўзини шакллантиради.

Болага йўналтирилган таълимда ривожлантирувчи муҳитдаги марказлар: санъат, математика, табиат, қуриш-ясаш, очик майдонча, саҳналаштириш, адабиёт, пазандачилик, мусиқа, қум ва сув.

Адабиётлар

- 1.И.А.Каримов. Юксак маънавият-енгилмас куч. -Т.: «Маънавият», 2008.
- 2.Йўлдошев Ж.Ф., Усмонов С.А. Замонавий педагогик технологияларни амалиётга жорий қилиш – Т.: “Фан ва техника” 2008 й.
3. Колеченко А.Е. Энциклопедия педагогических технологий: Пособие для преподавателей. – СПб.: КАРО, 2002.
4. «Таълим самарадорлигини ошириш йўллари» мавзусидаги семинар-тренинг материаллари. Тошкент, 2002 й.
5. Таълимда янги педагогик технологиялар: муаммолар, ечимлар. Илмий-амалий конференция материаллари. Т., Ўз ПФИТИ, 1999 й.

МУНДАРИЖА		
	Сўз боши	2
1	ҚР ХТВ, Тошкент шаҳар ва вилоятлар ХТВ мактабгача таълим бўйича мутахассислари, ҳудудий таълим маркази, ХТМФМТТЭ туман (шаҳар) бўлимларининг мактабгача таълим бўйича методистлари	5
2	Мактабгача таълим муассасалари мудиралари, заҳира мудиралари, услубчилари	23
3	Мактабгача таълим муассасалари психологлари	40
4	Мактабгача таълим муассасалари дефектологлари	55
5	Мактабгача таълим муассасалари тарбиячилари	62
6	Махсус мактабгача таълим муассасалари тарбиячилари	75
7	Мактабгача таълим муассасалари жисмоний тарбия йўриқчилари	88
8	Мактабгача таълим муассасалари мусика раҳбарлари	104

